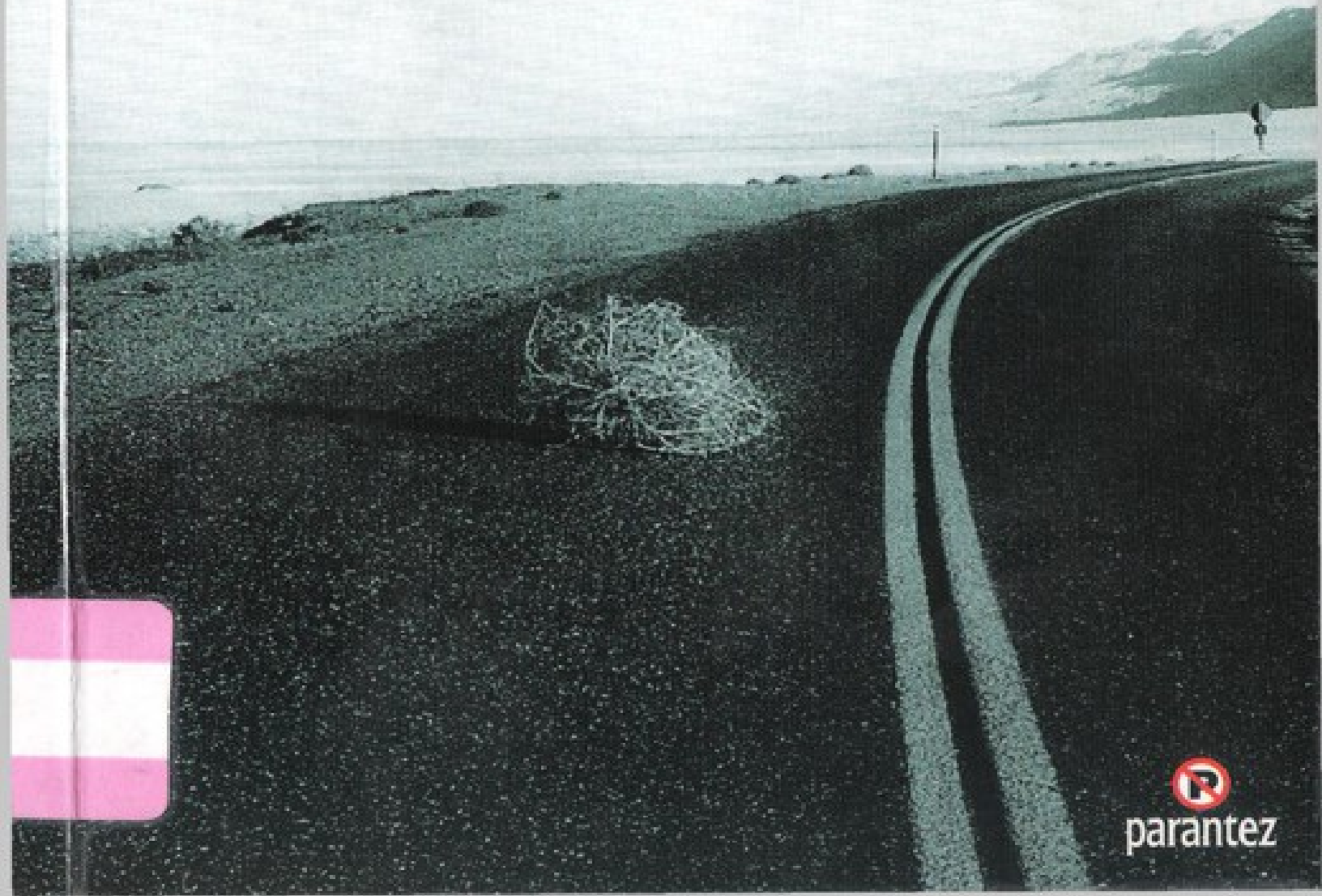

JOHN FANTE

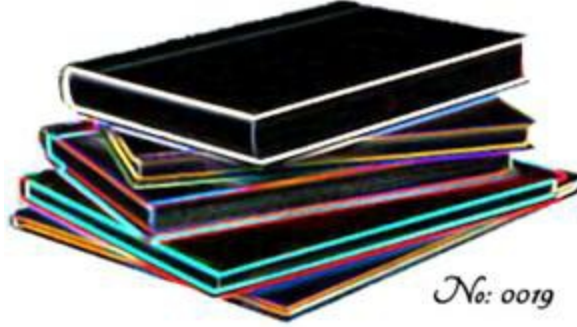
Los Angeles yolu

çeviri: avi pardo

parantez

$f_k^\star$ KİTAPLIĞI

Kitap Adı: *Los Angeles Yolu*

Kitap Yazarı: *John Fante*

Çevirmen: *Avi Pardo*

Yayınevi: *Parantez*

Sayfa Sayısı: *186 sayfa*

Basım Yılı: *2004*

Tarayan: *FK Kitaplığı*

Düzenleyen: *FK Kitaplığı*

John Fante
LOS ANGELES YOLU

Çeviri: Avi Pardo

Parantez
İçindekiler

BİR

İKİ

ÜÇ

DÖRT

BEŞ

ALTI

YEDİ

SEKİZ

DOKUZ

ON

ON BİR

ON İKİ

ON ÜÇ

ON DÖRT

ON BEŞ

ON ALTI

ON YEDİ

ON SEKİZ

ON DOKUZ

YİRMİ

YİRMİ BİR

YİRMİ İKİ

YİRMİ ÜÇ

YİRMİ DÖRT

YİRMİ BEŞ

BİR

Los Angeles Limanı'nda bir çok işe girip çıkmıştım, çünkü yoksulduk ve babanı ölmüştü. İlk işim çukur kazmak olmuştu, liseden mezun olduktan kısa bir süre sonra. Geceleri sırtımın ağrısından uyuyamıyordum. Boş bir alanda hafriyat yapıyorduk, hiç gölge yoktu, güneş bulutsuz gökyüzünden dosdoğru üzerimize iniyordu ve ben zevk için kazan iki yarmayla birlikte o çukurun dibindeydim. Adamlar sürekli fıkra anlatıp katıla katıla gülüyor, acı tütün içiyorlardı.

Çılgın gibi girişmiştim işe, bana öğrenmem gereken birkaç şey olduğunu söyleyip gülmüşlerdi. Sonra kazmayla kürek ağırlaşmaya başladı. Su toplayan avucumu emip nefret ettim o adamlardan. Bir gün, öğle paydosunda, oturup ellerime baktım. Seni öldürmeden bu işi bırak, dedim kendi kendime.

Ayağa kalkıp küreğimi yere sapladım.

“Arkadaşlar,” dedim, “Liman Komisyonu’nun bana önerdiği işi kabul etmeye karar verdim.”

Ertesi gün bulaşıkçı olarak çalışmaya başladım. Her gün delikten farksız pencereden dışarı bakıyor ve üzerinde sineklerin uçtuğu çöp yığınlarını görüyordum. Ev kadını gibi hissediyordum kendimi bulaşık yıkarken, bulaşık suyunun içinde ölü balıkları andıran ellerim iğrenç görünüyorlardı. Şişko aşçıydı benim patronum. Tavalarla şamata yapıp çalıştırıyordu beni. Yanağına bir sinek musallat olduğunda zevkten dört köşe oluyordum. Dört hafta çalıştım o işte. Arturo, dedim sonunda, bu iş fazla bir gelecek vaat etmiyor, neden hemen istifa etmiyorsun? Neden şu aşçıya cehenneme kadar yolu olduğunu söylemiyorsun?

Geceyi bekleyecek halim yoktu. O sıcak ağustos öğle sonrasında önümdeki bulaşık yığına baktıktan sonra önlüğümü çıkardım. Gülümsedim, elimde değildi.

“Gülünç bir şey mi var?” diye sordu aşçı.

“Benden bu kadar. İş bırakıyorum. Gülünç olan bu.”

Arka kapıdan çıktım, arkamdan bir çan çaldı. Aşçı çöp yığınının ve bulaşıkların arasında durmuş başını kaşıyordu. O bulaşıkları düşündükçe gülerim, hep gülünç gelmiştir bana.

Bir kamyonunda hamallık yapmaya başladım sonra. Bütün yaptığımız San Pedro ve Wilmington’daki liman esnafına koliyle tuvalet kağıdı dağıtmaktı. Büyüktü koliler, her biri yirmi beş kilo. Geceleri yatağымda o kolileri düşünüyor, sabaha kadar dönüp duruyordum.

Kamyonu patronum kullanıyordu. Kollan dövmeliydi. Daracık sarı polo gömlekler giyerdi. Kas fişkırıyordu adamın her yerinden. Bir kızın saçlarını okşar gibi okşardı kaslarını. Onu kıvrandıracak bir şeyler söylemek gelirdi hep içimden. Koliler depoda diziliydi, tavana kadar. Patron kollarını kavuşturup kolileri kamyonu taşımamı söylerdi. O dizerdi kolileri. Arturo, dedim bir gün kendi kendime, bir karar vermen gerekiyor; adam çok güçlü görünüyor, ama sana ne?

O gün düştüm ve kolilerden biri mideme indi. Patron homurdanıp başını salladı. Kolej takımında bir Amerikan futbolu oyuncusunu çağrıştırdı bana, neden üzerinde üniforması yok diye geçirdim içinden. Ayağa kalktım gülümseyerek. Öğle paydosunda yemeğimi yavaş yavaş yedim, aldığım darbeden midem ağrıyordu. Kamyonun altına uzanmışım, serindi orası. Öğle paydosu göz açıp kapayıncaya kadar geçti. Patron depodan çıkıp beni sandviçimi dişlerken buldu, şeftalim dokunulmamış olarak yanımda duruyordu.

“Gölgede oturman için para vermiyorum sana,” dedi. Kamyonun altından çıkıp ayağa kalktım. Sözcükler hazırды. “Benden bu kadar,” dedim. “Senin ve aptal kaslarının cehenneme kadar yolu var. İşi bırakıyorum.”

“İyi,” dedi. “Umarım.”

“Kesinlikle bırakıyorum.”

“Allaha şükür.”

“Bir şey daha var.”

“Ne?”

“Bence fazla gelişmiş ayının tekisin.”

Yakalayamadı beni.

Daha sonra şeftaliye ne olduğunu merak ettim. Topuğuyla ezmiş miydi acaba? Üç gün sonra öğrenmek için oraya gittim. Şeftali yolun kenarında duruyordu, üzerinde yüzlerce karınca kendilerine ziyafet çekiyorlardı.

Sonra bakkal çırağı olarak işe başladım. Patronum karpuz göbekli, Tony Romera adında bir İtalyan’dı ve bir şeyle meşgul olmadığında peynir sandığının başında durup parmaklarıyla küçük peynir parçaları koparırdı. Liman halkı ithal mal istediklerinde ona gelirlerdi.

Bir sabah dükkana girdi ve beni elimde kağıt kalemle buldu. Envanter çıkarıyordum.

“Envanter mi?” dedi. “O da ne?”

Anlattım, hoşuna gitmedi. Etrafına bakındı. “İşe koyul,” dedi. “Her sabah ilk iş olarak yerleri süpüreceğini sanıyordum.” “Envanter çıkarmamı istemiyor musun?”

“Hayır. İşe koyul. Envanter menvanter istemiyorum, yerleri süpür.”

Her gün saat üç sularında dükkan dolup taşıyordu. Bir kişinin tek başına altından kalkabileceği bir iş değildi. Tony Romero elinden geleni yapıyor ama yetişemiyordu; boynu ter içinde kalıyor, müşteriler bir süre bekledikten sonra zamanlan olmadığı için gidiyorlardı. Bir gün Tony beni bulamadı. Dükkanın arkasına gelip tuvaletin kapısını yumrukladı. İçerde Nietzsche okuyor, şehvet üzerine uzun bir bölümü ezberlemeye çalışıyordum. Kapının yumruklandığını duydum ama oralı olmadım. Tony Romera kapının önüne bir yumurta sandığı koyup üzerine çıktı. Koca çenesi kapının üzerine uzandı ve beni gördü.

“*Managgia Jesu Christi!*” diye bağırdı. “Hemen çık ordan!” Hemen çıkacağımı söyledim ona. Kükreyerek uzaklaştı. Ama bu yüzden kovmadı beni. ’

Bir akşam kasanın başında o gün yaptığı satışları topluyordu. Geç olmuştu, dokuza geliyordu saat. Kapanmadan önce kütüphaneye yetişmek istiyordum. Bir küfür homurdanıp beni çağırdı. Yanına gittim.

“Kasada on dolar açık var.”

“Tuhaf,” dedim.

“On dolar yok.”

Hesaplarını üç kez dikkatle kontrol ettim. On dolar eksikti gerçekten. Testere talaşını tekmeleyerek yerlere baktık. Sonra kasaya baktık bir kez daha, sonunda çekmeceyi çıkarıp içine baktık. Bir şey bulamadık. Belki yanlışlıkla birine vermiş olabileceğini söyledim. Öyle bir şey yapmadığından emindi. Parmaklarını gömleğinin ceplerine daldırıp duruyordu. Sosisten farkı yoktu parmaklarının. Ceplerini okşadı.

“Bir sigara ver bana.”

Arka cebimden sigara paketini çektim, on dolarlık banknot düştü yere. Sigara paketinin içine zulalamıştım, ama çıkmıştı içinden bir şekilde. Aramıza düştü. Tony elindeki kurşun kalemi sıkıp parçaladı. Yüzü morardı, yanakları şişip indi. Boynunu geriye atıp yüzüme tükürdü.

“Seni iğrenç sıçan! Defol!”

“Pekala,” dedim. “Sen bilirsin.”

Tezgahın altından Nietzsche kitabımı alıp kapıya doğru yürüdüm. Nietzsche! O ne biliyordu ki Nietzsche hakkında? On doları buruşturup bana fırlattı. “Üç günlük mesai ücretin, hırsız piç!” Omuz silktim. Böyle bir yerde Nietzsche!

“Gidiyorum,” dedim. “Heyecanlanma.”

“Defol!”

Elli adım uzaktaydı benden.

“Bak,” dedim, “gidiyor olmaktan son derece memnunum. O gülünç ve hantal riyakarlığından bıktım. Bir haftadır bu korkunç işten ayrılmaya can atıyordum. Cehenneme kadar yolun var, sahtekar Dago!”

Ancak kütüphanenin kapısına vardığımda kestim koşmayı. Los Angeles halk kütüphanelerinden biriymi. Bayan Hopkins görevliydi o gün. Uzun sarı saçlarını özenle taramıştı. Yüzümü saçlarına gömüp koklamak gelirdi içimden hep. Okşamak. Ama o kadar güzeldi ki onunla konuşmakta bile güçlük çekiyordum. Gülümsedi. Soluğum kesildiği için saate baktım.

“Yetişemeyeceğimi sanmıştım,” dedim.

Birkaç dakikam daha olduğunu söyledi. Masanın arkasına bir göz attım, bol bir elbise giydiğini görünce, sevindim. Bir bahaneyle onu benimle yürümeye ikna edebilsem bacaklarının silüetini görebilirdim. Meşgul değildi. İki yaşlı insan vardı içerde sadece, gazete okuyorlardı. Ben soluklanmaya çalışırken

Nietzsche’yi benden aldı.

“Bana tarih bölümünü gösterebilir misiniz?” dedim. Gülümseyip göstereceğini söyledi, onu izledim. Hayal kırıklığına uğradım ama. Yanlış bir elbiseydi, açık mavi; kumaşı ışığı geçirmiyordu. Topuklarının kıvrımını seyrettim. Öpmek geldi içimden topuklarını. Tarih bölümüne geldiğimizde döndü ve onu düşündüğümü hissetti. Buz kesti birden. Masaya döndü. Kitapları raflardan çekip geri koymaya başladım. Düşüncelerimi hissediyordu hâlâ, ama başka bir şey düşünmek istemiyordum. Masanın arkasında bacak bacak üstüne atmıştı. Harikuladeydi bacakları. Kucaklamak istedim onları.

Gözlerimiz buluştu, gülümsedi; bakmak istiyorsan bak, yapabileceğim bir şey yok, ama yüzüne bir tokat yerleştirmeyi isterdim doğrusu, diyen bir gülümseme. Konuşmak istiyordum onunla. Nietzsche’den bazı harikulade bölümleri ezbere okuyabilirdim ona; Zerdüş’ün şehvete dair konuştuğu bölümü özellikle. Ah! Ama o bölümü asla dillendiremezdim.

Saat tam dokuzda zil çaldı. Telaşla Felsefe bölümüne gidip rastgele bir kitap kaptım. Bir Nietzsche daha: *İnsan ve Süperinsan*. Etkileneceğinden emindim. Damgalamadan önce birkaç sayfasını çevirdi.

“Tanrım!” dedi, “ne biçim kitaplar okuyorsun!”

“Bu da bir şey mi,” dedim. “Asla boş kitap okumam.” Gülümsedi ve iyi geceler diledi.

“Harikulade bir gece,” dedim, “şiir gibi.”

“Öyle mi?” dedi.

Tuhaf bir bakış attı bana, kurşun kaleminin ucu saçlarının arasında. Geri çekildim, kapıdan çıkarken kapaklanıyordum az kalsın. Dışarı çıktığımda kendimi daha da kötü hissettim çünkü harikulade filan değildi gece, soğuk ve sisliydi. Adamın teki arabasını kaldırıma yanaştırmış bekliyordu, arabanın motoru çalışıyordu. Bayan Hopkins’i Los Angeles’a götürmek için bekliyordu. Hıyarın tekiydi bana kalırsa. Spengler okumuş muydu? Batı’nın çökmekte olduğunu biliyor muydu? Bu konuda ne yapıyordu? Hiç! Cibilliyetsiz budalanın tekiydi. Cehenneme kadar yolu vardı.

Sis etrafımı sarmış, iliklerime işliyordu sigaramı tütürerek yürürken. Anaheim Caddesi'ndeki Jim'in Yeri'ne girdim. Adamın teki tezgahta yemek yiyordu. Rıhtımda birkaç kez görmüşlüğüm vardı onu. Hayes adında bir yükleme işçisiydi. Yanma oturup yemek siparişi verdim. Yemek hazırlanırken kitap rafına gidip kitaplara bir göz attım. Bir dolarlık ucuz baskılar. Beş tane çektim. Sonra dergi bölümüne gidip dergilere baktım. Kadınların yarı çıplak pozlar verdiği iki dergi buldum ve Jim yemeğimi getirdiğinde ona dergileri paketlemesini söyledim. Kolumun altındaki Nietzsche'yi gördü: *İnsan ve Süperinsan*.

“Hayır,” dedim, “bunu paketlemeye gerek yok, taşıyacağım.”

Sert bir biçimde tezgahın üzerine koydum kitabı. Hayes'in gözleri kitabın kapağına kayd, eğilip başlığını okudu: *İnsan ve Süperinsan*. Tezgahın arkasındaki aynadan bana baktığını hissedebiliyordum. Bifteğimi yemekle meşguldum. Jim çenemi izliyordu bifteğin yumuşak olup olmadığını anlamak için. Hayes kitabın kapağına bakıyordu hâlâ.

“Jim,” dedim, “bu besin maddesinin modası kesinlikle geçmiş.” ‘

Jim ne demek istediğimi sordu, Hayes dinlemek için yemeye ara verdi. “Biftek,” dedim, “arkaik, ilkel, paleoantropik ve antik. Kısaca, bunamış.”

Jim anlamadığını söyledi yüzünde bir gülümsemeyle, yükleme işçisi o kadar ilgilenmişti ki çiğnemeyi kesmişti.

“Ne diyorsun?” diye sordu Jim.

“Et, diyorum dostum. Et. Önümdeki besin maddesi. Kaya parçasından farkı yok.”

Bakışlarımı Hayes'e yönelttiğimde başını hızla öne eğdi. Biftek meselesi Jim'in canını sıkıyordu, tezgahın üzerinden bana doğru eğilip kulağıma istersem yeni bir biftek pişirebileceğim fısıldadı.

“Olur şey değil!” dedim. “Boş ver be adam! En çılgın hayalimlerimi aşan bir öneri.”

Aynadan Hayes'in beni süzdüğünü görebiliyordum. Bir bana bakıyordu bir kitaba. *İnsan ve Süperinsan*. Bifteği çiğneyip önüme bakmakla yetindim. Yemek boyunca beni inceleyip durdu. Bir keresinde gözlerini üzerime dikip uzun uzun baktı. *İnsan ve Süperinsan*.

Hayes yemeğini bitirdikten sonra hesabı ödemek için kasaya gitti. Jim'le birlikte kasanın önünde durup fısıldaşılar. Hayes başını salladı. Jim gülümsedi, sonra tekrar fısıldaşılar. Hayes gülümseyip iyi geceler diledi, kapıdan çıkarken omzunun üzerinden bana son bir kez baktı. Jim yanıma geldi.

“O adam senin hakkında bilgi almak istedi,” dedi.

“Deme yahu!”

“Çok zeki biri gibi konuştuğunu söyledi.”

“Kuşkusuz! Kim o adam, ne iş yapar?”

Jim adamın adının Joe Hayes olduğunu söyledi, yükleme işçisiydi.

“Ödleklerle göre bir iş,” dedim. “Eşeklere ve dangalaklara uygun. Sansar ve antropoit dolu bir dünyada yaşıyoruz.”

On dolarlık banknotu çıkarıp uzattım. Kasaya gidip paranın üstünü getirdi. Yirmi beş sent bahşış vermek istedim ama kabul etmedi. “Gelişigüzel bir davranış,” dedim. “Basit bir dostluk simgesi. Kendine has bir tavrın var, Jim. İnsanın gönlünü kazanmayı biliyorsun.”

“Herkesi memnun etmeye çalışırım.”

“Şikayetten yoksunum, Çehov’un diyeceği gibi.”

“Ne marka sigara içiyorsun?”

Söyledim. İki paket verdi.

“Benden,” dedi.

Paketleri cebime soktum.

Bahşış almayı reddediyordu ama.

“Al!” dedim. “Bir jest alt tarafı.”

Israrla reddetti. Birbirimize iyi geceler diledik. O mutfığa gidip bulaşıklara baktı, ben kapıya yöneldim. Kapıdan çıkarken uzandım ve raftan iki paket çikolatayı kaptığım gibi gömleğimin altına soktum. Sis yuttu beni. Eve yürürken bir yandan da çikolataları yedim. İyi ki sis vardı, yoksa Bay Hutchins beni görebilirdi. Küçük radyo dükkanının kapısında öylece duruyordu. Beni arıyordu. Taksitle aldığım radyonun son dört taksitini ödememiştim. Uzanıp yakama yapışabilirdi, ama beni görmedi bile.

İKİ

Bir sürü Filipinli'nin yaşadığı bir binanın yanındaki apartmanda yaşıyorduk. Filipinliler'deki artış mevsimseldi. Yaz aylarında balık avı için güneye gelir, kış aylarında kuzeye, meyve ve marul toplamak için Salinas civarına giderlerdi. Bizim binada da Filipinli bir aile yaşıyordu, hemen altımızdaki dairede. Pembe kireç boyalı iki katlı bir binaydı zaten, depremde sonra koca koca sıva parçaları dökülmüştü duvarlardan. Kireç her gece sisi mürekkep kağıdı gibi emer, duvarlar sabahları nemli bir kırmızıya dönüşürdü. Kırmızı pembeden daha iyiydi bence.

Merdiven basamakları fareler gibi cıyaklardı. Biz ikinci katın sonundaki dairede yaşıyorduk. Kapının tokmağına dokunur dokunmaz moralim sıfıra indi. Her seferinde böyle olurdu. Babam hayattayken bile sevmediğim bir evde yaşıyorduk. Hep evden kaçmayı ya da ev değiştirmeyi düşlerdim. Farklı olsaydı eve dönmenin nasıl bir duygu olacağını merak etmişimdir hep, ama farklı kılmak için ne yapmam gerektiğini hiçbir zaman keşfedemedim.

Kapıyı açtım. Karanlık içerisi, ev gibi kokuyordu karanlık, yaşadığım yer gibi. Işıkları açtım. Annem divana uzanmıştı, ışık onu uyandırdı. Gözlerini ovuşturup dirseklerinin üzerinde doğruldu. Onu ne zaman yarı uyanık görsem çocukluğumu hatırlardım; sabahları yatağına gidip onu uykusunda kokladığım günleri. Tuzlu ve yağlı bir kokusu vardı. Onun yaşlanacağım asla düşünemezdim. İçimi yakardı. Doğrulup gülümsedi bana, saçları darmadağındı. Davranışları bana gerçek bir evde yaşadığımız günleri hatırlatıyordu.

“Hele şükür gelebildin,” dedi.

“Mona nerde?” diye sordum.

Annem kilisede olduğunu söyleyince, “Öz be öz kardeşim dua denen itikadın esiri olmuş!” dedim. “Kanımdan canımdan bir parça. Bir rahibe! Tanrıaşığı! Barbarlığın böylesi!”

“Başlama yine,” dedi. “Çok fazla kitap okuyan bir delikanlıdan başka bir şey değilsin.”

“Sen öyle san,” dedim. “Bunun sende fikri sabit halini aldığı tartışma götürmez.”

Yüzü soldu.

“Fikri ne?”

“Boş ver,” dedim. “Cahiller, budalalar ve geri zekalılarla konuşmanın yararı yok. Zeki insan

dinleyicilerinin seçimini özenle yapar.”

Bayan Hopkins’in parmaklarını andıran parmaklarını saçında gezdirdi, ama onun parmakları eklem yerlerinde boğumlu ve kırışıklı, ayrıca evlilik yüzüğü takıyordu.

“Evlilik yüzüğünün bayağı bir biçimde falik bir simge olmakla kalmayıp, sözüm ona aydınlanma ve akıl çağı olacak zamanımıza özgü bir ilkelik mirası olduğunun farkında mısın?”

“Ne?” dedi.

“Unut gitsin. Kadının aklı bunları kavramaya yetmez, açıklansa bile.”

İsteddiği kadar gülebileceğini söyledim ona, bir gün gelecek gülmeyecekti ama, sonra yeni kitaplarımı ve dergilerimi alıp özel çalışma odama girdim, ki elbise dolabıydı. Dolabın içinde elektrik ışığı olmadığı için mum yakıyordum. Ben evde yokken birilerinin çalışma odama girdiğine dair bir his vardı havada. Etrafa bakındım, haklıydım, kız kardeşimin küçük pembe kazağı kancalardan birinde asılıydı.

Kazağı kancadan alıp ona, “Sen burda ne yaptığını sanıyorsun?” diye sordum. “Hangi hakla buraya giriyorsun? Bu aşk evinin kutsiyetini bozduğunun farkında değil misin?” Kapıyı açıp kazağı divanın üzerine fırlattım.

“Bu odada başkalarının giysilerini izin yok!” diye bağırdım. Annem telaşla dolaba doğru geldi. Kapıyı kapatıp içerden kilitledim. Annemin ayak seslerini duyabiliyordum. Dolap kapısının tokmağını kurcaladı. Paketi açmaya koyuldum. Birbirinden ballı fotoğraflar vardı dergide. Favorimi seçtim. Beyaz bir halının üzerine uzanmış, elindeki kırmızı gülü yanağına bastırmıştı. Fotoğrafi yerdeki mumların arasına yerleştirip dizlerimin üzerini çöktüm. “Chloe,” dedim, “tapıyorum sana. Dışlerin beyaz bir koyun sürüsü ve yanakların çok güzel. Senin sadık hizmetkarınım, sana ebedi sevgiyi sunacağım.”

“Arturo!” diye bağırdı annem. “Aç kapıyı!”

“Ne istiyorsun?”

“Ne yapıyorsun?”

“Okuyorum. Mütalaa ediyorum! Kendi evimde bile rahat yok mu bana?”

Kazağın düğmelerini kapıya sürttü. “Bununla ne yapacağımı bilmiyorum,” dedi. “Elbise dolabını kullanmama izin vermelisin.”

“Mümkün değil.”

“Ne yapıyorsun orda?”

“Okuyorum.”

“Ne okuyorsun?”

“Edebiyat!”

Gitmedi. Kapının altındaki aralıktan ayak parmaklarını görebiliyordum. Annem kapıda beklerken kızla konuşmam olanaksızdı. Dergiyi kenara koyup gitmesini bekledim. Gitmiyordu. Kımıldamıyordu bile. Beş dakika geçti. Mumlar çıtırdamaya başladı. Duman dolmuştu dolabın içi yine. Bir milim bile hareket etmemişti annem. Sonunda dergiyi yere koyup üzerine bir ayakkabı kutusu yerleştirdim. Anneme bağırarak geliyordu içimden. Bir hareket eder insan, ses çıkarır, ayağını kaldırır, ıslık filan çalar. Kütüphane kitaplarından birini aldım, kaldığım yeri işaretlermiş gibi parmağımı rasgele iki sayfanın arasına koydum. Kapıyı açtığımda bakışlarını yüzüme dikti. Ne halt yediğimi bildiği hissine kapıldım. Ellerini kalçalarının üzerine yerleştirip havayı kokladı. Her yere bakıyordu gözleri, köşelere, tavana, yere.

“Ne yapıyorsun sen burda?”

“Okuyorum! Zihnimi geliştirmeye çalışıyorum. Bu da mı yasak?”

“Bir bit yeniği var bu işte,” dedi. “Yine o ahlaksız dergilere mi bakıyorsun?”

“Hiçbir metodist ya da ahlak budalasısı benim odama giremez. Bıktım bu kokarca mutaassıplığından. Annem ahlak tazısının önde gideniymiş ama ben farkında değilmişim.”

“O dergiler midemi bulandırıyor,” dedi.

“Suçu dergilerde arama. Sen bir Hristiyanısın, yobazın tekisin.”

Beni kenara itip dolabın içine girdi. İçerde mum ve yerde harcanmış birkaç saniyelik tutkunun kokusu vardı. Karanlığın neyi gizlediğini biliyordu. Sonra hızla dolaptan çıktı.

“Aman Allahım,” dedi ve beni itip dolabın kapısını çarptı. Sonra mutfaktan tencere ve tava sesleri geldi. Sonra mutfak kapısı çarpıldı. Dolabın kapısını kilitleyip mumları yaktım ve dergiye döndüm. Bir süre sonra annem kapıyı çalıp yemeğin hazır olduğunu söyledi. Yemek yediğimi, karnımın tok olduğunu söyledim. Kapıda çakılıp kaldı yine. Sinirlenmeye başlıyordu. Kapının önünde bir iskemle vardı. İskemleyi dolabın önüne yerleştirip oturdu. Kollarını kavuşturarak oturduğunu biliyordum, ayakkabılarına bakıyordu muhtemelen. Dergiyi kapatıp bekledim. O bekleyebilirse ben de bekleyebilirdim. Baş parmağıyla halıda tempo tuttu bir süre. İskemle gıcırdadı. Tempo hızlandı. Birden ayağa fırlayıp kapıyı yumruklamaya başladı. Hemen açtım kapıyı.

“Çık dışarı!” diye bağırdı.

Fişek gibi fırladım dolaptan. Gülümsedi, yorgun ama rahatlamış görünüyordu. Dişleri küçüktü. Alt dişlerinden biri, uygun adım yürüyüşü bozan bir askeri çağırıyordu. Bir elli boyundaydı ama topuklu ayakkabıyla daha uzun görünüyordu. En çok yüzündeki kırışıklıklarda belli oluyordu yaşı. Kırk beş yaşındaydı. Kulaklarının arkası sarkmıştı. Saçının henüz beyazlaşmamış olması beni

sevindiriyordu. Sık sık saçında beyaz olup olmadığına bakardım, ama o güne kadar tek bir beyaz bulamamıştım. Onu itip gıdıkladım, güldü ve iskemleye yığıldı. Sonra divana gidip uzandım ve uyuyakaldım.

ÜÇ

Kız kardeşim eve döndüğünde uyandım. Başım çatlıyordu, sırtımda da nedenini tahmin ettiğim bir ağrı vardı -çıplak kadınları fazla düşünmekten oluyordu. Radyonun saati on biri gösteriyordu. Kız kardeşim paltosunu çıkarıp elbise dolabına doğru yürüdü. O dolaptan uzak durmasını, aksi taktirde hayatından olabileceğini söyledim ona. Yüzünde kibirli bir gülümsemeyle paltosunu yatak odasına taşıdı. Divandan kalkıp ona nerden geldiğini sordum, cevap vermedi. Beni genellikle adam yerine koymadığı için fena halde canımı sıkıyordu. Ondan nefret etmiyor, ama zaman zaman etmek istiyordum. Güzel bir kızdı, on altı yaşında. Saçları ve gözleri siyahtı, benden biraz daha uzun boyluydu. Bir keresinde lisenin en güzel dişli kızı seçilmişti. Kıçı bir somun İtalyan ekmeğini andırırdı, yuvarlak ve mükemmel. Erkeklerin kıçına nasıl baktıklarının farkındaydım. Ama yürüyüşü aldattıcıydı, soğuk bir tipti aslında. Erkeklerin ona bakmalarından hoşlanmazdı. Günah olduğunu düşünüyordu; öyle diyordu en azından. Ahlaksızlıktı, utanç vericiydi.

Yatak odasının kapısını açık bıraktığında onu seyrederdim. Bazen anahtar deliğinden bakar ya da yatağın altına saklanırdım. Aynanın karşısına geçip kıçına bakar, elbisesini öne doğru çekip kıçını iyice ortaya çıkarırdı. Belini ve kalçalarını sarmayan bir elbiseyi asla giymezdi, iskemleye oturmadan önce de mutlaka iskemleyi eliyle silerdi. Sonra resmiyetle ve soğuk bir biçimde otururdu. Ona sigara içirmeye çalışmış, bir türlü ikna edememiştim. Hayat ve cinsellik üzerine birkaç nutuk atmışlığım da vardı, ama bana delinin teki olduğunu söylemişti. Babama çekmişti, temiz ve çalışkandı. Anneme patronluk taslardı. Annemden daha zekiydi, ama zeka söz konusu olduğunda benim yanıma bile yaklaşamazdı. Benden başka herkese patronluk taslardı. Babam öldükten sonra bana da patronluk taslamaya kalkışmıştı. Oralı bile olmamıştım, öz kız kardeşim, olacak iş değildi, bir süre sonra o da aslında değmeyeceğime karar vermişti. Ama arada sırada bana da patronluk taslamasına izin verirdim, sırf esnek kişiliğimi sergilemek için. Bir buz parçası kadar temizdi. Kedi köpek gibi kavga ederdik.

Hoşlanmadığı bir yanımda vardı. Onu tiksindiriyordu. Elbise dolabındaki kadınları tahmin ediyor olmalıydı. Arada sırada kıçını okşardım onu kızdırmak için. Delirirdi öfkeden. Bir keresinde kasap bıçağını kapıp sokağa kadar kovalamıştı beni. İki hafta boyunca benimle konuşmamış, anneme benimle hayatının sonuna kadar konuşmayacağını, aynı masada yemek de yemeyeceğini söylemişti. Sonunda unuttu, ama ben onun öfkesini hiç unutmadım. Yakalasaydı kesin saplamıştı o kasap bıçağını bana.

Bazı huylarını babamdan almıştı, annemde ve bende olmayan şeyler. Temizlik mesela. Çocukken bir keresinde bir çingiraklı yılanının üç İskoç teriyerine karşı verdiği savaşı izlemiştim. Köpekler yılanı güneşlendiği kayanın üzerinden kapıp paramparça etmişlerdi. Soğukkanlı bir biçimde

savaşmıştı yılan, fazla öfkelenmeden, biliyordu sonunun geldiğini. Köpekler ağızlarında yılanın bedeninden birer parçayla uzaklaşmışlardı. Sadece kuyruğuyla üç çingırağı kalmıştı geriye ve hâlâ kımıldıyordu. Gözlerime inanamamıştım. Kayaya gittim, biraz kan vardı kayanın üzerinde. Parmağımı kana sürtüp tadına baktım. Deli gibi ağladım. Hiç unutmadım o yılanı. Oysa hayatta olsaydı yanına bile yaklaşmazdım. Kız kardeşim ve babamla da böyle bir durum söz konusuydu.

Kız kardeşim bu kadar güzel ve kendinden emin olduğuna göre iyi bir eş olur diye düşünürdüm. Ama fazlasıyla soğuk ve dindardı. Ne zaman evimize onu dışarı çıkarmak isteyen bir erkek gelse reddederdi. Kapıya dikilir, adamı içeri bile davet etmezdi. Rahibe olmayı takmıştı kafasına. Onu engelleyen tek şey annemdi. Birkaç yıl daha beklemesi gerekiyordu. Hayatında sevdiği ve ömrünün sonuna kadar seveceği tek erkeğin İsa olduğunu söylüyordu. Rahibe ağzı. Dışarıdan yardım almadan böyle şeyler söylemeyi akıl edecek biri değildi Mona.

İlkokul günlerini San Pedro'daki rahibelerin arasında geçirmişti. Okuldan mezun olduktan sonra babam onu Katolik liselerinden birinde okutacak maddi güçten yoksun olduğu için Wilmington Lisesi'ne kaydolmuştu. Liseyi bitirir bitirmez rahibeleri ziyaret etmek için San Pedro'ya gitmeye başladı. Bütün gününü orada geçiriyor, onlara yardımcı olmak için sınav kağıtlarını kontrol ediyor, yuvadaki öğrencilerle ilgileniyordu. Akşamları limanın Wilmington tarafındaki kiliseye gidip kilisenin mihraplarını çiçeklerle donatıyordu. Şimdi de oradan geliyordu.

Yatak odasından robuyla çıktı.

“Yehova nasıldı bu akşam? Kuantum teorisi hakkında ne düşünüyor?” dedim.

Mutfağa gidip annemle kilise hakkında konuşmaya başladı. Çiçekler hakkında tartışılar, mihraba kırmızı gül mü daha çok yakışıyordu, beyaz gül mü?

“Yehova'yı bir daha gördüğünde ona birkaç şey sormak istediğimi iletir misin lütfen?”

Konuşmaya devam ettiler.

“Ah, Efendimiz Yüce Yehova, mutaassıp ve yobaz Mona'mı ayaklarının dibinden eksik etme ki ağzından bir geri zekalı gibi salya akıtarak zırvalamaya devam edebilsin. Ah, sevgili İsa, kutsaldır O. Sevgili fırıldak İsa, O kutsal.”

“Arturo, kes artık,” dedi annem. “Kız kardeşin yorgun.”

“Ey Kutsal Ruh, ey şişirilmiş üçlü ego, şu işsizliğe bir çare bul artık. Roosevelt'i seç. Altın ölçeğinde tut bizi. Fransa'nın canı cehenneme, ama bizi kurtar!”

“Arturo, kes artık.”

“Ey Yehova, sonsuz değişebilirlikle şu Bandini ailesine birkaç kuruş yardımda bulanamaz mısın?”

“Kendinden utanmalısın, Arturo. Yazıklar olsun,” dedi annem.

Divandan kalkıp bağırmaya başladım: “Tanrı hipotezini reddediyorum! Sahte Hıristiyanlığın kokuşmuşluğuna tükürüyorum! Din halkın afyonudur! Olduğumuz ya da olmayı umacağımız her şeyi şeytana ve onun kaçak elmalarına borçluyuz!”

Annem süpürgeyle saldırdı bana. Saman tarafını bana doğrulturken sapına bastı, az kalsın yere kapaklanıyordu. Süpürgeyi elimle bertaraf edip ayağa fırladım. Sonra annemin önünde gömleğimi çıkarıp belden yukarı çıplak bir vaziyette karşısına dikildim. Boynumu ona doğru eğdim.

“Hoşgörüsüzlüğünü ifade et,” dedim. “İşkence yap bana! Hıristiyanlığım kanıtla! Sergilesin kanlı ruhunu Kilise militanı! Vurun boynumu! Sıcak demirlerle dağlayın gözlerimi! Kazıkta yakın beni, Hıristiyan köpekler!”

Mona bir bardak suyla geldi. Süpürgeyi annemin elinden alıp bardağı verdi. Annem suyu içtikten sonra sakinleşti biraz.

Sonra boğulur gibi oldu, bardağa öksürdü, ağlamaya hazırdı. “Anne!” dedi Mona. “Ağlama. O çıldırmış.”

Bana baktı, hiç ifade yoktu yüzünde, mummyadan farksızdı. Sırtımı dönüp pencereye doğru yürüdüm. Arkama döndüğümde hâlâ bakıyordu.

“Hıristiyan köpekler,” dedim. “Çiftçi tohumları! Cahil Amerikalılar! Çakallar, sansarlar, eşekler - topunuz. Salaklık musibetiyle damgalanmamış bir tek ben varım bu ailede.”

“Aptal,” dedi Mona.

Yatak odasına gittiler.

“Aptal diyemezsin bana,” dedim. “Nevrozlu şey! Tatminsiz, takıntılı, sümüklü rahibe bozuntusu!”

“Duydun mu dediklerini!” dedi annem Mona’ya. “Ne kadar korkunç!”

Yattılar. Benim divanım vardı, onların da yatak odası. Kapıları kapandığında dergileri alıp divana yaydım. Kızlara odanın ışığında bakabilmenin memnuniyeti içindeydim. O iğrenç dolabın içinden çok daha iyiydi. Bir saat kadar konuştum onlarla; Elain’le dağa çıktım, Rosa’yla Akdeniz’de yelken bastım, sonunda hepsiyle bir araya geldim, etrafıma uzanmışlardı. Aralarında fark gözetmediğimi, sırası gelenin payını alacağını söyledim onlara. Sonra sıkıldım bu oyundan, kendimi giderek salak gibi hissetmeye başlamıştım, bir süre sonra onların sadece birer fotoğraf oldukları gerçeği her şeyin önüne geçti. Hepsi birbirine benziyor, aynı biçimde gülümsüyorlardı. Hepsinin üzerine fahişe kokusu sinmişti. Nefret ettim kendimden. Şu haline bak, dedim kendime. Oturmuş bir sürü fahişeyle konuşuyorsun. Meğer ne Süperinsan’mışsın da haberimiz yokmuş! Ya Nietzsche şimdi seni görebilse? Ya da Schopenhauer -ne düşünürdü? Ya Spengler? Ah, ne biçim kükrerdi sana Spengler? Seni ahmak, seni geri zekalı, seni domuz, seni canavar, seni sıçan; seni iğrenç, nefret edilesi, mide bulandırıcı domuz seni! Birden dergileri alıp paramparça ettim, banyoya gidip parçalan tuvalete attım ve sifonu çektim. Sonra yatağa girip bir tekmeye yorganı üzerimden fırlattım. Kendimden o kadar nefret ediyordum ki kendimle ilgili en kötü şeyleri düşünmeye başladım. Sonunda o kadar rezil

duruma düştüm ki uyumaktan başka çarem kalmadı. Saatler sürdü uykuya dalmak. Batıdaki sis tabakası incelmeye başlamıştı, doğu siyah ve gri görünüyordu. Saat üçe geliyor olmalıydı. Yatak odasından annemin yumuşak horultusu geliyordu. Canıma kıymak geldi içimden, bunu düşünürken uyuya kaldım.

DÖRT

Saat altıda annem kalkıp bana seslendi. Yatakta döndüm, kalkmak istemiyordum. Yorganı üzerimden çekti ve hemen geri fırlattı çünkü çıplak uyurum. Önemi yok, ama sabahtı ve hazırlıksız yakalanmıştım, görmüştü; beni çıplak görmesini önemsemezdim gerçi, ama o şekilde değil. Elimle önümü örtüp gizlemeye çalışmıştım, ama görmüştü yine de. Beni utandırmak için bahane arıyor gibiydi zaten -öz annem üstelik.

“Utanmalısın kendinden, sabahın bu saatinde.”

“Utanmak mı?” dedim. “Ne demek istiyorsun?” “Utanmalısın kendinden.”

“Tanrım, siz Hıristiyanlar daha neler düşüneceksiniz bakalım! Uyumakta mı günah artık!”

“Biliyorsun neden söz ettiğimi,” dedi. “Utanmalısın kendinden. Senin yaşında bir çocuk. Yazıklar olsun. Yazıklar olsun.” “Sana da yazıklar olsun ona bakarsan. Hıristiyanlığa da yazıklar olsun.”

Yatağına döndü.

“Yazıklar olsun,” dedi Mona’ya.

“Yine ne yaptı?”

“Yazıklar olsun.”

“Ne yaptı?”

“Hiçbir şey, ama yine de yazıklar olsun.”

Uykuya döndüm. Bir süre sonra seslendi yine.

“Bu sabah işe gitmiyorum,” dedim.

“Neden?”

“İşimi kaybettim.”

Ölümcül bir sessizlik. Sonra yatakta doğruldu ikisi de. İşim her şey demekti onlar için. Frank Dayı da vardı gerçi, ama benim gelirim ondan önce gelirdi. Usturuplu bir şey uydurmak zorundaydım

Çünkü ikisi de birinci sınıf bir yalancı olduğumu biliyorlardı. Annemi kandırabilirdim belki, ama Mona'yı asla, anlattığım hiçbir Şeye inanmazdı, doğru olsa bile.

“Bay Romero'nun yeğeni İtalya'dan geldi, Bay Romero işimi ona verdi.”

“Bunu yutmamızı beklemiyorsun bizden herhalde,” dedi Mona.

“Benim beklentilerim geri zekalıları ilgilendirmez,” dedim.

Annem kalkıp yatağına geldi. Hikaye pek inandırıcı değildi gerçi, ama bana onu kandırma fırsatını tanıyacak gibi görünüyordu. Mona olmasaydı işten bile değildi. Annem Mona'ya susmasını söyleyip beni dinledi. Mona araya girip her Şeyin içine ediyordu. Ona bağırıp sesini kesmesini söyledim.

“Doğruyu mu söylüyorsun?” diye sordu annem.

Elimi kalbimin üzerine yerleştirip gözlerimi yumdum. “Yüce Tanrı'nın ve bu kutsal mahkemenin önünde yalan s ylemediğime ya da gerçekleri tahrif etmediğime yemin ederim. S yl yorsam Tanrı beni Şu dakika çarpsın. Saati getir.”

Radyonun üstünden saati aldı. Mucizelere inanırdı. Her türlü mucizeye. Gözlerimi kapattım, yüreğim gümbür gümbür atıyordu. Nefesimi tuttum. Saniyeler geçti. Bir dakika dolduktan sonra iğerlerimdeki havayı saldım. Annem gülümseyip beni alnımdan öptü. Bu sefer de Romero'ya yüklenmeye başladı.

“Bunu yapmaya hakkı yok,” dedi. “Buna izin vermeyeceğim. Gidip onunla konuŐacađım, utanmaz herif.”

Fırladım yataktan. ıplaktım ama umurumda değildi. “Aman Allahım!” diye bağırdım. “Hiç mi gurur yok sende, kendine hiç mi saygı duymuyorsun? Bana ettiği bütün o Levanten küfürlerinden sonra nasıl gidersin onun ayağına? Aile Őerefimizi iki paralık etmek mi niyetin?”

Yatak odasında giyiniyordu. Mona gülüp saıyla oynadı. İçeri girip annemin çoraplarını ayağından çıkardım ve beni engellemesine fırsat tanımadan birbirlerine d ğ mledim. Mona başını sallayıp kıkırdadı. Yumruğumu burnuna dayayıp ağzını amaması için son kez uyardım onu. Annem ne yapacağını bilmez bir haldeydi. Ellerimi omuzlarına yerleştirip gözlerinin içine baktım. “Ben Őerefi için yaşayan bir adamım,” dedim. “Bu senin algı sisteminde aŐına bir tını yaratıyor mu? Şeref! Őerefimi alırsan hayatımı da almış sayılırsın. Kısaca, sana bir ültimatom veriyorum. Romero'ya gidersen kendimi öldürürüm.”

Bu  d n  patlatmaya yetmişti, ama Mona yatakta katıla katıla gülüyordu. Başka bir Şey söylemedim, yatağa döndüm ve çok geçmeden uyudum.

Öğleye doğru uyandığımda bir yerlere gitmişlerdi. Marcella adında eski sevgililerimden birinin fotoğrafını çıkardım, birlikte Mısır'a gidip Nil nehrinde kölelerin kürek çektiği bir gemide seviŐtik. Sandaletlerinden Őarap, göğüslerinden süt içtim, sonra köleler bizi nehrin kıyısına çıkardılar ve orda güvercin sütünde terbiye edilmiş sinekkuŐu yüreği yedirdim ona. Bittiğinde Şeytan gibi hissettim kendimi. Burnumun  zerine bir yumruk akıp kendimi bayıltmak geldi içimden. Kendimi kesmek

istedim, kemiklerimi kırmak istedim. Marcella'nın fotoğrafını yırtıp yok ettikten sonra ecza dolabına gittim, bir jilet alıp kolumu dirseğimin altından kestim, çok derin değil ama, kan aktı sadece, acı hissetmedim. Kesiği emdim ama yine de acı hissetmedim, gidip biraz tuz aldım ve kesiğe tuz serptim, o zaman hissettim acıyı; canımı yakıyor, beni hayata döndürüyordu. Acı dayanılmaz bir hal alıncaya kadar bastırdım tuzu yaraya. Sonra sardım kolumu.

Masanın üstüne benim için bir not bırakmışlardı. Frank Dayı'ya gidiyorlardı, kilerde kahvaltılık malzeme vardı. Kahvaltımı Jim'in Yeri'nde yapmaya karar verdim, çünkü biraz daha param vardı. Okul binasının hemen karşısında olduğu için okulun bahçesini kat edip Jim'in Yeri'ne girdim. Jambonlu yumurta söyledim. Ben yerken Jim konuşmaya başladı.

“Çok kitap okuyorsun,” dedi. “Hiç kitap yazmayı düşündün mü?”

Bu yetmişti bana. O anda yazar olmaya karar verdim. “Şu anda bir kitap yazıyorum zaten,” dedim.

Ne tür bir kitap olduğunu bilmek istedi.

“Para kazanmak için yazmam ben. Gelecek kuşakları düşünerek yazarım.”

“Yazdığını bilmiyordum,” dedi. “Ne yazıyorsun? Öykü mü? Yoksa roman mı?”

“İkisinden de. İki elimi de aynı ustalıkla kullanabilirim ben.” “Öyle mi? Bunu da bilmiyordum.”

Gidip bir kurşun kalemle bir defter satın aldım. Ne yazdığını bilmek istedi yine. “Şu anda sadece ithalat ve ihracat üzerine yazacağım bir kitap için not alıyorum. Bu konu çok ilgimi çekiyor, bir süre önce edindiğim dinamik bir hobi de diyebiliriz.” Ben dışarı çıkarken ağzı bir karış açık beni seyrediyordu. Limana doğru yürümeye başladım. Haziran ayında pek güzel olur liman. Uskumru sürüleri güneye göç ederler, konserve imalathaneleri gece gündüz arı gibi çalışır, havaya çürük balık ve balık yağı kokusu siner. Kimi iğrenç bulur o kokuyu, ama ben bayılırım. Seviyordum limanı. Tek bir koku da değildi, birçok keskin kokunun karışımıydı, attığın her adımda farklı bir koku gelirdi burnuna. Beni bir düş haline sokar, denizin dibinde yatan gizemi düşünmeye başlardım. Okuduğum bütün kitaplar canlanır, etrafımda Philip Carey'i, Eugene Witla'yı ve Dreiser'in yarattığı kahramanları andıran insanlar görürdüm.

Eski tankerlerin sintine kokusu, uzak yerlere gitmeyi bekleyen fiçılardaki rafine edilmemiş yağın kokusu, çürük kereste kokusu, yağ ve katrana bulanmış yosun kokusu, çürük meyve kokusu, küçük Japon balıkçı teknelerinin kokusu, çürük halat kokusu, römorkör kokusu, hurda demir kokusu; bayılırdım bütün bu kokulara.

Wilmington'taki Pasifik Yakası Balıkhanesi'ne çıkan beyaz köprünün üzerinde durdum. Tankerin teki gaz iskelesinde yükleme yapıyordu. Sokağın biraz aşağısında Japon balıkçılar ağlarını tamir ediyorlardı, kıyı boyunca sermişlerdi ağlarını. Amerika-Hawaii istasyonunda yükleme işçileri Honolulu'ya hareket edecek gemiye yük taşıyorlardı. Üstleri çıplaktı. Bu insanları yazmak gerekti asıl. Defterimi çıkarıp kurşun kalemimin ucunu ıslattım ve yükleme işçilerine dair bir deneme yazmaya koyuldum. “Günümüzün ve Geçmişin Yükleme İşçileri Üzerine Psikolojik Bir Yorum, Arturo Gabriel Bandini.”

Hiç de kolay bir konu değilmış ama. Dört-beş farklı denemeden sonra vazgeçtim. Böyle bir konu iki yıllık bir araştırma gerektirirdi; erkendi henüz yazmak için. İşin gerçeğini öğrenmeliydim önce. Belki iki yılını alırdı, belki üç, belki de dört; insan bütün hayatını bile adayabilirdi böyle bir kitaba, bir edebiyat şaheseri. Zordu, zor. Vazgeçtim. Felsefe daha kolaydı.

“Kadın Ve Erkek Üzerine Felsefi Bir İnceleme, Arturo Gabriel Bandini.” Kötülük zayıflara musallat olur, zayıf olma. Güçlü olmak zayıf olmaktan daha iyidir, çünkü zayıf olmak güçsüz olmaktır. Güçlü olun, kardeşlerim, güçlü olmazsanız kötülüğe esir düşersiniz. Her çeşit kuvvet bir güç biçimidir. Her tür kuvvet eksikliği bir kötülük biçimidir. Bütün kötülükler zayıflıktan doğar. Zayıflıktan kaç ki güçlü olasın. Zayıflık kadının yüreğini kemirir. Güç erkeğin yüreğini besler. Kadınlaşmak mı istiyorsun? İyi o zaman, zayıf düş. Erkekleşmek mi istiyorsun? Güçlen. Kurutalım kötülüğün kökünü! Yaşasın Güç! Ey Zerdüş, kadınlara bol bol zayıflık bahşet! Ey Zerdüş, erkeklere bol bol güç bahşet! Kahrolsun kadınlar! Yaşasın Erkekler!

Usandım sonra. Yazarlığı değil de resmi seçmeliydim belki de. Allah vergisi bir resim yeteneğine sahip olmadığım ne malumdu? Defterde yeni bir sayfa açıp sırf egzersiz olsun diye bir şeyler çizmeye karar verdim, ama çizmeye değer bir şey göremedim; gemilerden, yükleme işçilerinden ve istasyonlardan başka bir şey yoktu, onlar da bende çizme isteği uyandırmıyorlardı. Tel örgünün üzerinde duran kediler çizdim, değişik yüzler çizdim, üçgenler ve kareler çizdim. Sonra ressam değil de mimar olmam gerektiğine karar verdim, babam marangozdu zaten, inşaat sektörü aile geleneğimizle örtüşüyordu. Birkaç ev çizdim. Hepsisi de birbirine benziyordu, bacasından duman tüten dört köşe evler. Kapattım defteri.

Sıcaktı köprünün üstü, ensem kavrulmuştu. Tel örgünün arasından geçip denizin kıyısındaki sivri kaya parçalarının üzerine indim. Devasaydılar. Bazıları ev büyüklüğündeydi, dalga yemekten kömür gibi kararmış. Düzensiz bir buzdağı tarlasını andırıyorlardı, ama memnun ve rahat bir görünümleri vardı.

Köprünün altına tırmandım, bunu benden önce kimsenin yapmadığına dair bir duygu uyandı içimde. Limanın küçük dalgaları kayaları usulca yalıyor, geri çekilirken orada burada minik yeşil su birikintileri bırakıyorlardı. Kayaların bazıları yosun kaplıydı, bazılarında çok güzel kuş pisliği lekeleri vardı. Denizin ağır kokusu geldi burnuma. Kirişlerin altı soğuk ve karanlıktı, pek bir şey göremiyordum. Yukarıdan trafik gürültüsü, korna sesleri, insan bağırışmaları geliyordu. O denli korkunç bir şamataydı ki kulaklarımı örseliyordu, haykırdığımda sesim birkaç adım ileri gidip sapan lastiğine bağlıymış gibi hızla geri geldi. Güneşin altından çıkıncıya kadar kayaların arasında ilerledim. Tuhaf bir yerdi. Korktum bir süre. İlerde büyük bir kaya vardı, diğerlerinden daha büyük, devasa, tepesi beyaz martı pisliğiyle kaplı. Başındaki beyaz taçla bütün o kayaların kralıydı o kaya parçası. Ona doğru yürümeye başladım.

Birden ayağımın altı hareket etti. Sürüngelelere has bir kayma hareketiydi daha çok. Soluğumu tuttum, dengemi sağlayıp yere baktım. Yengeçler! Kaya yengeç kaynıyordu. O kadar korktum ki donakaldım, yukardan gelen gürültü kalbimin gümbürtüsünün yanında hiçti.

Sırtımı kayaya yasladım, ellerimi gözlerimin üzerine bastırıp korkum geçinceye kadar bekledim. Ellerimi indirdiğimde karanlığın ötesini görebildim, kara ve griydi, yeraltını andırıyordu, gri ve yalnız bir yer. Yerdeki canlılara ilk kez dikkatle baktım. İri olanlar tuğla büyüklüğündeydiler. Sessiz

ve acımasız görünüyorlardı, büyük taşların üzerine konuşlanmışlardı. Tehditkar antenlerini Hawaii dansçıların kollarını andırır bir biçimde oynatıyorlardı, gözleri tehlikeli ve çirkindiler. El büyüklüğündeki küçük yengeçler sayıca daha çoktular, kayanın dibindeki havuzcuklarda yüzüyor, kayanın üzerinde kendilerine yer kapma çabasıyla birbirlerinin üzerine tırmanıp birbirlerini şapırdayan karanlığa yuvarlıyorlardı. Eğleniyorlardı.

Ayağımın dibinde daha da küçük yengeçlerden oluşmuş bir küme vardı, her biri bir dolar büyüklüğünde, biraraya sıkışmış kıvranıp duran bir bacak karmaşası. Bir tanesi pantolonumun paçasını yakaladı. Eğilip aldım, çaresizlik içinde pençelerini sallayıp beni ısırmaaya çalıştı. Kaderi elimdeydi, çaresizdi. Kolumu geriye çekip var gücümle kayanın üzerine fırlattım. Kayanın üzerinde patladı, bir an için kayaya yapışıp kaldı, sonra kan ve su sızdırarak yere yuvarlandı. Parçalanmış kabuğu yerden alıp üzerindeki sarı sıvının tadına baktım. Deniz suyu kadar tuzluydu, hoşuma gitmedi. Denize fırlattım. Bir süre suyun üzerinde yüzdü, sonra erkek bir çamuka etrafında dolanıp onu inceledikten sonra deli gibi ısırmaaya başladı, sonunda sürükleyip götürdü. Ellerim kanlı ve yapış yapıştı, deniz kokusu sinmişti ellerime. Birden yengeçleri öldürme arzusu kabardı içimde, her birini.

Küçükler ilgimi çekmiyorlardı, büyükleri haklamak istiyordum. Büyükler güçlü ve keskin ön dişleriyle hayli tehlikeliydiler. Büyük Bandini'ye yakışır düşmanlar; Fatih Arturo. Etrafıma bakındım ama bir sopa bulamadım. Betonun üzerinde taş parçaları vardı. Gömleğimin kollarım sıvayıp onları gözüme ilişen en büyük yengecin üzerine fırlatmaaya başladım, yirmi adım ötemde bir taşın üzerinde uyukluyordu. Taşlar etrafına isabet ediyor, sağa sola çentikler fırlıyor, küçük kıvılcımlar çakıyordu. Yirmi kadar taş fırlattım isabet ettirinceye kadar. Zafer. Taş parlak bir takırtı çıkararak sırtını parçaladı. Kayaya yapışıp kaldı. Sonra suya devrildi, kıyadaki yeşil köpükler onu yuttu. Gözden kayboluşunu seyrederken yumruğumu salladım ona. Güle, güle! Başka bir dünyada tekrar karşılaşacağız kuşkusuz; beni unutmayacaksın, Yengeç. Fatihin olarak sonsuza dek hatırlayacaksın beni.

Kolay olmayacaktı onları taşla öldürmek. Taşlar keskindi, fırlatırken parmaklarımı kesiyorlardı. Elimdeki kanı ve pisliği yıkadıktan sonra köprünün altına gittim. Yukarı tırmanıp üç blok ötedeki silah ve cephaneye dükkanına yürüdüm.

Beyaz yüzlü tezgahlara havalı bir silah satın almak istediğimi söyledim. İyi bir tane çıkardı, hiçbir şey söylemeden satın aldım. On dolardan kalanı da cephaneye yatırdım. Savaş alanına dönmek için öyle bir sabırsızlık içindeydim ki tezgahlara cephaneyi paketlemeye gerek olmadığımı söyledim. Tuhaf buldu bunu, tezgahın üzerinden cephaneyi alıp dışarı fırladığımda bana bakıyordu. Dışarı çıktığımda birinin beni gözlediği duygusuna kapıldım, etrafıma bakındım, gerçekten de tezgahlar kapıda durmuş beyaz yüzüyle beni seyrediyordu. Köşeye varıncaya kadar biraz yavaşladım, köşeyi döndükten sonra koşmaaya başladım.

Akşama kadar yengeç vurdum, omuzum ve gözlerim ağrıyıncaya kadar. Diktatör Bandini'ydim, Yengeç dünyasının demirden adamı. Anavatanın iyiliği için bir temizlik. Beni yere düşürmeye çalışmışlardı o lanet yengeçler, devrim kışkırtıcılığına kalkışacak cesareti bulmuşlardı kendilerinde, şimdi intikamımı alıyordum. Düşündükçe öfkem artıyordu. Süperinsan Bandini'nin gücünü sınamaya cüret etmek! Akıllarını kaçırmış olmalıydılar. İyi, asla unutamayacakları bir ders alacaklardı. Bu devrime son teşebbüsleri olacaktı. Dişlerimi gıcırdatıyordum düşündükçe -iğrenç yengeçlerden oluşmuş bir ulus. Ne cesaret! Tanrım, burnumdan soluyordum düşündükçe.

Omuzum ağrıyınca, tetik parmağım su toplayınca kadar ateş ettim. Beş yüzün üzerinde yengeç öldürmüş, iki katı kadar da yaralamıştım. Ölüler ve yaralılar saflardan döküldükçe öfkelenip üzerime doğru gelmeye çalıştılar. Kuşatma başlamıştı. Akın akın geliyorlardı. Denizden ve kayaların arkasından takviye kuvvetler geldi, taşların arasından çıkıp onları ulaşamayacakları bir kayanın tepesinde bekleyen ölüme doğru yürüyorlardı.

Yaralıları bir su birikintisine toplayıp askeri bir mahkeme kurdum ve onları kurşuna dizmeye karar verdim. Onları teker teker su birikintisinden çıkarıp silahın namlusuna tuttuktan sonra tetiği çekiyordum. Bir tane vardı aralarında, parlak renkte ve hayat dolu, bir kadını çağırttı bana: örneklerin arasında bir prenesti kuşkusuz, ağır yaralı cesur bir dişi. Bacaklarından biri kopmuştu, kollarından biri acınası bir biçimde sarkıyordu. Yüreğimi paraladı. Bir konferans daha yapıp durumun ivediliğini göz önünde bulundurarak cinsiyet ayrımı yapmamaya karar verdim. Prenses bile ölmeliydi. Memnuniyet verici değildi, ama öyle gerekiyordu.

Üzgün bir yürekle ölülerin ve ölmekte olanların arasına çöküp Tanrı'ya hunharca bir cinayet işlemek üzere olan Süperinsan'ı bağışlaması için dua ettim -bir kadını kurşuna dizmek. Görev görevdi ama; eski düzen sağlanmalı, rejim sürmeli, asiler yok edilmeliydi. Bir süre konuştum prensesle, Bandini hükümetinin özürlerini kişisel olarak sundum ona, son arzusunu dinledim -La Paloma şarkısını dinlemek istiyordu- şarkıyı ıslıkla çalarken o kadar çok duygu kattım ki bitirdiğimde gözyaşlarına boğuldum. Sonra silahımı harikulade yüzüne doğrultup tetiği çektim. Hemen can verdi, görkemli bir biçimde, alev alev bir sarı kan ve kabuk yığını.

Ona duyduğum hayranlığın ve saygının bir ifadesi olarak düştüğü yere bir mezar taşı dikilmesini emrettim; dünyanın unutulmaz devrimlerinden birine öncülük eden ve Bandini hükümetinin Kanlı Haziran günlerinde hayata veda eden bu olağanüstü çekici kadın kahramanın anısına. Tarih yazıldı o gün. Taşın üstünde istavroz çıkardım, eğilip taşı saygıyla öptüm, biraz tutku bile vardı o öpüşte. O kısa ateşkes anında başımı öne eğdim sonra. Tuhaf bir andı, çünkü birden o kadını aslında sevdiğimi anladım. Ama, devam Bandini! Saldırıyı başlattım bir kez daha. Bir süre sonra bir kadın daha vurdum. Yarası ağır değildi, dumura uğramıştı sadece. Esir düştüğünü anlayınca hayatına karşılık bedenini ve ruhunu teklif etti bana. Hayatını bağışlamam için yalvardı. Bir sapık gibi güldüm. Çok zarif bir yaratıktı, kırmızı-pembe, alın yazısı olduğu düşüncesiyle dokunaklı teklifini kabul ettim. O merhamet dilenirken orada, köprüünün altında sahip oldum ona. Sonra gülerek dışarı çıkardım ve gaddarlığını için özür diledikten sonra vurdum.

Gözlerimin ağrısı başıma vurunca katliam sona erdi nihayet. Gitmeden önce son bir kez etrafa bakındım. Küçük kayalar kanla kaplanmıştı. Zafer, Bandini için büyük bir zafer! Ölülerin arasında dolanıp onları teselli ettim, çünkü onlar benim düşmanlarımdı ve ben asil bir adamdım ve birliklerime karşı verdikleri onurlu savaş için onlara saygı ve hayranlık duyuyordum. “Ölüm sizi buldu,” dedim. “Elveda, düşmanlarım. Cesaretle savaştınız, daha büyük bir cesaretle öldünüz ve Führer Bandini unutmayacak. Bandini yeri geldiğinde övgüyü esirgemez, ölümden bile.” Diğerlerine, “Güle güle, ödleler,” dedim. “Tükürüyorum üzerinize. Korkaklığınız Führer'in midesini bulandırıyor. Korkaklardan vebadan nefret ettiği gibi nefret eder. Sizi bağışlamıyor. Dalgaların işlediğiniz korkaklık suçunu dünyadan silmesini diliyor, alçaklar.”

Köprüünün altından yola çıktım tekrar, evin yolunu tuttuğumda saat altı olmuştu, paydos zilleri

çalıyordu. Birkaç çocuk boş bir arsada top oynuyorlardı, havalı tüfekte kalan cephaneyi çocuklardan birinin üç dolar ettiğini iddia ettiği çakıyla takas ettim. Yutmamıştım tabii ki, elli sentten fazla etmezdi o çakı. Silahtan kurtulmak istediğim için kabul etmiştim. Çocuklar salağın teki olduğumu düşünmüşlerdi, varsın düşünsünler.

BEŞ

Eve girdiğimde içerisi bifttek kokuyordu, mutfakta konuştuklarım duydum. Frank Dayı da mutfaktaydı. Başımı mutfak kapısından sokup merhaba dedim, o da merhaba diyerek karşılık verdi. Kız kardeşimle birlikte mutfak masasına oturmuşlardı. Annem ocağın başındaydı. Frank Dayı kırk beş yaşında, şakakları kırışmış, iri gözlü, burun deliklerinden kıllar fişkırان bir adamdı. Dişleri gayet düzgündü. Müşfik biriydi. Kasabanın öteki ucunda bir kır evinde yaşıyordu. Mona'ya çok düşkündü, ona sürekli bir şeyler almak ister ama Mona genellikle kabul etmezdi. Bize sürekli para yardımında bulunurdu, babam öldükten sonra aylarca geçimimizi o sağlamıştı. Onunla yaşamamızı istiyordu ama ben karşıydım, çünkü zaman zaman patronluk taslamak gibi bir huyu vardı. Babam öldüğünde cenaze masraflarını o karşıladı, bir de mezar taşı yaptırdı, ki şaşırtıcıydı çünkü eniştesini sevdiği pek söylenemezdi.

Mutfak yiyeceklerle dolup taşıyordu. Yerdeki alış veriş sepeti ağzına kadar doluydu, mutfak tezgahı da sebzeden geçilmiyordu. Tıka basa yedik. Yemek boyunca onlar konuştular. Üzerimde yengeçler geziniyordu, yemeğimde bile. O köprünün altında hayatta kalan yengeçleri düşündüm, karanlıkta ölüleri toparlarken. Golyat adında bir yengeç vardı. Çok büyük bir savaşçıydı. Harikulade kişiliğini hatırladım; halkının önderi olmuştu kuşkusuz. Ama ölmüştü. Annesi babası karanlıkta cesedini arıyor mudur, diye geçirdim içimden. Sevgilisinin elemiini düşündüm, yoksa o da ölmüş müydü? Golyat'ın gözleri iki öfke çizgisine dönüşmüştü savaşırken. Cephanenin büyük kısmım onu öldürebilmek için harcamıştım. Muhteşem bir yengeçti -çağdaş yengeçlerin en muhteşemi, Prenses dahil. Ama benden daha muhteşem miydi? Hayır, efendim. O muhteşem bir yengeçti, bir halk kahramanıydı, ama ben onun fatihiydim. Prenses -ömrümde gördüğüm en çekici yengeç- onu da öldürmüştüm. Uzun süre unutmayacaklardı o yengeçler beni. Tarihlerini yazdıklarında sayfalar ayıracaklardı bana, Pasifik Kıyısı'nın Kara Katili olarak söz edeceklerdi benden belki de... Küçük Yengeçler anne babalarının benim hakkımda konuştuklarını duyacaklar, hafızalarına bir dehşet simgesi olarak kazınacaktım. Saldığım korku hüküm sürecekti, varlığımla olmasa bile dehşetimle hayatlarının yönünü değiştirecektim. Bir gün dünyalarının efsanelerinden birine dönüşecektim. Prenses'i acımasızca katledişimden etkilenecek bir romantik dişi yengeç bile çıkabilirdi. Tanrılaştıracaklardı beni belki de, bazıları bana gizlice tapacak, büyük bir tutkuyla bağlanacaklardı.

Frank Dayı, annem ve Mona aralıksız konuşuyorlardı. Komplo kokusu alıyordu burnum. Mona bir keresinde bana bir bakış attı, şöyle diyordu o bakış: Seni bilhassa ihmal ediyoruz, çünkü rahatsız olmanı istiyoruz; dahası, yemek bittikten sonra Frank Dayı sana gününü gösterecek. Bir ara Frank Dayı hafifçe gülümsedi bana. Başım kesinlikle beladaydı.

Tatlıyı yedikten sonra kadınlar kalkıp gittiler. Annem çıkarken kapıyı kapattı. Her şey önceden tasarlanmıştı. Frank Dayı işe piposunu yakıp önündeki tabakları ittikten sonra bana doğru eğilerek

başladı. Pipoyu ağzından çıkarıp sapını bana doğru salladı.

“Bana bak, küçük orospu çocuğu,” dedi, “hırsızlık da yaptığını bilmiyordum. Aylak olduğumu biliyorum, ama küçük bir hırsız olduğun aklımın köşesinden bile geçmezdi doğrusu.” “Küçük bir orospu çocuğu da değilim,” dedim.

“Romero’yla konuştum,” dedi. “Yediğin halattan haberim var.”

“Hangi koşullar altında olursa olsun bana küçük orospu çocuğu diye hitap etmekten kaçınmanızı salık veririm size.” “Romero’dan on dolar çaldın.”

“Muazzam bir yanılgı içindesiniz. Ayrıca kendinize bana küçük orospu çocuğu diyerek hakaret etme özgürlüğü tanımanız beni şaşırtıyor.”

“Patronundan çalmak! Söyleyecek bir şey bulamıyorum.” “Size, bütün samimiyetimle, yaşınıza ve aramızdaki kan bağına rağmen, bana hitap ederken orospu çocuğu gibi yüz kızartıcı sözcükler kullanmanızı kesinlikle yasakladığımı bir kez daha hatırlatmak isterim.”

“Aylak ve hırsız bir yeğen! Rezalet.”

“Lütfen biliniz ki, sevgili dayıcığım, bana orospu çocuğu diye hitap etmeyi seçerek aslında bana ettiğiniz küfrün aramızdaki kan bağıyla ilişkisini size hatırlatmaktan başka seçenek bırakmıyorsunuz. Kısaca, ben orospu çocuğuyсам, siz de kancığın ağabeyisiniz. Gülün bakalım gülebilerseniz.”

“Romero seni tutuklatabilirdi. Keşke tutuklatsaymış.” “Romero canavarın teki, büyük bir sahtekar, kendini olduğundan çok daha önemli sanan hıyarın teki. Hakkımdaki korsanlık suçlaması beni eğlendiriyor. Onun bunakça iddiaları beni etkilemiyor. Ama size bir kez daha ağzınızdan çıkan sözlere dikkat etmenizi hatırlatmak zorundayım. Hakarete uğramaya alışık değilim, akrabalarım tarafından bile.”

“Kes sesini, küçük aptal!” dedi. “Ben başka bir şeyden bahsediyorum. Şimdi ne yapacaksın?”

“Sayısız seçenek var.”

“Neden söz ediyorsun sen? Sayısız seçenek varmış!” Sigaramdan birkaç nefes çektikten sonra, “Romero türünden proleterlerle bağımı kopardığıma göre bundan böyle edebiyat kariyerim üzerine yoğunlaşmayı düşünüyorum,” dedim.

“Ne kariyerin?”

“Edebiyat planlarımdan söz ediyorum. Nesrimden. Edebi çabalarımı devam ettirmeye kararlıyım. Ben bir yazarım, bilmiyor musunuz?”

“Yazarmış! Ne zaman yazar oldun? Bu da yeni bir şey. Anlat, bunu ilk kez duyuyorum.”

Anlattım. “Yazma yeteneği keşfedilmemiş olarak hep yatıyordu içimde. Şimdi değişim sürecini yaşıyorum. Geçiş süreci sona erdi. Kendimi ifade etmenin eşiğindeyim.”

“Taşaklarım,” dedi.

Cebimden yeni defterimi çıkarıp baş parmağımla sayfalarını çevirdim. Sayfalan o kadar hızlı çevirdim ki hiçbir şey okuyamadı, ama bir şeyler yazılı olduğunu gördü. “Bunlar not,” dedim. “Atmosferik notlar. İspanyol istilasından bu yana Los Angeles Liman’ının durumu üzerine Sokratik bir sempozyum yazıyorum.”

“Görelim,” dedi.

“Mümkün değil. Yayınlanmadan önce olmaz.” “Yayınlanmakmış! Ağzından çıkanı kulağın duyuyor mu?” Defteri cebime soktum. Yengeç kokuyordu.

“Ne zaman büyüyeceksin, ne zaman olgun bir erkek gibi davranacaksın?” dedi. “Babam orda çok mutlu edecektir.”

“Nerede?” dedim.

“Öte hayatta.”

Bekliyordum bunu.

“Öte hayat filan yok,” dedim. “Öte hayat hipotezi varsılların yoksulları uyutmak için uydurdukları bir martavaldan ibaret. Ruhun ebediyetine itiraz ediyorum. Gözü bağlanmış insanlığın en büyük yanılsamalarından biridir. Tanrı hipotezini kesin bir biçimde reddediyorum. Tanrı halkın afyonudur. Kiliseler hastanelere dönüştürülmeli. Olduğumuz ve olmayı umduğumuz her şeyi şeytana ve onun kaçak elmalarına borçluyuz. İncil’de 78.000 çelişki var. Tanrı’nın sözü mü İncil? Tanrı yok! En ilkel ve kesintisiz beddualarla lanetliyorum onu! Evrende Tanrı yok benim için. Ben bir monistim.”

“Aklını kaçırmışsın sen,” dedi. “Manyaksın.”

“Beni anlamıyorsunuz. Ama olsun, ziyan yok. Kimseden anlayış beklemiyorum. Seçtiğim yolda en kötü suçlamalara maruz kalacağımın bilincindeyim. Önemi yok.”

Piposunu boşaltıp parmağını salladı burnumun altında. “Senin yapman gereken şu lanet kitapları okumaktan ve hırsızlık yapmaktan vazgeçmek. Erkek ol, kendine bir iş bul.”

Sigaramı söndürdüm. “Kitaplar!” dedim. “*Sen* ne bilirsin ki kitaplar hakkında! Sen! Cahil Amerikalı, bir eşek, kokarca zihniyetli yontulmamış bir kereste parçası.”

Hiç kımıldamadı, piposunu doldurdu yine. Ben bir şey söylemedim çünkü sıra ondaydı. Bir süre süzdü beni, aklından bir şeyler geçiriyordu.

“Sana göre bir iş var,” dedi.

“Ne tür bir iş?”

“Henüz bilmiyorum. Bakacağız.”

“Yeteneklerime ters düşmemeli. Bir yazar olduğumu unutma. Değişim geçirdim.”

“Başına ne geldiği umurunda değil. Çalışacaksın. Balıkhanede belki. Konserve fabrikasında”

“Balıkhaneler hakkında hiçbir şey bilmiyorum.”

“İyi,” dedi. “Ne kadar az bilersen o kadar iyi. Sırtın sağlam, kafan boş olmalı. Sen iki özelliğe de sahipsin.”

“Bu iş beni ilgilendirmiyor,” dedim. “Nesrimi yazmayı yeğlerim.”

“Nesrini mi? Nesir de ne?”

“Seni burjuva, seni esnaf. İyi nesrin değerini hayatının sonuna kadar bilmeyeceksin.”

“Senin kafanı patlatmak geliyor içimden.”

“Dene.”

“Seni küçük piç.”

“Seni Amerikan cahili.”

Ayağa kalkıp alev alev yanan gözlerle masayı terk etti. Sonra yatak odasına gidip anneme ve Mona’ya benimle son derece yararlı bir konuşma yaptığını, bundan böyle yeni bir sayfa açmaya söz verdiğimi söyledi. Onlara biraz para verip annemden artık üzülmemesini istedi. Evden çıkarken kapıya gidip başımı sallayarak ona iyi geceler diledim. Annemle Mona gözlerime baktılar. Mutfaktan gözlerim yaşlı çıkacağımı sanmışlardı. Annem ellerini omuzlanma yerleştirdi. Son derece tatlı ve müşfikti, Frank Dayı’nın canıma okuduğunu düşünüyordu.

“Kalbini kırdı, değil mi? Zavallı bebeğim benim.”

Kollarını ittim.

“Kim?” dedim. “O alık mı? Hadi canım sende!”

“Ağlamış gibi bir halin var.”

Yatak odasına gidip aynada gözlerime baktım. Kupkuruydular. Annem arkamdan yatak odasına girip elindeki mendille gözlerimi kurulamaya çalıştı. Ne yaptığını sanıyor bu kadın, diye geçirdim içinden.

“Ne yaptığını sorabilir miyim?” dedim.

“Zavallı bebeğim benim! Zıyan yok. Utanıyorsun. Anlıyorum. Anneler her şeyi anlar.”

“Ama ağlamıyorum ki!”

Hayal kırıklığına uğramıştı, dönüp dışarı çıktı.

ALTI

Sabah oldu, kalkma zamanı, kalk Arturo, kalk ve kendine iş bul. Git ve hiçbir zaman bulamayacağın şeyi ara. Hırsızın tekisin, yengeç katilisin, dolapların içinde kadınlarla sevişiyorsun. Sen *asla* iş bulamazsın!

Her sabah bu duyguyla kalkıyordum yataktan. Şimdi kendime bir iş bulmam lazım, lanet olsun. Kahvaltı ediyor, kolumun altına bir kitap yerleştirip ceplerime kalem doldurduktan sonra kapıdan çıkıyordum. Merdivenden indiğim gibi kendimi dışarı atıyordum. Bazen sıcak oluyordu hava, bazen soğuk, bazen sisli, bazen açık. Koltuğumun altında kitapla iş aramaya çıktığım için önemi yoktu havanın.

Ne işi, Arturo? Ha, Ha! Sana iş, öyle mi? Kim olduğunu bir düşünsene, oğlum! Yengeç katili. Hırsız. Elbise dolaplarında çıplak kadın fotoğraflarına bak, sonra da iş bulmayı umut et! Ne kadar gülünç! Ama gidiyor işte, salak, koltuğunun altında kocaman bir kitapla üstelik. Hangi cehenneme gittiğini sanıyorsun, Arturo? Neden o sokağa sapıyorsun da bu sokağa sapmıyorsun? Neden batıya gidiyorsun -neden doğuya değil? Cevap var bana, hırsız! Kim iş verir senin gibi bir domuza -kim? Ama kasabanın öteki ucunda bir park var, Arturo. Banning Parkı adı. Harikulade okaliptüs ağaçları var orda, yemyeşil bir park, Arturo. Ne kitap okunur orda! Oraya git, Arturo. Nietzsche oku. Schopenhauer. O muhteşem adamlarla geçir zamanını. İş mi? Peh! Oraya git ve okaliptüs ağaçlarının altında kitabını oku iş ararken.

Yine de birkaç iş bulma girişimim oldu. Ne alırsan on beş sent dükkanı vardı mesela. Uzun süre kapının önünde durup vitrindeki yer fıstığı şekerlemelerini seyrettim. Sonra içeri girdim. “Müdürle görüşebilir miyim?”

“Aşağıda,” dedi tezgahtar kız.

Tanıyordum müdürü. Tracey’di adı. Sert basamaklardan aşağı inerken bu basamaklar niye bu kadar sert diye geçirdim içimden. Bay Tracey aşağıdaydı gerçekten. Aynanın karşısında sarı kravatını düzeltiyordu. Hoş adamdı şu Bay Tracey. Zevk sahibi. Harikulade bir kravat, beyaz ayakkabılar, mavi bir gömlek. Mükemmel adam, ayrıcalıktır böyle bir adamın emrinde çalışmak. Kendine özgü bir havası var adamın, bir dirimsellik. Ah, Bergson! Bir başka büyük yazar.

“Merhaba, Bay Tracey.”

“Ne var, ne istiyorsun?”

“Şey için soracaktım..”

“İş istiyorsun kayıt formunu doldurman gerek. Ama yararı olmayacak. Personele ihtiyacımız yok şu anda.”

O sert basamakları tırmanmaya başladım. Ne tuhaf basamaklar! Ne kadar sert, ne kadar düzgün! Basamak yapımında yeni bir icat muhtemelen! Tanrım, neler düşünüyorlardı! Kalkınma. Kalkınma gerçeğine inanırım ben. Şu Tracey. Şu aşağılık, iğrenç, iki paralık orospu çocuğu! O aptal sarı kravatıyla aynanın karşısına bir goril gibi dikilmişti küçük ve sahtekar burjuva. Sarı bir kravat! Tanrım. Beni kandıramazdı ama. Birkaç şey biliyordum onun hakkında. Bir gece limandaydım ve onu görmüştüm. Arabasında oturmuştu, domuzdan farkı yoktu koca göbeğiyle, yanında bir kız vardı. O şişman dişlerini gördüm ay ışığında. Göbeğinin altında oturuyordu haftada otuz dolar kazanan şişman burjuva orospu çocuğu, yanında bir kız, bir sürtük, bir kancık, bir fahişe, pasaklının teki. Şişko parmaklarının arasına almıştı kızın ellerini. O domuzu andıran haliyle pek heyecanlı görünüyordu şişko pezevenk; iğrenç, mide bulandırıcı, haftada otuz dolar kazanan geri zekalı sıçan. Göbeği direksiyona dayanmıştı, kirli gözleri ateşli bir sevişmenin şişman heyecanı ile kirli ve ıslıl ıslıldı. Beni kandıramamıştı ama; asla kandıramazdı beni. O kızı kandırabilirdi, ama Arturo Bandini’yi asla. Hiçbir koşulda onun hesabına çalışmayı kabul etmezdi Arturo Bandini. Hesaplaşma günü gelecekti elbette. Yalvaracaktı sarı kravatı yerde sürünürken, yalvaracaktı büyük Arturo’ya işi kabul etmesi için, ama Arturo göbeğine gururlu bir tekme yerleştirip yerde kıvranışını seyredecekti. Ödeyecekti, ödeyecekti!

Ford fabrikasına gittim. Neden olmasın? Ford'un her zaman elemana ihtiyacı vardır. Bandini Ford Motor Fabrikası’nda. Bir bölümde bir hafta, diğerinde üç hafta, bir başkasında bir ay, bir başkasında altı ay. İki yıl sonra Batı Şubesi’nin müdürü.

Kaldırım beyaz kumun arasında kıvrılıyordu, karbon monoksit oranı yüksek yeni bir yol. Kumların arasında kahverengi yosunlar ve çekirgeler vardı. Yosunların arasında yer yer deniz kabukluları göze çarpıyordu. İnsan tarafından yapılmış yapay bir dünyadaydım, dümdüz ve karmakarışık; boyasız barakalar, kereste yığınları, teneke kutuları, yağ varilleri, sosisli sandviç büfeleri, meyve büfeleri, yol kenarında patlamış mısır satan yaşlı adamlar. Çamurlu kanaldan yayılan o ağır yağ, kir ve çöp kokusu.

Diğerleriyle birlikte yürüyordum. Onlar zaman zaman durup başparmaklarıyla otostop yapıyorlardı. Dilenciler. Gurursuz insanlar. Ama Arturo Bandini otostop yapmaz, hayır efendim, güçlü bacakları yeter ona. Bandini’ye göre değil bu dilencilik. Varsın geçsin arabalar! Saatte altmış kilometre hızla geçip burnuma egzoz gazı doldursunlar. Gün gelecek her şey farklı olacak. Ödeyeceksiniz bütün bunları, hepiniz, bu yolda araba süren bütün şoförler. Arabalarınızdan inip yalvarsanız bile binmem, arabalarınızı bana hediye etseniz bile. Bu yolda ölmeyi yeğlerim. Ama benim günüm de gelecek, işte o zaman gökyüzünde göreceksiniz adımı. O zaman göreceksiniz, hepiniz! Ben diğerleri gibi kaldırmayacağım baş parmağımı, durmayın. Asla! Ama yine de bir gün ödeyeceksiniz.

Bir Allahın kulu bile durup beni almayı önermedi. Yengeçleri öldürdü şurda yürüyen. Neden alalım ki onu? Elbise dolabında kağıttan bebeklerle sevişir. Düşünsene! Almayın o Frankenstein’ı, o kara örümceği, o yılanı, o köpeği, o sıçanı, o budalay, o canavarı, o geri zekalıyı. Kimse durup

almadı beni; pekala -ne olmuş? Umurumda mı? Hepinizin cam cehenneme! Bana göre hava hoş. Tanrı'nın bana bahsettiği bu bacaklarla yürümeye bayılıyorum, yürürüm. Nietzsche gibi. Kant gibi. Immanuel Kant. Siz ne bilirsiniz Immanuel Kant hakkında? V-8 ve Chevrolet arabalarınızdan başka ne bilirsiniz, ahmaklar!

Fabrikaya vardığımda diğerleriyle birlikte dikildim. Yeşil bir platformun önünde öylece bekleyiyorduk. Ekşi ve asık suratlı bir grup. Sonra adamın teki çıktı dışarı. Bugün elemana ihtiyacımız yok arkadaşlar. Kaporta boyasından ya da şanzımandan anlayan ya da daha önce Detroit'taki fabrikada çalışmış birkaç kişiye ihtiyaç vardı yine de.

Arturo Bandini'ye göre iş yoktu ama. Bunu hemen anladığım için onlara beni reddetme olanağını tanımamaya karar verdim. Eğleniyordum. Bütün o kalabalık, platformun önünde bekleyen bütün o adamlar eğleniyordu beni. Özel bir nedenle burdayım, efendim: Gizli bir görev, raporumu yazmadan önce koşulları incelemek istedim. Amerika Birleşik Devletleri Başkanı görevlendirdi beni. Franklin Delano Roosevelt, o gönderdi beni. Frank ve ben -çok sıkı fıkıyız! Pasifik Yakası'nda neler olup bittiğinin benim için öğren, Arturo; bana durumu, rakamları aracı kullanmadan gönder; o yörede yaşayan halkın nabzını bir yokla bakalım.

Evet, seyirciydim. Hayat bir sahnedir. İşte sana bir dram dostum Franklin, eski dost, eski çorap; erkeklerin yüreğinde yatan dram, bütün çıplaklığıyla. Franklin'e şifreli bir telgraf: Pasifik Yakası'nda huzursuzluk. Öğüt, silahlı yirmi bin kişi gönder. Halk korku içinde. Durum hassas. Ford fabrikası harabeye döndü. Duruma bizzat el koyuyorum. Sözüm burda yasa. Kadim dostun, Arturo.

Duvara yaslanmış yaşlı bir adam vardı. Burnu çenesinin ucuna kadar iniyordu, ama çok mutluydu ve bunun farkında değildi. İlgimi çekti. Çok ilginç, şu yaşlı adam. Franklin için bunu not almalıyım; bayılır böyle hikayelere. Sevgili Frank; öldürdün şu yaşlı adamı görseydin! Bayılacak Franklin bu hikayeye, bakanlar kurulunda kıkır kıkır gülererek anlatacak kuşkusuz. Hey çocuklar, dostum Arturo'nun Pasifik Yakası'ndan gönderdiği son haberleri duydunuz mu? Bir aşağı bir yukarı gezinmeye başladım, insanlığın öğrencisi, filozof. Upuzun burunlu yaşlı adamın yanından geçtim.

İhtiyar bana gülümsedi, ben de ona. Ona baktım, o da bana baktı. Gülümse. Kim olduğumun farkında değildi anlaşılan. Beni sürünün koyunlarından biri sanmış olmalıydı. Çok eğlendirici bu, tanınmadan halk arasında gezinme egzersizi olarak son derece yararlı. İnsanlığın kaderi hakkında düşünürken birbirlerine dalgın dalgın gülümseyen iki filozof. Keyfi yerindeydi ihtiyarın, yaşlı burnu akıyor, mavi gözlerinde sessiz kahkahalar parıldıyordu. Onu boynundan ayağına kadar kaplayan mavi bir iş tulumu vardı üzerinde. Hiçbir işlev görmeyen bir kemer bağlamıştı beline, yararsız bir süs, hiçbir şeyi desteklemeyen bir kemer, göbeğini bile, çünkü çok zayıftı. Kendine özgü bir tuhaflıktı muhtemelen, sabahları giyinirken onu güldürecek bir şey.

Yüzündeki gülümseme büyüdü, arzu edersem yanına gidip fikrimi söylemeye davet ediyordu beni; iki benzer ruhtuk, o ve ben. Kılık değiştirdiğimi, sürüden olmadığımı, görünümümün altında yatan derin ve önemli kişiliğimi fark etmişti kuşkusuz.

“Bugün de bir düzelme gözlenmiyor,” dedim. “Durum, kanımca, her gün biraz daha kötüye gidiyor.”

Hararetle başını salladı, burnu daha da hızlı akmaya başladı; soğuk almış bir Eflatun. Çok yaşlıydı, sekseninde belki; takma dişler, harita gibi bir yüz, anlamsız bir kemer ve felsefi bir gülümseme. Karanlık insan yığını kımıldayıp duruyordu etrafımızda.

“Koyun bunlar!” dedim. “Evet, koyun! Amerikan sisteminin kurbanlık koyunları, köleleri diyorum sana! Teklifi altın tepside bile sunsalar bu fabrikada çalışmayı kabul etmem! Bu sisteme dahil olduğun anda ruhunu yitirirsin. Hayır, çok teşekkür ederim. Ruhunu yitirdikten sonra dünyaya sahip olsan ne fayda?

Benimle aynı kanıda olduğunu belirtir bir biçimde başını salladı, devam etmemi istiyordu. Isınmaya başlamıştım. Makine çağında iş koşulları, ilerde üzerinde çalışılacak bir konu.

“Koyun, diyorum sana! Ödlele koyun sürüsü!”

Gözleri parladı. Puposunu çıkarıp yaktı. İğrenç kokuyordu pipo. Ağzından çıkardığında burnundan akan sümük piponun kenarına yapıştı. Başparmağıyla silip parmağını bacağına sürttü. Burnunu silme zahmetine katlanmadı. Bandini konuştuğunda burnunu silmeye zaman bulamazsın.

“Güldürüyor beni,” dedim. “Paha biçilmez bir görüntü bu. Ruhlarını kırptıran koyunlar. Rabelais’vari bir görüntü. Gülmek zorundayım.” Ve katıla katıla güldüm. O da güldü, bacağına tokatlayıp tiz kahkahalar attı, gözlerinden yaş gelinceye kadar. Gönlüme göre birini bulmuştum nihayet, evrensel bir mizah anlayışına sahip biri, tulumuna ve anlamsız kemerine rağmen kendini çok iyi eğitmiş biri besbelli. Cebinden küçük bir not defteriyle kalem çıkarıp yazmaya başladı. İşte o zaman uyandım duruma: O da bir yazardı, elbette! Büyük sır ortaya çıkmıştı. Yazmayı bitirdikten sonra not defterini bana uzattı.

Lütfen yaz. Duvar kadar sağırım.

Hayır, Arturo Bandini’ye göre iş yoktu o gün. Kendimi oldukça rahatlamış hissettim oradan ayrılırken. Bir uçağım olsaydı keşke, diye geçirdim içimden yürürken, bir milyon dolarım olsaydı keşke, şu deniz kabukları elmas parçaları olsaydı keşke. Parka gideceğim. Koyunlaşmadım henüz. Nietzsche oku! Koyun olma, Bandini! Aklının kutsallığını koru. Parka git, ustayı oku okalıptüs ağaçlarının altında.

YEDİ

Bir sabah bir fikirle uyandım. Parlak bir fikir, büyük bir fikir. Bugüne kadar aklıma gelen en mükemmel fikir, bir baş yapıt. Bir otelde gece katibi olarak iş bulacaktım -buydu fikir. Böylece hem çalışacak hem de kitap okuyabilecektim. Fırladım yataktan, kahvaltıyı yuttuğum gibi basamakları altışar altışar indim. Kaldırıma ulaştığımda şöyle bir durdum ve fikrimi tekrar gözden geçirdim. Güneş sokağı kavuruyor, gözlerimi kamaştırıyordu. Tuhaftı. Tamamen uyanmıştım ve fikir o kadar parlak görünmedi birden bana, uykuluyken parlak görünen fikirlerden biriydi sanki. Bir düş, sadece bir düş, üzerinde durmaya bile değmezdi. Bir kere bu liman kasabasında gece katibi olarak iş bulmak olanaksızdı, çünkü gece katibi çalıştıran tek bir otel bile yoktu. Matematiksel bir çıkarsama -çok da basit. Basamakları tırmandım, eve girip oturdum.

“Neden koşarak çıktın öyle?” diye sordu annem.

“Egzersiz olsun diye. Bacaklarım için.”

Sisli günler. Geceler geceydi, sadece gece. Günlerin ise birbirinden farkı yoktu, altın rengindeki güneş ortalığı kavuruyor, sonra da batıyordu. Kımıldamıyordu günler. Taş kadar ağırdılar. Zaman geçmek bilmiyordu. İki ay böyle sürüne sürene geçti.

Park her gün. Yüzlerce kitap okudum o parkta. Nietzsche, Schopenhauer, Kant, Spengler, Strachey... Ah, o Spengler! Ne kitap! Ne ağırlık! Los Angeles Telefon Rehberi gibi. Günlerce okudum o kitabı, tek kelime bile anlamadan ve umursamadan, sırf sözcüklerin sayfada art arda gizemli bir biçimde yuvarlanışını izlemek için. Ve Schopenhauer! Ne yazar. Haftalarca okudum onu, orasından burasından bir şeyler hatırlayarak. Neler yazmış kadınlar hakkında! Ve doğrudu. Ben de aynı duygulan taşıyordum. Tanrım, ne yazar!

Bir keresinde parkta kitabımı okuyordum. Çimlere uzanmıştım. Siyah karıncalar geziniyordu çim tanelerinin arasında. Bazıları kitabın sayfalarına tırmanıp bana bakıyor, diğerleri umursamadan geçip gidiyorlardı. Bacaklarımdan yukarı tırmanıyor, kılların arasında yollarını kaybediyorlardı. Pantolonumun paçalarını kaldırıp baş parmağımla ezdim onları. Kaçmak için ellerinden geleni yapıyor, deli gibi kılların arasında dönüyor, bazen beni şaşırtmak ister gibi birden duruyorlardı; ama başparmağımın kötülüğünden kaçış yoktu onlar için. Aptal karıncalar! Akli Spengler ve Schopenhauer gibi dahilerle beslenmiş birini kandırmaya çalışmak! Sonları gelmişti -Karınca Medeniyetinin Çöküşü. Bir yandan okuyor, bir yandan da karınca öldürüyordum.

Parasız Yahudiler adında bir kitap okuyordum. Ne kitaptı! O ne anneydi o kitaptaki! Başımı sayfadaki kadından kaldırdığımda karşımda kolunda sepeti, ayağında tuhaf ve eski ayakkabılarıyla

yaşlı bir kadın duruyordu.

Tatlı tatlı gülümseyen bir kambur. Her şeye tatlı tatlı gülümsüyordu, elinde değildi; ağaçlara, bana, otlara, her şeye. Sepetin ağırlığıyla bir süre sonra yere çöktü. Yüzü sonsuza dek tokat lanmışçasına acılı minicik bir kadın. Eski ve gülünç bir şapka vardı başında, abuk bir şapka, çılgın bir şapka, beni ağlatmak için giyilmiş bir şapka, kenarından solmuş kiraz taneleri sarkan bir şapka.

Ayağa kalktım. Son derece gizemliydi. Büyülenmiş gibi kalkmıştım ayağa, iki ayağım yerde, gözlerim kuru.

“İzin verin de size yardım edeyim,” dedim.

Bir kez daha gülümseyip sepetini verdi bana. Konuşmaya başladık. O önden yürüyordu. Hava boğucuydu ağaçların arasında. Ve gülümsüyordu. O kadar tatlıydı ki gülümsemesi kafam kopacak sandım. Konuşuyordu, daha sonra hatırlayamayacağım şeyler anlattı. Önemi yoktu. Bir düşün, göz kamaştıran güneşin altında açık gözlerle izlediğim bir düşün içine çekmişti beni. Uzun bir süre yürüdük. Hiç bitmesin istiyordum. İnsani bir müzikten oluşmuş mırıl mırıl bir sesle konuşuyordu sürekli. Ne sözcükler! Neler neler anlattı! Hiçbirini hatırlamıyorum. Mutluydum sadece. Ama yüreğimde ölüyordum. Öyle olsa gerekti. Bir sürü kaldırım inip çıktık, içimden neden şu kaldırımlardan birine oturup ben uzaklara dalarken başımı tutmuyor, diye geçirdim. Böyle bir fırsat bir daha geçmezdi insanın eline.

O yaşlı kambur kadın! Yaşlı kadın, büyük bir coşkuyla hissediyorum acını. Senin için bir şey yapmamı iste benden, muhteşem ihtiyar! Ne olursa. Ölmek kolay, eteğini kaldır ki gözyaşlarını ayaklarına dökülüp hayatın senin için ne ifade ettiğini dile getirsin diye ağlayayım, çünkü benim de sırtım kambur; ama yüreğim bütün, gözyaşlarını leziz; aşkım senin, Tanrı’nın senden esirgediğini telafi etsin diye. Ölmek çok kolay ve hayatım senin, yeter ki iste, muhterem kadın, içimi acıtıyorsun, acıttın, yapmayacağım şey yok senin için; ölmek senin için, on sekiz yılımın kanı Wilmington kanalizasyonlarından denize aksın senin için, aksın ki sen de şu anda benim hissettiğim mutluluğu hissedip o bükülmenin dehşetini yaşamaksızın dimdik durabile sin.

Evinin kapısında ayrıldım yaşlı kadından.

Ağaçlar parıldıyordu. Bulutlar güldüler. Masmavi gökyüzü yuttu beni. Nerdeyim? Bir ezgi gezindi ayaklarımda. Arturo’yla doluydu hava, bir alıp bir veriyordu onu, bir bir şey oluyordu, bir hiçbir şey. Yüreğim gülüyor, gülüyordu. Elveda Nietzsche, Shopenhauer ve diğerleri, bütün ahmak sürüsü, hepinizden daha görkemliyim! Kan ve müzik akıyordu damarlarımdan. Sürer mi? Sürmez. Acele etmeliyim. Ama nereye? Eve doğru koşmaya başladım. Şimdi evdeyim. Kitabı parkta bıraktım. Canı cehenneme. Kitaplarla işim bitti artık. Annemi öptüm. Tutkuyla sarıldım ona. Dizlerimin üzerine çöküp öpmek için ayaklarına kapandım, bileklerine yapıştım, canını yakmış olabilirim. Ben olduğuma inanamıyormuş gibi bakıyordu bana.

“Bağışla beni,” dedim. “Bağışla beni, bağışla.”

“Seni bağışlamak mı?” dedi. “Tabii ki. Ama niye?”

Ah! Aptal kadın! Ne bileyim ben niye? Ah! Ne anne! O tuhaf duygu kayboldu sonra. Ayağa kalktım. Aptal gibi hissettim kendimi. Soğuk bir kan dalgası kapladı yüzümü. Neydi bu? Bilmiyordum. İskemle. Odanın öbür ucunda buldum ve oturdum. Ellerim. Araya giriyorlardı; aptal eller! Lanet eller! Bir çaresine baktım, çektim onları aradan. Soluğum. Ciğerlerim bir şeylerin korkusu ve dehşetiyle hırıliyordu. Yüreğim. Göğsümden fırlayacakmış gibi atmıyordu artık, büzülüyordu, karanlığın içine süzülüyordu benimle birlikte. Annem. Panik içinde seyrediyordu beni, konuşmaya korkuyordu, delirdiğimi düşünüyordu.

“Neyin var? Arturo! Ne oldu?”

“Seni ilgilendirmez.”

“Doktor çağırayım mı?” “Sakın.”

“Çok tuhaf davranıyorsun. Bir yerin mi ağrıyor?” “Benimle konuşma. Düşünüyorum.”

“Neyin var?”

“Sen anlamazsın. Sen kadınsın.”

SEKİZ

Günler aktı. Bir hafta geçti. Her öğleden sonra kütüphanede Bayan Hopkins'i görüyordum, bol elbisesinin içindeki beyaz bacaklarıyla kitaplar ve serinkanlı düşüncelerle dolu ortamda dolanıp duruyordu. Atmaca gibi izliyordum onu, hiçbir hareketini kaçırmıyordum.

Sonra o muhteşem günü yaşadım. Ne gün!

Karanlık rafların gölgelerinin arasından Bayan Hopkins'i seyreliyordum. Elinde bir kitap vardı, masasının arkasında omuzlarını geriye atmış bir asker gibi durarak kitabı okuyordu; yüzü ciddi ve yumuşak, gri gözleri satırları izleyerek. Gözlerim -o kadar aç ve istekliydiler ki onu şaşırttılar. Birden gözlerini kitaptan kaldırdı, yüzü yakınında dehşet verici bir şey olduğu hissiyle solgun. Dudaklarını ıslattığını gördüm ve başımı çevirdim. Bir süre yine baktım. Sihir gibiydi. Bir kez daha seğirdi ve huzursuz bir biçimde etrafına bakındı, uzun parmaklarını boynunda gezdirdikten sonra iç geçirip ve kitaba döndü. Birkaç dakika sonra yine baktım. Kitap elindeydi hâlâ. Neydi o kitap? Bilmiyordum, ama onun gözlerinin izlediği satırları izleyebilmek için mutlaka edinmeliydim o kitabı.

Dışarıda akşam olmak üzereydi, güneş döşemede pul pul parlıyordu. Hayalet kadar sessiz beyaz bacaklarıyla pencerelere gidip perdeleri çekti. Elindeki kitabı sallıyor, yürürken elbisesine sürtüyordu; onun ellerinde, Bayan Hopkins'in ölümsüz beyaz ellerinde, parmaklarının beyaz yumuşaklığına bürünmüş.

Ne kitap! İstiyordum o kitabı! Tanrım, elimde tutmak, öpmek, göğsüme bastırmak istiyordum, sayfalarda hâlâ sıcak parmaklarının izleri vardı belki. Kim bilir? Kitap okurken parmakları terliyordu belki. Harikulade! O zaman parmak izleri kalmıştır mutlaka. Sonsuza dek beklerdim o kitap için. Saat yediye kadar oturup o kitabı nasıl tuttuğunu, o ince ve beyaz parmaklarını arka kapağın tam olarak neresine yerleştirdiğine dikkat ettim, parfümü o sayfalara sirayet ediyordu belki.

Sonunda kitabı bitirdi ve biyografi bölümüne gidip raflardan birine yerleştirdi. Okuyacak bir kitap aramış gibi o tarafa doğru yürüdüm; zihnimi canlandıracak bir şey, biyografi mesela, görkemli birinin hayatı, hayatıma görkem katıp beni esinlendirsin diye.

İşte, ordaydı! Hayatımda gördüğüm en güzel kitap, raftaki diğer kitapların hepsinden daha büyük, kitapların arasında bir kitap, biyografinin kraliçesi, edebiyatın prensesi -şu mavi ciltli kitap. *Aragon'lu Catherine*. Buymuş demek! Bir kraliçenin hayatını okuyan bir kraliçe -son derece doğal. Gri gözleri bu kitabın satırlarında gezinmişti -benimkiler de gezineceklerdi o satırlarda.

Ona sahip olmalıyım -bugün değil ama. Yarın geleceğim, yarın. Öbür kütüphaneci olacak yarın,

şışman ve çirkin olan, yarın onun sırası. O kitap benim olacak yarın, sadece benim. Kimse almasın diye kitabı diğerlerinin arkasına sakladım.

Ertesi sabah erkenden kalkıp doğru kütüphaneye gittim -saat tam dokuzda oradaydım. Aragon’lu Catherine: Şahane bir kadın, İngiltere Kraliçesi, VIII. Henry’nin sevgilisi-bu kadarını biliyordum zaten. Bayan Hopkins ikisinin arasındaki samimiyete dair bir şeyler okumuştum mutlaka o kitapta. Aralarındaki aşka dair bölümler -heyecan duymuş muydu acaba o bölümleri okurken? Sırtı ürpermiş miydi? Soluğu derinleşmiş, göğsü kabarmış, parmaklarında gizemli bir kaşıntı hissetmiş miydi? Evet, kim bilir, içinde tuhaf bir kıpırdanma bile hissetmişti belki, dişiliğinin uyanışı. Evet, elbette, kuşkusuz. Ve harikulade. Olağanüstü güzellikte, üzerinde kafa patlatmaya degecek bir şey. Ve aldım kitabı, ellerimin arasındaydı. İnanılır gibi değildi! Dün onun sıcak parmakları kavramıştı kitabı, bugün benimkiler kavırıyordu. Harikulade. Kaderin bir cilvesi. Mucizeler silsilesi. Evlendiğimizde anlatacaktım bu olanları Bayan Hopkins’e. Çırılçıplak yatakta uzanıyor olacaktık ve onu dudaklarından hafifçe öptükten sonra yavaşça gülüp aşkımın aslında onu bir kitap okurken gördüğüm gün başladığını fısıldayacaktım. Tekrar gülecektim, ona kışkırtıcı ve ebedi aşkıma dair gerçeği anlatırken beyaz dişlerim parıldayacak, siyah romantik gözlerim ışıldayacaktı. O zaman koynuma girip göğüslerini göğsüme bastırarak, ben onu bir esrime dalgasından diğerine taşıırken yaşlar süzülecekti gözlerinden. Ne gün!

Kitabı gözlerime yaklaştırıp alt kısmından bir santimetre yukarıda parmak izlerini aradım. Parmak izinden geçilmiyordu sayfa. Başkalarının olsalar da ona aittiler aslında. Parka yürürken öptüm parmak izlerini, o kadar çok öptüm ki silindiler; sayfada mavi mürekkebin ıslak lekesi, ağzımda tatlı bir mürekkep tadı. Parka vardığımda en sevdiğim yere oturup okumaya başladım.

Köprüye yakındı en sevdiğim yer, çim taneleriyle ince dalları kullanarak bir tapınak inşa ettim. Bayan Hopkins’in tahtı. Ah, bir bilseydi! Ama o anda Los Angeles’taki evindeydi, ona tapınılan yerden çok uzakta ve her şeyden habersiz.

Nilüfer havuzunun yanındaki böcek ve çekirge kaynayan yere doğru emekleyip bir çekirge yakaladım. Bedeninden elektrik akan siyah ve dolgun bir çekirge. Elimdeydi şimdi, ve o bendi, elimdeki çekirge bendim, Arturo Bandini, güzel beyaz prensesi hak etmeyen kara Bandini. Yüzükoyun uzanıp çekirgenin Bayan Hopkins’in kutsal beyaz parmaklarının dokunduğu yerlerde gezinişini seyrettim, o da mavi mürekkebin tatlı tadından hoşnut kalmıştı. Sonra kaçmaya çalıştı. Bir sıçrayışta indi kitaptan. Bacaklarını kırmak zorunda kaldım. Başka seçeneğim yoktu.

“Üzgünüm, Bandini,” dedim ona, “Zorunlu bir görev. Kraliçe öyle istedi -sevgili Kraliçe.”

Acı içinde sürünmeye başladı, başına gelenin şaşkınlığı içinde. Ah güzel Bayan Hopkins, seyret! Ey bütün cennetlerin ve dünyaların kraliçesi. Seyret! Ayaklarının dibinde sürünüyorum, zavallı bir kara çekirge, bir alçak, insanlık dışı. Kırık bacaklarımla yatıyorum burda, değersiz bir kara çekirge, senin için ölmeye hazır; evet, ölmekte hatta. Ah! Küle çevirin beni! Yeni bir biçim verin bana! Erkek yapın! Ebedi aşkın görkemi ve beyaz bacaklarının güzelliği için kes hayatımın fitilini!

Ve öldürdüm kara çekirgeyi, *Aragon’lu Catherine*’in sayfalarının arasında ezdim, siyah bedeni takırdayıp esrimeyle Bayan Hopkins’in kutsal küçük mabedine yuvarlandı.

İşte! Bir mucize: Ölümden ebedi hayat doğdu. Diriliş. Çekirge yoktu artık., ama aşkın gücü bir yol bulmuştu kendine ve ben çekirge değildim artık, ben bendim, Arturo Bandini'ydim ve yanı başımdaki karaağaç Bayan Hopkins'di ve kollarımı gövdesine dolayıp ebedi aşk için öptüm o ağacı, dişlerimle kabuğundan bir parça koparıp çimlere tükürdüm.

Dönüp havuzun kenarındaki çalıları selamladım. Hep birlikte salınıp coşkuyla alkışladılar, sahneden duydukları hazzı ve mutluluğu fısıldadılar, Bayan Hopkins'i omuzlarımda taşımam için ısrar ettiler hatta. Reddettim ama, şeytani göz kırpışlar ve ima dolu jestlerle nedenini söyledim onlara; güzel kraliçe taşınmak istemiyordu, yere uzanmayı yeğliyordu, ve güldü hepsi, güzel ülkelerini o güne dek ziyaret etmiş en büyük aşık ve kahraman olduğumu düşünüyorlardı.

“Anlıyor musunuz, arkadaşlar? Yalnız kalmayı arzu ediyoruz, kraliçe ve ben. Aramızda yarım kalmış bazı şeyler var -anlarsınız ya?”

Kahkaha ve çılgın bir alkış yükseldi çalılardan.

DOKUZ

Çat kapı dayım geldi bir gece. Anneme biraz para verdi. Zamanı yoktu, fazla kalamayacaktı. Bana iyi bir haber getirdiğini söyledi. Ne demek istediğini sordum. İş, dedi. Bana bir iş bulmuştu sonunda. Bunun iyi bir haber otamayabileceğim söyledim ona, çünkü bana nasıl bir iş bulduğunu bilmiyordum. Bunu duyunca çenemi kapatmamı söyleyip işten söz etti.

“Bunu ona ver ve seni benim gönderdiğimi söyle.”

Önceden yazdığı bir not sıkıştırdı elime.

“Bugün görüştüm onunla,” dedi. “İşin hazır. Senden isteneni yap, koca ağzını fazla açma, sürekli iş verecek sana.”

“Verir tabii,” dedim. “Balık konserve fabrikasında çalışmaya can atan manyak çok.”

“Göreceğiz, göreceğiz,” dedi dayım.

Ertesi sabah liman otobüsüne atladım. Evden sadece yedi blok uzaktaydı, ama çalışacak olduğum için fazla yürüyüp kendimi yormak istemedim. Soyo Konserve fabrikası kanaldan siyah bir balina gibi taşıyordu. Buhar püskürüyordu pencere ve borulardan.

Bürodaki masada bir kız oturuyordu, ne kalem vardı masanın üzerinde ne de kağıt. Sarı bir etek giymiş, kanca burunlu, gözlüklü, çirkin bir kızdı. Hiçbir şey yapmadan oturuyordu masanın arkasında, önünde telefon yoktu, kalem bile yoktu.

“Merhaba,” dedim.

“Gerek yok,” dedi. “Ne istiyorsun?”

Shorty Naylor adında birini görmek istediğimi, ona bir not getirdiğimi söyledim. Notun ne hakkında olduğunu bilmek istedi. Verdim, okudu. “Tanrı aşkına,” dedi. Bir dakika beklememi söyledi sonra. Kalkıp kapıya doğru yürüdü. Kapıda durup arkasına döndü ve “Hiçbir şeye dokunma,” dedi. Dokunmayacağımı söyledim. Ama etrafıma bakındığımda dokunabileceğim bir şey göremedim. Odanın köşesinde, yerde, bir kutu açılmamış sardalye konservesi duruyordu. Başka bir şey de yoktu odada, masa ve iskemle sadece. Manyak bu, diye geçirdim içimden; demans prekos.

Bir şey hissettim beklerken. Havada bir koku bağırsaklarımı emmeye başladı birden. Midemi

gırtlığıma doğru çektim. Arkama yaslandım, midemin emildiğini hissedebiliyordum. Korkmaya başladım. Boşluğa düşen bir asansördeydim sanki.

Sonra kız döndü. Yalnızdı -yalnız değildi. Arkasında, kız önünden çekilinceye kadar görünmeyen küçük bir adam vardı. Shorty Naylor'du o adam. İncecikti. Benden çok daha kısa. Köprücük kemikleri fırlamıştı. Sözünü etmeye degecek kadar diş yoktu ağzında, bir-iki tane, ki hiç yoktan iyidir. Gözleri gazete kağıdının üzerinde bayatlamış iki istiridyeyi çağrıştırıyorlardı. Ağzının köşelerinde tütün suyu birikmişti, kuru çikolatayı andırıyordu. Beklemekte olan bir sıçandan farksızdı adam. Güneşe hiç çıkmamıştı sanki, yüzü gri bir renk almıştı. Yüzüme değil de karnıma bakıyordu. Orada ne gördüğünü merak ettim.

Aşağı baktım. Hiçbir şey yoktu, sadece karnım, her zamanki gibi. Elimdeki notu aldı. Tırnakları köküne kadar kemirilmişti. Notu yüzünü ekşiterek okudu, sonra buruşturup cebine soktu. “Saatte yirmi beş sent ödüyoruz,” dedi.

“Bu abes ve gayri ahlaki,” dedim.

“Her neyse, biz bu kadar ödüyoruz.”

Kız masaya oturmuş bizi izliyordu. Gülümsüyordu Shorty'ye. Aralarında benim farkında olmadığım gizli bir şaka varmış gibi. Gülünecek bir şey görmüyordum ben. Omuzlarımı kaldırdım. Shorty az önce girdiği kapıdan çıkmak üzereydi.

“Ne kadar ödediğinizin önemi yok,” dedim. “Koşullar durumu farklı kılıyor. Ben yazarım. Amerikan mizansenini yorumluyorum. Asıl amacım yeni kitabım için malzeme toplamak.” “Tamım!” dedi kız arkasına bakarak. “Tanrı aşkına Shorty, çıkar onu burdan.”

“Ekibimde Amerikalı çalıştırmaktan hoşlanmam,” dedi Shorty. “Diğer çocuklar gibi canla başla çalışmıyorlar.”

“Ah,” dedim, “işte burda yanılıyorsunuz, efendim. Benim vatanperverliğim evrenseldir. Hiçbir bayrağa bağlılık yemini etmem.”

“Tanrım,” dedi kız.

Ama çirkindi. Onun söyleyeceği hiçbir şey beni rahatsız etmezdi. Fazlasıyla çirkindi.

“Amerikalılar yüksek tempoyu kaldıramıyor,” dedi Shorty. “Bir süre sonra pes ediyorlar.”

“İlginç, Bay Naylor.” Kollarımı kavuşturup topuklarımın üzerinde yükseldim. “Fevkalade ilginç şeyler söylüyorsunuz. Konserve sanayi üzerine son derece şaşırtıcı bir olgunun altını çizdiniz az önce. Kitabımda bu konuya ayrıntılı olarak ve dipnotlarla değineceğim. Sözlerinizi alıntılacağım. Evet, muhakkak.”

Kız burada basılması mümkün olmayan bir şeyler söyledi.

Shorty cebinden bir kalıp tütün çıkarıp bir parça ısırıldı. Kocaman bir parça ısırılmış, ağzını

doldurmuştı. Beni dinlemiyordu bile, tütünü çiğneyiş biçimden belliydi. Kız kollarını kavuşturmuş masanın arkasında oturuyordu. İkimiz de aynı anda dönüp birbirimize baktık. Parmaklarını burnuna götürüp bastırdı. Ama hiç rahatsız etmedi beni bu hareketi. Fazlasıyla çirkindi kız.

“İşi istiyor musun?” diye sordu Shorty.

“Evet. Koşulları göz önünde bulundurunca, evet.”

“Unutma; iş zor, benden torpil filan da bekleme. Bu işi sana dayının hatırı için veriyorum, ama benden görüp göreceğin torpil bu kadar. Hoşlanmıyorum siz Amerikalılardan. Tembelsiniz. Kaytarırsınız.”

“Sizinle tamamen hemfikirim, Bay Naylor. Yüzde yüz hemfikirim sizinle. Tembellik, bir gözlemde bulunmama izin verirseniz, Amerikan yaşantısının en önde gelen niteliklerinden biri. Ne demek istediğimi anlıyor musunuz?”

“Bana bey diye hitap etmene gerek yok. Shorty yeterli. Adım bu.”

“Elbette, efendim! Siz bilirsiniz, elbette! Shorty, bana kalırsa, son derece renkli bir lakap -tipik bir biçimde Amerikan. Biz yazarlar sürekli kullanırız bu lakabı.”

“Çıkar onu burdan,” dedi kız.

Ama bu kadar çirkin birinin laflarından rahatsızlık duyacak değildim. Ne kadar çirkindi yüzü! Sözcüklerle anlatılamayacak kadar gülünçtü. Gülüp Shorty’nin sırtını sıvazladım. Ben kısaydım, ama onun yanında kule gibi hissediyordum kendimi. Harika hissediyordum kendimi -dev gibi.

“Çok hoşsun, Shorty. Doğal mizah anlayışına bayıldım. Çok gülünç. Gerçekten çok gülünç.” Ve bir kez daha güldüm. “Çok gülünç. Ha, ha, ha. Ne kadar gülünç.”

“Ben gülünç bir şey göremiyorum,” dedi Shorty.

“Ama gülünç! Beni izliyorsan.”

“Canı cehenneme. Sen beni izle.”

“Ben sizi izliyorum, çok rahat bir şekilde izliyorum.” “Hayır,” dedi. “Peşimden gel demek istedim. Seni etiketleme bölümüne yerleştireceğim.”

Arka kapıdan çıkarken kız dönüp bizi seyretti. “Ve bir daha bu odaya girme!” dedi. Hiç umursamadım ama. Çok çirkindi.

Konserve fabrikasının içindeydik. Oluklu demir levhadan binanın içi karanlık ve sıcak bir zindandan farksızdı. Kirişlerden su damlıyordu. Kahverengi ve beyaz buhar bulutları asılıydı havada. Yeşil döşeme balık yağıyla kayganlaşmıştı. Meksikalı ve Japon kadınların bir masanın önünde ellerindeki balık bıçaklarıyla uskumru balıklarının bağırsaklarını çıkardıkları bir odaya girdik. Kadınların ayaklarındaki çizmeler dize kadar balık bağırsağına gömülmüştü.

Koku dayanılır gibi değildi. Deniz tutmuş gibi oldum birden. Odada on adım daha attım ve kahvaltımın ağzıma geldiğini hissettim, çıkarmak için öne eğildim. İçimde ne varsa püskürdü. Shorty güldü. Sırtımı yumruklayıp katıldı gülmekten. Sonra diğerleri başladı. Patron bir şeye gülüyordu, onlar da güldüler. Nefret ettim hepsinden. Kadınlar işlerini bırakıp ne olduğuna bakıyor, sonra gülüyorlardı. Ne eğlence! Mesai saatinde hem de! Bak patron nasıl gülüyor! Biz de güleriz öyleyse. İşe ara verilmişti temizleme odasında. Herkes gülüyordu. Arturo Bandini hariç, herkes.

Arturo Bandini gülmüyordu. Bağırsaklarını döşemeye dökmekle meşguldü. Her birinden tek tek nefret ettim, ortalıktan kaybolmak için sendeleyerek uzaklaşırken intikam yemini ettim. Shorty koluma girip beni bir başka kapıya doğru götürdü. Duvara yaslanıp soluklandım. Koku bir kez daha saldırdı ama. Duvarlar döndü, kadınlar güldü, Shorty güldü ve büyük yazar Arturo Bandini kustu yine. Hem de ne kusuş! Kadınlar o gece evlerine gidecek ve evlerinde benden söz edeceklerdi. Şu yeni çocuk! Görmeliydiniz! Ve nefret ettim onlardan, hatta bir ara hayatımda hissettiğim en büyük nefretin keyfine varmak için kusmaya bile ara verdim.

“Daha iyi misin?” diye sordu Shorty.

“Elbette,” dedim. “Önemli değil. Sanatçı midesine özgü bir tuhaflık sadece. Üzerinde durmaya değmez. Yediğim bir şey dokunmuş da olabilir.”

“Evet, evet!”

Yan odaya girdik. Kadınlar mesai saatinde gülmeye devam ediyorlardı. Shorty kapıda durup arkasına döndü ve kaşlarım çattı. O kadar. Kaşlarını çattı bile denemez aslında. Gösteri bitmişti. Herkes işine döndü.

Etiketleme odasına girdik. Meksikalılar ve Filipinliler çalışıyordu o odada. Taşıyıcı bantla gelen konserve kutularını etiketliyorlardı. Yirmi kişi kadardılar, ben yaşlarda. Hepsi kim olduğumu anlamak için işe ara verdi, bir süre sonra yeni birinin işe başlamak üzere olduğunu anladılar.

“Sen burda dur ve izle,” dedi Shorty. “Nasıl yaptıklarını kavradıktan sonra onlara katıl.”

“Çok basit görünüyor,” dedim. “Hemen başlayabilirim.”

“Hayır. Birkaç dakika bekle, seyret.”

Ve gitti.

Durup seyrettim. Çok basitti gerçekten. Ama gel de mideme anlat. Beş dakika sonra kusmaya başladım yine. Kahkahalar. Ama çocuklar kadınlar gibi değillerdi. Gerçekten büyük bir keyif alıyorlardı Arturo Bandini’yi o halde görmekten.

O ilk sabahın ne başı vardı ne de sonu. Kusma seanslarının arasında teneke yığınının başında durup kıvranıyordum. Ve kim olduğumu anlattım onlara. Arturo Bandini, yazar. Adımı duymadınız mı? Merak etmeyin. Duyacaksınız! Kaliforniya’da balıkçılık üzerine bir kitap yazıyorum. Bu konunun klasik kitabı olacak. Hızlı konuşuyordum, iki kusmuk arası.

“Kalıcı değilim burda. Kaliforniya balıkçılığı üzerine yazacağım kitap için malzeme topluyorum. Bandini adım, yazar. Bu işe ihtiyacım yok aslında. Gelirimi hayır kurumlarına bağışlayabilirim: Kurtuluş Ordusu’na.

Ve kustum tekrar. O bir türlü çıkmak bilmeyen şeyden başka bir şey kalmamıştı midemde. İki büküm olup öğürdüm, kollarını beline dayamış öğüren büyük yazar. Hiçbir şey çıkmıyordu ama. Biri bana su içmemi bağırarak kadar ara verdi gülmeye! Hey, Yazar! Su iç! Bir yangın musluğu bulup su içtim. Kapıya doğru koşarken püskürdü ağzımdan. Ve katıla katıla güldüler. Ah şu yazar! Ne yazarmış! Bak nasıl yazıyor!

“Alışırısın,” dediler gülerek.

“Eve git,” dediler. “Git kitabını yaz, Yazar. Konserve fabrikası için fazla iyisin sen. Evine git ve kustum hakkında yaz.”

Tiz kahkahalar.

Dışarı çıkıp iki binanın arasına yığılmış balık ağlarının üzerine yattım ve güneşe bıraktım kendimi. İçerden gelen makine gürültüsüne rağmen kahkahaları duyabiliyordum. Umursamıyordum, zerre kadar. Uyumak istiyordum. Balık ağları uskumru ve tuz kokuyordu ama. Sonra sinekler keşfetti beni. Bir bu eksikti. Çok geçmeden Los Angeles’in bütün sineklerinin benden haberi oldu. Ağların üzerinden inip bir kum tepeciğinin üzerine yattım. Harikuladeydi. Kollarımı uzatıp parmaklarımla serin yerler buldum kumun içinde. Olağanüstü bir duyguydu. Soluğumun üflediği kum tanecikleri bile tatlıydı burnumda ve ağzımda. Minik bir kum böceği olup bitenleri anlamak için kum tepeciğinin üzerinde öylece durdu. Başka zaman olsa hiç tereddüt etmeden öldürürdüm onu. Gözlerine baktı, duraksadı, sonra çeneme tırmanmaya başladı.

“Tırman,” dedim. “Zararı yok. Ağzıma bile girebilirsin istersen.”

Çenemi geçti, dudaklarımla gıdıkladığını hissettim. Şaşı

bakmak zorunda kaldım onu görebilmek için.

“Gel, sana zarar vermek niyetinde değilim. Bugün tatil,” dedim.

Burun deliğime tırmandı. Sonra uyudum.

Düdük sesiyle uyandım. Saat on ikiydi, öğle paydosu. İşçiler çıkmaya başladı binalardan. Meksikalı, Filipinli ve Japon işçiler. Japonlar önlerinden başka bir yere bakamayacak kadar meşguldüler. Telaşlı bir biçimde geçtiler yanımdan. Ama Meksikalılarla Filipinliler kum tepeciğinin üzerinde yattığımı fark edip güldüler yine; orada işte, büyük yazar, bir ayyaş gibi yığılmış.

Aralarında büyük bir şahsiyet bulunduğu haberi bütün fabrikaya yayılmıştı tabii ki, ölümsüz yazar Arturo Bandini aralarındaydı ve işte orada yatmış gelecek kuşaklar için bir kitap tasarlıyordu kuşkusuz. Kendine konu olarak balıkçılığı seçmiş ve saatte yirmi beş sent karşılığında çalışmayı kabul etmişti, çünkü büyük yazar gerçek bir demokratı. O kadar büyüktü ki güneşin altında karnının üstüne yatmış kusuyordu, midesi hakkında kitap yazacağı konunun kokusunu kaldırmamıştı.

Kaliforniya balık konserve fabrikaları üzerine bir kitap! Ne yazar ama! Kaliforniya kusmuğu üzerine bir kitap! Ne yazar, ne yazar!

Kahkaha.

Yarım saat geçti. Düdük öttü yine. Öğle yemeğini yedikleri tezgahlardan kalkıp içeri girmeye başladılar. Yuvarlanıp yanımdan geçişlerini seyrettim, bulanık, safralı bir düş. Parlak güneş dayanılır gibi değildi. Yüzümü koluma gömdüm. Hâlâ tadını çıkarıyorlardı, ama eskisi kadar değil, çünkü büyük yazar sıkmaya başlamıştı onları. Başımı kaldırdığımda mahmur gözlerle içeriye doğru ilerlediklerini gördüm. Elma yiyorlardı, dondurma yiyorlardı, hışırtilı ambalajlarından çıkardıkları çikolataları yiyorlardı. Bulantı döndü yine. Midem guruldadı, tekmeledi, isyan etti.

Hey yazar! Hey yazar! Hey yazar!

Etrafımda toplandıklarım duydum, kahkahayı ve gevezelikleri. Hey yazar! Kırık yankılanmalar halinde geliyordu sesleri. Ayaklarından yükselen toz bulutları tembel tembel yuvarlanıyorlardı. Sonra kulağımın dibinde biri bağırdı. Hey Yazar! Kollar beni tutup havaya kaldırdıktan sonra çevirdi. Birden anladım niyetlerini. Bir eşek şakasına maruz kalmak üzereydim. Pantolonumdan içeri balık sokacaklardı. Balığı görmeme gerek yoktu, biliyordum. Sırtüstü yattım öylece. Öğle güneşı yüzümü yakıyordu. Gömleğimi yırtıp açtılar. Elbette! Tam düşündüğüm gibi. Pantolonumdan içeri sokacaklardı balığı. Balığı görmemiştim bile. Gözlerimi açmadım. Göğsümde soğuk ve yapışkan bir şey hissettim, sonra pantolonumun belinden içeri saktular; bir balık! Aptallar. Hemen tahmin etmiştim niyetlerini. *Biliyordum* öyle bir şey yapacaklarını. Umursamak gelmedi içimden. Bir balık eksik bir balık fazla, önemi yoktu artık.

ON

Zaman geçti. Yarım saat belki. Elimi gömleğimin içine sokup balığı tenimde hissettim. Parmaklarımı üzerinde gezirdim, yüzgeçlerinde ve kuyruğunda. Kendimi daha iyi hissediyordum artık. Balığı çıkarıp havaya kaldırdım ve baktım. Bir uskumru, yarım metre vardı. Kokusunu almamak için soluğumu tuttum. Sonra ağzıma sokup kafasını kopardım. Keşke ölü olmasaydı. Onu fırlatıp ayağa kalktım. Yüzüme ve gömleğimdeki balık lekelerine kendilerine ziyafet çekmek isteyen iri sinekler konuyorlardı. Cesur bir sinek kondu koluma, kolumu sallamama rağmen havalanmayı ısrarla reddetti. Bu çileden çıkardı beni. Bir tokatla kolumun üzerinde öldürdüm onu. Ama o kadar öfkelenmişti ki beni ağzıma sokup çiğnedim, sonra da tükürdüm. Sonra balığı yerden alıp kum tepeciğinin üzerine yerleştirdim, bağırsakları fırlayınca kadar üzerinde zıpladım. Yüzümün beyazlığım hissedebiliyordum, kireç gibiydi. Her kımıldadığımda yüzlerce sinek havalanıyordu üzerimden. Öyle geri zekalıydılar ki o salak sinekler. Hiç kımıldamadan öylece durup onları öldürmeye başladım, ama hayatta kalanlar ölenlerden hiç ders almıyorlardı. İsrarla rahatsız ediyorlardı beni. Bir süre sabır ve sükunetle, neredeyse soluk bile almadan, onları öldürebileceğim bir yere konmalarını bekleyerek uçuşlarını seyrettim.

Bulantı geçti. İşin o yanını unutmuştum. Asıl nefret ettiğim kahkahalar, sinekler ve o ölü balıktı. Bir kez daha o balığın canlı olmasını arzuladım. Kolay kolay unutamayacağı bir ders almış olurdu. Ne yapacağımı bilemiyordum. İntikam alacaktım ama. Bandini asla unutmaz. Bir yolunu bulur. Ödeyeceksiniz -hepiniz. Hemen karşıda tuvalet vardı. Tuvalete doğru yürümeye başladım. İki küstah sinek peşimden geldi. Olduğum yerde bir heykel gibi durup sineklerin üzerime konmasını bekledim. Sonunda birini yakaladım. Diğeri kaçtı. Sineğin kanatlarını koparıp yere bıraktım. Bir balık gibi süründü tozun içinde, akıl alır gibi değildi. Bir süre bıraktım ne hali varsa görsün. Sonra havaya sıçradım ve iki ayağımla üzerine inip ezdim onu. O noktaya küçük bir kum tepeciği yapıp üzerine tükürdüm.

Tuvalette salıncaklı koltuk gibi bir ileri bir geri salınmaya başladım. Ne yapacağımı düşünüyor, kendime hakim olmaya çalışıyordum. Sayıca çok fazlaydılar, onlarla dövüşmem imkansızdı. Sineklerle ve balıkla hesabımı görmüştüm, ama işçilerle değil. Sinek öldürür gibi öldüremiyordun işçileri. Başka bir yol bulmalıydım, yumrukları konuşturmadan. Yüzümü soğuk suyla yıkayıp bunu düşündüm.

Esmer bir Filipinli girdi içeri. Etiketleme bölümünde çalışıyordu. Duvardaki pisuarın önünde durdu, kaşlarını çatıp sabırsızlıkla düğmelerini açmaya başladı. Sonunda açtı ve su döktü, arada gülümseyip titredi biraz. Kendimi daha iyi hissediyordum artık. Lavabonun üzerine eğilip saçımı ve boynumu ıslattım. Filipinli dönüp bu sefer de düğmelerini iliklemeğe başladı. Sonra bir sigara yakıp

karşı duvardan beni seyretmeye koyuldu. Bilerek, sadece beni seyrettiğine kuşku bırakmayacak bir biçimde. Ondan korkmuyordum ama. Bir kez bile korkmadım ondan. Kaliforniya’da kimse bir Filipinliden korkmamıştır. O da bana ya da dayanıksız mideme fazla değer vermediğini ifade eder bir biçimde gülümsüyordu. Doğrulup suyun yüzümden aşağı akmasına izin verdim. Tozlu ayakkabılarımın üzerine damlayıp parlak lekeler oluşturdu. Filipinli biraz daha küçümseyici bir gülümseme takındı. Hatta artık gülümsemiyor, pis pis sırtıyordu.

“Kendini nasıl hissediyorsun?” diye sordu.

“Seni neden ilgilendiriyor?”

Narin yapılı, orta boyun biraz üzerinde bir tipti. Ben onun kadar uzun değildim, ama ondan ağır olduğum kesindi. Başından ayağına kadar süzdüm onu. Hoşnutsuzluğumun dorukta olduğunu belirtmek için çenemi öne çıkarıp alt dudağımı içeri çektim hatta. O da bana öfkeli bir bakış attı, farklı bir biçimde ama, çenesini öne çıkarmadan. Zerre kadar korkmuyordu benden. Araya bir şey girmezse kendinde bana hakaret etme cüretini bile bulabilirdi.

Teni fındık kahverengisi rengindeydi. Bunu fark etmemin nedeni dişlerinin beyazlığıydı. Pırıl pırıldı dişleri, inci gibi. Ne kadar esmer olduğunu fark ettiğim anda buldum ona ne diyeceğimi. Hepsine söyleyebilirdim aynı şeyi. Her seferinde canlarını yakacaktı. Biliyordum, çünkü ona benzer bir şey benim de canımı yakmıştı. İlkokuldayken diğer çocuklar bana Wop ya da Dago diyerek benim de canımı yakarlardı. Her seferinde yanardı canım. Berbat bir histi. Kendimi o kadar kötü, o kadar değersiz hissederdim ki. Filipinlinin de kendini öyle hissedeceğini biliyordum. Bunu yapmak o kadar kolaydı ki güldüm ona sessizce, serin bir özgüven dalgası kapladı içimi. Her şeyle barıştım, başarısız olmam söz konusu değildi. Yanına gidip yüzümü yüzüne yaklaştırdım ve onun gülümsediği gibi ben de ona gülümsedim. Bir şeylerin gerçekleşmek üzere olduğunu hissetti. İfadesi bir anda değişti. Bekliyordu -ne olacağım bilmiyordu ama bekliyordu.

“Bana bir sigara ver, zenci,” dedim.

İçine işledi. Gerçekten hissetti o bebeği. O anda bir şeyler değişti, bir duygu değişimi, savunmadan hücumla geçiş. Yüzündeki gülümseme sertleşti, yüzü dondu; gülümsemeye devam etmek istiyor ama edemiyordu. Nefret ediyordu şimdi benden. Acıyı gördüm gözlerinde. Harikulade bir duyguydu. Utancından kaçışı yoktu. Bütün dünyaya açıktı utancı. Ben de öyle hissetmişim kendimi. Bir keresinde bir kafeteryada kızın teki bana Dago demişti. On yaşındaydım sadece, ama Filipinlinin benden nefret ettiği gibi ben de o anda nefret etmişim kızıdan. Oysa ona bir külâh dondurma ısmarlamak istemişim. Annesinin Dago olduğum için benimle arkadaşlık kurmasını yasakladığını söyleyerek teklifimi reddetmişti. Filipinlinin canını bir kez daha yakmaya karar verdim.

“Zenci değilsin sen aslında,” dedim. “Allahın cezası bir Filipinlisin, ki daha da kötüdür.”

Yüzü ne kahverengiydi artık ne de siyah. Mordu.

“Sarı bir Filipinli. Uzak doğulu lanet bir yabancı! Beyaz insanların arasında olmak seni rahatsız etmiyor mu?”

Bu konuda konuşmak istemiyordu. Reddeder bir biçimde hızla başını salladı.

“Tanrım,” dedim. “Şu yüzüne bak! Kanarya gibi sapsarısın.” Ve güldüm. İki büklüm olup tiz bir kahkaha attım. Parmağımı yüzüne doğrultup inandırıcılığım yitirinceye kadar güldüm. Yüzü acı ve utançla kaskatı kesilmiş, ağzı çaresizlik ve acıyla burulmuştu.

“Hay Allah!” dedim. “Az kalsın kandırıyordun beni. Ben zenci sanmıştım seni. Oysa sarı benizlinin tekiymişsin.”

Sonra yumuşadı, yüzü gevşedi. Buruk bir gülümseme belirdi ağzında. Yüzü renkten renge girdi. Gömleğinin önüne bakıp sigara külünü silkti. Sonra gözlerini kaldırdı.

“Şimdi kendini daha iyi mi hissediyorsun?” diye sordu. “Sana ne?” dedim. “Sen bir Filipinlisin. Siz Filipinlilerin mideleri bulanmıyor çünkü buranın pisliğine alışkınsınız. Ben bir yazarım yahu! Amerikalı bir yazar! Filipinli bir yazar değil. Filipin adalarında doğmadım ben. Burda doğdum, Amerikan bayrağının altında, bu canım topraklarda.”

Omuz silkti, söylediklerimin ne anlama geldiğini pek çıkaramamıştı. “Ben değil yazar,” diye gülümsedi. “Hayır, hayır. Ben doğdu Honolulu.”

“Tam üstüne bastın!” dedim. “Aramızdaki fark da burda zaten. Ben kitap yazarım be adam! Siz uzak doğulular ne sanıyorsunuz? Ana dilimde yazarım ben kitaplarımı, İngilizce. Sümüklü bir uzak doğulu değilim ben.”

“Şimdi kendini daha iyi mi hissediyorsun?” diye sordu üçüncü kez.

“Ne sanıyorsun!” dedim. “Kitap yazarım ben, salak! Honolulu’da doğmadım. Güney Kaliforniya topraklarında doğdum.” Sigarasını yalağa doğru fırlattı. Sigara duvara çarptı, kıvılcımlar saçıldı ve yalağı ıskalayıp yere düştü.

“Ben gidiyor şimdi,” dedi. “Sen de geliyor birazdan, değil mi?”

“Bir sigara ver bana.”

“Yok başka.”

Kapıya doğru yürüdü.

“Yok başka. Son sigara.”

Gömleğinin cebinde sigara paketi duruyordu ama.

“Seni sarı, yalancı Filipinli,” dedim. “Cebindeki ne?”

Sırıttı ve paketi cebinden çıkarıp bana bir sigara ikram etti. Paketi on sentten satılan adi sigaralardandı. İttim paketi.

“Filipinli sigarası. Teşekkür ederim, bana göre değil bunlar.”

Ona göre hava hoştu.

“Sonra görüşürüz,” dedi.

“Ben seni önce fark edersem görüşmeyiz.”

Gitti. Çakıl döşenmiş kaldırımın üzerinde ayak seslerini duydum. Yalnız kalmıştım. Fırlattığı sigara izmariti yerde duruyordu. Islak kısmını koparıp dibine kadar içtim. Parmaklarım yanmaya başlayınca izmariti yere fırlatıp topuğumla ezdim. Al sana! Kahverengi bir lekeye dönüşünceye kadar ezdim. Normal sigaralardan farklıydı tadı; tütünden çok Filipinli tadı vardı bir şekilde.

Yalaktan sürekli akan su serinletiyordu içerisini. Pencereye gidip gevşedim biraz, yüzümü ellerimin arasına alıp akşamüstü güneşinin tozun içindeki gümüşü parıltısını seyrettim. Delikleri bir santimetre kare genişliğinde tel örgü vardı pencerede. Kalküta’nın Kara Deliği’ni düşündüm. İngiliz askerlerinin öldüğü oda bu odadan daha büyük değildi. Ama bu bütünüyle farklı bir odaydı. Daha çok hava alıyordu bir kere. O anda aklıma gelen düşüncelerdi bunlar. Hiçbir şeyle ilgisi yoktu. Bütün küçük odalar Kalküta’nın Kara Deliği’ni hatırlatırdı bana, o da Macaulay’ı. Koku dayanılır gibi değildi, son derece nahostu, ama alışmıştım artık. İştahım yoktu ama karnım acıkmıştı, yine de yemek düşünemiyordum. Etiket bölümündeki işçilerle yüzleşmek zorundaydım. Bir sigara izmariti daha aradım ama bulamadım. Sonra dışarı çıktım.

Üç Meksikalı kız tuvaletin önündeki patıkaya doğru ilerliyordu. Kesim bölümünden yeni çıkmışlardı. Binanın köşesini döndüm. Kızlar beni gördü, ben de onları. Patikanın tam ortasındaydılar. Kafa kafaya verdiler. İşte o yazar diyorlardı birbirlerine, ya da öyle bir şey.

Onlara doğru yürüdüm. Ayağında çizme olan kız beni başıyla selamladı. Yanlarına geldiğimde gülümsediler. Ben de gülümseyerek karşılık verdim. On adım uzaklık vardı aramızda.

Çizmeli kızı hissedebiliyordum. Dolgun göğüsleri yüzünden, beni birden heyecanlandırmışlardı, önemli bir şey değildi ama, üzerinde daha sonra düşünülecek bir şey. Yolum ortasına dikildim. Bacaklarımı açıp önlerini kestim. Ürküp yavaşladılar, yazar bir işe kalkışmak üzereydi. Başında kep olan kız çizmeli kıza heyecanla bir şeyler fısıldadı.

“Geri dönelim,” dedi çizmeli kız.

Bir kez daha hissettim onu, bir sonraki karşılaşmamızda onunla özel olarak ilgilenmeye karar verdim. Sonra sigara içen üçüncü kız bir çırpıda İspanyolca bir şeyler söyledi. Üçü de başlarını gururlu bir biçimde kaldırıp bana doğru yürüdüler. Çizmeli kızı muhatap aldım kendime. Aralarında en güzeli oydu. Diğerleri konuşmaya değmezdi, çizmeli kızdan çok daha çirkindiler.

“Vay vay vay,” dedim. “Üç güzel Filipinli kıza merhaba!”

Filipinli değillerdi, onlar kadar ben de biliyordum bunu. Burunlarını havaya kaldırıp geçtiler yanımdan. Önlerinden çekilmeseydim çarpacaklardı bana. Çizmeli kızın kolları süt şişesi gibi kıvrımlıydı. Ama yanımdan geçtiğinde onun da çirkin olduğunu fark ettim, yüzünde minik mor

sivilceler vardı, boynu pudralıydı. Hayal kırıklığına uğramıştım. Başını çevirip bana pembe dilini çıkardı, burnunu kırıstırdı.

Bu sürpriz olmuştu benim için, ama sevinmişim, çünkü korkunç yüzler yapmakta üzerime yoktu. Göz kapaklarımı aşağı çekip dişlerimi sergiledikten sonra yanaklarımı şişirdim. Benim yaptığım yüz onunkinden çok daha ürkütücüydü. Geri geri bana bakarak yürümeye, dilini çıkarıp değişik yüzler yapmaya devam etti, ama yaptığı yüzlerin hiçbirisi fazla etkileyici değildi. Benim yaptığım yüzlerin hepsi onunkilere beş çekerdi. Diğer iki kız önlerine bakarak yürüyorlardı. Çizmeli kızın çizmeleri ayaklarına büyüktüler, geri geri yürürken sürüyordu onları tozun içinde. Eteğinin kenarının bacaklarının üzerinde dalgalanışı hoşuma gitti, toz bulutları gri çiçekler gibi açıyordu etrafında.

“Filipinli bir kıza yakışır mı böyle davranmak!” dedim.

Tepesi attı bunu duyunca.

“Filipinli *değiliz* biz!” diye bağırdı. “*Şensin* Filipinli! Filipinli! Filipinli!”

Diğer iki kız da döndü. Onlar da ötekine katıldılar. Üçü de kol kola girip nakaratı tekrarlayarak geri geri yürümeye başladılar.

“Filipinli! Filipinli! Filipinli!”

Yüzlerini maymun gibi buruşturup bana nanik yaptılar. Aramızdaki mesafe açıldı. Susmalarını sağlamak için kolumu havaya kaldırdım. Daha çok onlar bağırp çağırmışlardı o ana kadar, ben pek bir şey söylememiştim. Nakaratı kesmediler ama. Kollarımı sallayıp susmalarını sağlamak için parmağımı dudaklarımın üzerine koydum. Sonunda susup dinlemeye razı oldular. Sahne bana kalmıştı nihayet. O kadar uzaktaydılar ve binalardan o kadar çok gürültü geliyordu ki ellerimi ağzıma götürüp bağırmak zorunda kaldım.

“Özür dilerim!” diye bağırdım. “Hata etmişim, beni bağışlayın. Çok özür dilerim! Sizi Filipinli sandım. Ama değilsiniz. Çok daha aşağılıksınız! Meksikalısınız! Yağlı Meksikalılar! Meksikalı sürtükler! Meksikalı fahişeler!”

Aramızda yüz adım olmasına rağmen utançlarım hissedebildim. Her birini ayrı ayrı yaralamış, sessizce canlarını yakmıştım. Utançlarını birbirlerinden gizlemeye çalışıyor ama sessiz ve hareketsiz kalarak kendilerini ele veriyorlardı. Benim de başıma gelmişti. Bir keresinde çocuğun tekini pataklamıştım. Uzaklaşmaya başlayıncaya kadar çok iyi hissediyordum kendimi. Çocuk ayağa kalkıp Dago’nun teki olduğumu bağırarak evine doğru koşmaya başlamıştı. Birkaç çocuk daha vardı bizi seyreden. Evine doğru koşan çocuğun bağırıları kendimi Meksikalı kızlar gibi hissetmeme neden olmuştu. Şimdi Meksikalı kızlara gülüyordum. Ağzımı gökyüzüne doğru kaldırıp kahkahayla güldüm, onlara bakmak için arkama dönmeye tenezzül bile etmeden. Kahkahalarımı duyduklarını biliyordum ama. Sonra içeri girdim.

Öyle davrandığım için deli gibi hissediyordum kendimi ama. Onlar benim deli olduğumu düşünüyorlardı. Şaşkınlık içinde birbirlerine baktılar, sonra da bana. Onları aşağılamaya çalıştığımın farkında değildiler. Hayır, başlarını sallayış biçiminden delinin teki olduğumu düşündükleri belliydi.

Şimdi sıra etiketleme bölümündeki delikanlılardaydı. Bu çok daha zor olacaktı. Anlamlı ve hızlı adımlarla girdim içeri, ıslık çalarak, iğrenç kokudan etkilenmemek için derin soluklar alarak. Çocuklar omuz omuza vermiş konserve kutularını onları makinelere sevk eden yağlı kayışa doğru yönlendiriyorlardı. İğrenç bir koku ve dayanılmaz bir gürültü vardı odada. Gürültü o denli yüksekti ki içeri girdiğimi fark etmediler. Omzumu kendilerini işe kaptırmış iki iri Meksikalının arasına soktum. Aşağı baktıklarında beni aralarında gördüler. Rahatsız oldular. Onları dirseklerimle yana doğru itinceye kadar ne yapmaya çalıştığımı anlayamadılar.

“Kenara çekilin, yağlı herifler!” diye bağırdım.

“Bak hele!” dedi daha iri olan Meksikalı. “Bulaşma buna, Joe. Aklını kaçırmış küçük orospu çocuğu.”

Aralarına dalıp çalışmaya başladım, konserve kutularını taşıyıcı kayışa düzgün bir biçimde yuvarlanabilmeleri için doğrultuyordum. Bulaşmadılar bana gerçekten de, rahat bıraktılar. Kimse tek kelime etmiyordu. Yalnız hissettim kendimi, bir ceset gibi. Orada olmamın tek nedeni ellerinden bir şey gelmemesiydi.

Zaman akıp gitti.

Sadece iki kez ara verdim çalışmaya. Bir keresinde biraz su içmek, ikincisinde ise not defterime bir şeyler yazmak için. Not defterime bir şeyler yazmak için işe ara verdiğimde onlar da durup beni seyrettiler. Onlarla dalga geçmediğimi, aralarında gerçek bir yazar bulunduğunu, sahtekarın teki olmadığını kanıtlamak için yapmıştım bunu. Yüzlerine dikkatle bakıp kurşun kalemimle kulağımı kaşıdım. Sonra bir saniye için boşluğa baktım. Sonunda aradığım düşüncenin kafamda parlak renklerle çıktığını belirtmek için parmaklarımı şaklattım. Not defterimi dizime koyup şunları yazdım: Dostlar, Romalılar ve hemşehrilerim! Galya'nın tamamı üçe bölünmüş durumda. Kadına mı gidiyorsun? Kırbacını unutma. Zaman kimsenin gözünün yaşına bakmaz. Kestane ağacının altında kasabanın nalbandı bekler.

Sonra havalı bir biçimde ara verdim. Yazacak başka bir şey gelmiyordu aklıma. Pörtlek gözlerle seyrediyorlardı beni. Bir şeyler daha yazmaya karar verdim. Ama hiçbir şey gelmiyordu aklıma. Beynim durmuştu sanki. Tek bir sözcük bile düşünemiyordum, kendi adımları bile.

Not defterimi cebime koyup konserve kutularının arasında yerimi aldım. Kimse tek kelime etmedi. Benden kuşku duymakla hata ettiklerini düşünüyor olmalıydılar. Birkaç şey yazmak için işe ara vermemiş miydim? Belki de acele etmişlerdi beni yargılamakta. İçlerinden birinin işe ara verip bana ne yazdığımı sormasını umdum. Hemen ona fazla önemli bir şey yazmadığımı söyleyecektim, yabancı işçilerin çalışma koşulları üzerine hazırladığım raporla ilgili küçük bir not sadece; sizin anlayabileceğiniz türden bir şey değil arkadaşlar, şimdi açıklayamayacağım kadar derin, başka zaman, bir gün ögle tatilinde belki.

Sonra konuşmaya başladılar yine. Hep birlikte güldüler. Ama İspanyolca konuşuyorlardı, tek kelime bile anlamıyordum söylenenlerden.

Jugo diye çağırdıkları çocuk işe ara verip yerinden fırladı ve benim yaptığım gibi cebinden küçük

bir not defteri çıkardı. Benim defterimle durduğum yere gidip durdu. Bir an için önemli bir gözlemde bulunmuş gerçek bir yazar olduğunu sandım. Benim duruşumu taklit ettikten sonra kurşun kalemiyle kulağını kaşıdı benim kaşıdığım gibi. Sonra boşluğa baktı benim baktığım gibi. Sonra bir şeyler yazdı. Kahkahadan kırılıyorlardı hepsi.

“Ben de yazar!” dedi. “Bak!”

Not defterini herkesin görebileceği biçimde havaya kaldırdı. Bir inek çizmişti. İneğin yüzü çillerle kaplıydı. Beni aşağılamaya çalıştığına şüphe yoktu, çünkü benim de yüzüm çillerle kaplıydı. İneğin altına “Yazar,” diye yazmıştı. Not defterini dolaştırıp herkese gösterdi.

“Çok komik,” dedim. “Yağlı komedi.”

O kadar nefret ettim ki ondan midem bulandı. Her birinden nefret ettim, giydikleri giysilerden ve onlara dair her şeyden. Saat altıya kadar çalıştık. Shorty Naylor bir kere bile ortalıkta görünmedi. Düdük öttüğünde çocuklar işi bırakıp hızla dışarı çıktılar. Ben birkaç dakika daha kalıp yere düşmüş konserve kutularını topladım. O anda Shorty’nin içeri girmesini umdum. On dakika kadar çalıştım, ama kimse gelip beni çalışırken görmedi. Sonunda işi tiksinti duygusuyla bırakıp konserve kutularını yere fırlattım.

ON BİR

Saat altıyı çeyrek geçe evin yolunu tuttum. Güneş rıhtımdaki büyük fabrika binalarının arkasına sızmaya başlamış, yerde uzun gölgeler oluşmuştu. Ne gün! Ne cehennemi bir gün! Yürürken kendi kendime geçirdiğim gün hakkında konuşuyor, kendimle tartışıyordum. Hep yaptığım bir şeydi, ağır bir fisıltıyla kendi kendime konuşurdum. Genellikle hoşuma giderdi çünkü doğru cevapları mutlaka bulurdum. O akşam öyle olmadı ama. Ağzımın içinde akan fisıltıdan nefret ettim. Sıkışıp kalmış bir arının vızıltısından farksızdı. Sorduğum sorulara yanıt veren tarafım sürekli, hadi ordan, diyordu bana. Seni ahmak! Seni eşek! Neden arada sırada gerçeklerle yüzleşmeyi denemiyorsun? Senin suçun bu, suçu başkalarına yüklemekten vazgeç.

Okulun bahçesini kat ettim. Tel örgünün yanında tek başına büyüyen bir palmiye ağacı vardı. Kökünün etrafındaki toprak tazeydi, daha önce görmediğim genç bir ağaç. Durup ağacı inceledim. Ağacın dibinde bronz bir plaket vardı. Şöyle yazıyordu üzerinde: Anneler Günü Anısına Banning Lisesi Öğrencileri Tarafından Dikilmiştir.

Ağacın dallarından birini tutup el sıkıştım. “Merhaba,” dedim. “Sen burda değildin, ama bu kimin suçu sence?”

Küçük bir ağaçtı, benim boyumda, bir yaşında ancak vardı. Kalın yaprakları tatlı bir hışırtıyla karşılık verdi.

“Kadınlar,” dedim. “Kadınların bu işte parmağı var mı sence?”

Tek kelime etmedi ağaç.

“Evet. Kadınların suçu. Zihnimi esir aldılar. Bugün olanların tek sorumlusu onlar.”

Hafifçe salındı ağaç.

“Kadınları yok etmek gerek. Köklerini kurutmak gerek. Bugün başıma gelenlerden onlar sorumlu.

“Bu gece ölecek kadınlar. Karar anı geldi çattı. Yazgım önümde berrak bir biçimde duruyor. Bu gece kadınlar ölmeli, ölmeli, ölmeli. Ben konuştum.”

Ağaçla bir kez daha el sıkıştıktan sonra karşı kaldırıma geçtim. Balık kokusu da geliyordu benimle birlikte, görünmeyen ama koklanan bir gölge. Binanın basamakları boyunca izledi beni. Eve girmemle kokunun her yere yayılması bir oldu, bütün köşelere dağıldı. Bir ok gibi Mona’nın burun deliklerine yöneldi. Yatak odasından elinde tırnak törpüsü ve bakışlarında soru işaretiyle çıktı.

“Aman Tanrım!” dedi. “Nedir bu koku?”

“Benim kokum. Alın terinin kokusu. Ne olmuş?”

Mendiliyle burnunu tıkadı.

“Kutsanmış bir rahibenin burun delikleri için fazlasıyla edilgin olsa gerek.”

Annem mutfaktaydı. Seslerimizi duydu. Kapı açıldı, annem mutfaktan çıkıp odaya girdi. Koku ona da saldırdı. İki perdelik bir komedide fırlatılan pasta gibi çarptı yüzüne. Olduğu yerde çakıldı. Havayı şöyle bir koklayıp yüzünü buruşturdu. Sonra geri çekildi.

“Kokla onu,” dedi Mona.

“Benim de burnuma tuhaf bir koku geldi doğrusu!” dedi annem.

“Benim kokum. Alın terinin kokusu. Dürüst bir adamın kokusu. Yorgunlar ve amatörler göre değil bu koku. Balık kokusu.”

“İğrenç,” dedi Mona.

“Zırva,” dedim. “Sen kim oluyorsun da bir kokuyu yargılamaya kalkıyorsun? Bir rahibesin sen. Bir kadın. Sadece bir kadın. Rahibe olduğun için tam bir kadın bile sayılmazsın. Yarı kadınsın.”

“Arturo,” dedi annem. “Bu şekilde konuşmaya son ver.”

“Bir rahibenin balık kokusunu sevmesi gerekir.”

“Elbette. Ben de sana bunu anlatmaya çalışıyorum.”

Annem ellerini tavana doğru kaldırdı, parmakları titriyordu. Gözyaşlarına boğulmadan önce yaptığı bir hareketti. Sesi çatladı, kontrolünü yitirdi ve gözyaşlarına boğuldu.

“Tanrıya şükür! Tanrıya şükür!”

“Tanrının bu işle ne ilgisi var? Kendim buldum bu işi. Ateistim ben. Tamı hipotezini reddediyorum.”

Mona alaycı bir biçimde güldü.

“Ağzından çıkanı kulağın duyuyor mu senin? Hayatın söz konusu olsa bile iş bulamazsın sen. Frank Dayı buldu işi sana.” “Bu bir yalan. İğrenç bir iftira. Frank Dayı’nın notunu yırtıp attım.”

“Ben de inandım.”

“Senin neye inanıp inanmadığın beni ilgilendirmiyor. Bir bakirenin doğum yapabileceğine ve dirilişe inanan biri bütün inançlarından kuşku duyulması gereken ahmağın tekidir.” Sessizlik.

“Ben bir işçiyim artık,” dedim. “İşçi sınıfının bir üyesiyim. Hem yazar hem de işçi.”

Mona sıırttı.

“Sadece yazsaydın çok daha iyi kokardın.”

“Ben bayılıyorum bu kokuya,” dedim ona. “Bütün çağrışımlarım ve tonlarını seviyorum; her çeşitlemesi ve iması beni büyölüyor. Halka aitim ben.”

Ağzını buruşturdu Mona.

“Anne, duyuyor musun şunu? Anlamını bile bilmediğı sözcükleri nasıl da kullanıyor.”

Böyle bir yoruma katlanamazdım. İnançlarımla alay edebilir, felsefemi yargılayabilirdi, umursamazdım. Ama kimse İngilizcemle alay edemezdi. Üzerine yürüdüm.

“Bana hakaret etme! Senin zırvalamalarına ve anlamsız nakaratlarına katlanabilirim, ama taptığın Yehova adına bana hakaret etme!”

Yumruğumu yüzüne sallayıp onu göğsümle ittim. “Aptallıklarının büyük bir bölümüne tahammül edebilirim, ama o korkunç Yehova’n adına bana hakaret etme, iki paralık rahibe bozuntusu! Buna karşı çıkarım. Buna şiddetle karşı çıkarım!”

Çenesini öne çıkarıp parmaklarının ucuyla itti beni.

“Lütfen benden uzak dur. Git banyo yap. İğrenç kokuyorsun.”

Ona bir yumruk salladım, parmaklarımla ucu yüzünü sıyırdı. Dişlerini sıkıp ayaklarını yere vurdu.

“Seni aptal! Seni ahmak!”

Annem hep geç kalırdı zaten. Aramıza girdi.

“Durun, durun! Ne yapıyorsunuz?”

Pantolonumu yukarı çekip Mona’ya küçümseyici bir bakış attım.

“Akşam yemeğı zamanı geldi. Mesele bu. İki parazit kadının geçimini sağladığıma göre arada sırada bir şeyler yemeye hakkım var sanırım.”

İğrenç kokan gömleğimi çıkarıp köşedeki koltuğun üzerine fırlattım. Mona gömleğı alıp pencereye götördü, pencereyi açıp gömleğı dışarı fırlattı. Sonra dönüp bana meydan okur gibi baktı. Bir şey söylemedim, ona nefretimin derinliğini bildirir bir biçimde bakmakla yetindim. Annem şaşkınlık içindeydi, olup bitenleri anlamakta zorlanıyordu; kötü koktuğı için bir gömleğı atmak hayatta akıl edemeyeceğı bir şeydi. Hiçbir şey söylemeden aşağı inip binayı dolandım. Gömlek penceremizin altındaki incir ağacından sarkıyordu. Gömleğı giyip eve döndüm. Daha önce durduğum yerde durdum.

Kollarımı kavuşturup bütün nefretimi yüzüme yansıttım.

“Hadi bakalım,” dedim. “Cesaretin varsa bir daha dene!” “Salak!” dedi Mona. “Frank Dayı haklı. Aklını kaçırmışsın sen.”

“Ha ha! O mu? O cahil Amerikan eşeği mi?”

Annem dehşet içindeydi. “Arturo, kulaklarıma inanamıyorum!” dedi. “İnsan öz dayısı hakkında böyle konuşur mu?” “Dayım olsun veya olmasın. Sözlerimi geri almayı reddediyorum. Gerçek bir Amerikan cahilidir o, hiçbir şey bunu değiştiremez.”

“Ama o senin öz dayın! Senin kanından!”

“Tavrımı değiştirmiyorum. Sözlerimin arkasındayım.” Akşam yemeği kahvaltı masasının üzerindeydi. Ellerimi yıkamadım. Karnım zil çalıyordu. Gidip masaya oturdum. Annem elinde temiz bir havluyla masaya geldi ve elimi yüzümü yıkamamı söyledi. Havluyu elinden alıp yanıma koydum. Mona girdi içeri gönülsüz bir biçimde. Yakınlığıma katlanmaya çalışarak masaya oturdu. Peçetesini kucağına serdi, annem ona bir kase çorba getirdi. Çorbanın kokusu fazla geldi Mona’ya. Çorbayı görür görmez peçetesini fırlattı, midesini tutup masadan kalktı. “Dayanamayacağım. Elimde değil!”

“Ha ha! Zayıf mahluk. Kadın. Getirin yemeği!”

Sonra annem dışarı çıktı. Bir başıma yedim. Yemeği yedikten sonra bir sigara yakıp kadınlar üzerine düşünmek için arkama yaslandım. Onları yok etmenin en iyi yolunu bulmaya çalışıyordum. Hiç kuşku yoktu; ortadan kaldırılmaları gerekiyordu. Onları yakabilir ya da parçalayabilir ya da boğabilirdim. Sonunda boğmaya karar verdim. Bunu banyo yaparken kendimi hiç yormadan yapabilir, artıklarını da kanalizasyona fırlatırdım. Ölü kadınların ruhları ölü yengeçlerin ruhlarıyla sohbet ederdi, benden konuşurlardı sadece. Şöhretim artacaktı. Yengeçler ve kadınlar o kaçınılmaz sonuca varacaklardı; dehşetin ta kendisiydim ben, Pasifik Yakası’nın Kara Katili, ama herkesin saygı duyduğu bir dehşet timsali.

ON İKİ

Yemekten sonra banyomu yapmak için sıcak su musluğunu açıp küvete su dolmasını beklemeye başladım. Yediğim yemekten hoşnut kalmıştım ve katliam havasındaydım. Sıcak su katliamı daha da ilginç kılacaktı. Küvet dolarken çalışma odama girip kapıyı kilitledim. Mumu yaktıktan sonra kadınlarımı gizlediğim kutuyu çıkardım. Bir arada duruyorlardı orada, bütün kadınlarım, gözdeleğim; sanat dergilerinin sayfalarından seçilmiş otuz kadın, gerçek dışı ama yine de iyi kadınlar, gerçek kadınlardan çok daha bana ait kadınlar. Onları rulo haline getirip gömleğimin içine soktum. Başka çarem yoktu. Mona ile annem salonda oturuyorlardı, banyoya gitmek için yanlarından geçmek zorundaydım.

Son gelmişti nihayet. Kader utansın! Olacak iş miydi? Dolabın içinde etrafıma bakıp duygusal bir havaya bürünmeye çalıştım. Çok da hüzün verici değildi ama; hüzünlenemeyecek kadar istekliydim katliamı gerçekleştirmeye. Formalite icabı hareketsiz kalıp başımı saygıyla öne eğdim. Sonra mumu üfleyip salona geçtim. Dolabın kapısını açık bırakmıştım. İlk kez açık bırakıyordum kapıyı. Mona salonda dikiş dikiyordu. Göğsümün altındaki kabarıklıkla halıyı kat ettim. Mona başını kaldırıp dolabın kapısının açık olduğunu gördü. Şaşırmıştı.

“Çalışma odanın kapısını kapatmayı unutmuşsun,” dedi alaycı bir gülümsemeyle.

“Ben ne yaptığımı çok iyi biliyorum. O lanet kapıyı ne zaman istersem o zaman kapatırım.”

“Ya Nietzsche ya da adı neyse o herif ne olacak?”

“Boş ver sen Nietzsche’yi, aptal sürtük.”

Küvet dolmuştu. Soyunup içine girdim. Fotoğraflar banyo paspasının üzerinde duruyorlardı, kol mesafesinde.

Uzanıp en üstteki fotoğrafı aldım.

Nedense emindim Helen olacağından. Sezgilerim bana onun olacağını söylemişti. Helen’di gerçekten de. Helen, canım Helen! Açık kahverengi saçlı Helen’im benim! Çoktandır görmemiştim onu, üç haftadan beri neredeyse. Tuhaf bir şey vardı Helen’le ilgili, çok tuhaf; ondan hoşlanmamın tek nedeni uzun tırnaklarıydı. Pespembe, soluk kesici tırnakları vardı, keskin ve olağanüstü canlı. Ama son derece güzel bir kadın olmasına rağmen tırnakları dışında beni çeken bir yanı yoktu. Çırılçıplaktı fotoğrafta, omuzlarını yumuşak bir tülle örtmüştü, enfes görünüyordu, ama harikulade tırnakları dışında ilgimi çekmiyordu nedense.

“Elveda, Helen,” dedim. “Elveda, canımın içi. Seni asla unutmayacağım. Anderson’un kitabındaki uçsuz bucaksız mısır tarlalarına gittiğimiz ve tırnakların ağzımda uyuya kaldığım günler ölünceye kadar silinmeyecek belleğimden. Ne günlerdi onlar! Ne tatlı uykular! Ama artık ayrılık zamanı geldi çattı sevgili Helen, tatlı Helen. Elveda, elveda.”

Fotoğrafi paramparça edip parçaları suyun üzerinde yüzdürdüm.

Sonra uzanıp bir fotoğraf daha aldım. Hazel’di bu kez. Gözlerinin renginden ötürü takmıştım ona bu adı. Ama Hazel da fazla ilgimi çekmiyordu aslında. Onun da kalçalarına bayılıyordum -öyle yumuşak, öyle beyazdılar ki. Ne güzel zaman geçirmiştik birlikte, Hazel ve ben! Ne kadar güzel bir kadındı! Onu parçalamadan önce suyun içinde arkama yaslanıp o bol güneş alan gizemli odadaki buluşmalarımızı düşündüm; beyaz bir oda, yerde yeşil bir hah, sadece Hazel için varolan bir oda. Köşede, duvara dayalı, hiçbir işlevi olmayan ama her zaman orada, güneş ışığında elmas parıltıları yayan, ucu gümüşten ince uzun bir baston. Buğu yüzünden hiçbir zaman tam olarak göremediğim ama varlığını da inkar edemeyeceğim bir perdenin arkasından Hazel çıkar, melankolik bir biçimde odanın ortasına doğru yürürdü ve ben dizlerimin üzerinde yuvarlak kalçalarını seyrederdim hayranlıkla, o kalçalara konuşarak, ona değil, iki canlı varlıkla konuşur gibi konuşurdum kalçalarıyla; onlara ne kadar harikulade olduklarını söyler, onları avuçlayıp kendime doğru çekerken onlar olmasa hayatın anlamı kalmayacağını anlatırdım. Ve o fotoğrafı da parçalayıp parçaların suyu emişini seyrettim. Sevgili Hazel...

Tanya vardı bir de. Yıllar önce bir yaz Palos Verdes kayalıklarında inşa ettiğimiz bir mağarada geceleri buluşurduk Tanya’yla. Denize yakındı, limon ağaçlarının kokusuyla kendinden geçerdi insan orada. Eski dergilerden ve gazetelerden geçilmezdi mağaranın içi. Bir köşede annemin mutfağından çaldığım bir tava, diğerinde tıslama sesleri çıkararak yanan bir mum. İğrenç bir yerdi aslında, buz gibi, rutubetli. İşte orada buluşurdum Tanya’mle. Ama Tanya değildi sevdiğim. Fotoğraftaki siyah şalı omuzlarına giyiş biçimiydi. Sadece şal da değildi aslında. Biri olmadan diğerini düşünmek olanaksızdı, bir tek Tanya giyebilirdi o şah o biçimde. Onunla her buluşmamızda kendimi mağaranın ağzından sürünerek içeri girerken bulurdum. Şalı

Tanya’nın omuzlarından çıkarırdım ve saçları omuzlarına dökülürdü, sonra şalı yüzüme doğru tutup o siyah parlaklığına duyduğum hayranlıkla dudaklarımı üzerine bastırır, o şalı giyerek beni bahtiyar ettiği için Tanya’ya tekrar tekrar teşekkür ederdim. Ve şöyle derdi her seferinde Tanya; “Bir şey değil, aptal çocuk. Seve seve yapıyorum senin için. Ne kadar aptalsın.” Ve ben “Seni seviyorum, Tanya,” diye karşılık verirdim.

Marie vardı sonra. Ah, Marie! Bir tanem! İç gıdıklayıcı kahkahan ve başdöndürücü parfümünle ne hoş kadındın! Dişlerini, ağzını ve teninin kokusunu seviyordum. Duvarları üzerleri örümcek ağı kaplı kitaplarla dolu loş bir odada buluşurduk onunla. Şöminenin yanında deri bir koltuk vardı, çok büyük bir ev olmalıydı, Fransa’da bir şato ya da malikane, çünkü odanın karşı tarafında Emile Zola’nın fotoğrafını bir dergide gördüğüm büyük ve masif çalışma masası duruyordu. O koltuğa oturup *Nana’nın* son sayfalarını, Nana’nın ölümünün anlatıldığı bölümü okuyor olurdum ve Marie sayfaların buğusunun içinden çırılçıplak yükselir, karşıma dikilip gülmeye başlardı. Ben kitabı indirinceye kadar o harikulade ağzı ve teninin çıldırtıcı kokusuyla gülmeye devam eder, arada sırada ellerini kitabın üzerine koyarak önümde gezinir, derin derin gülümseyerek başını sallardı. Sıcaklığı

parmaklarımdan elektrik gibi akardı.

“Kimsin sen?”

“Nana’yım ben.”

“Nana mısın gerçekten?”

“Evet.”

“Burda ölen kız?”

“Ölmedim ben. Sana aitim.”

Ve kollarıma alırdım onu.

Ruby vardı sonra. Sapkın bir kadındı, diğerlerinden çok farklı, çok daha yaşlı. Kaliforniya’nın Ölüm Vadisi’ndeki mezarlığın arkasındaki kuru ve sıcak ovada koşarken çıkardı karşıma hep. Bir bahar oraya gitmiş ve o uçsuz bucaksız ovanın soluk kesici görüntüsünü unutmamıştım, ondan sonra Ruby ile orada sık sık buluşmaya başlamıştık; otuz beş yaşlarında, kumların üzerinde çırılçıplak koşan bir kadın ve arkasından koşan ben, sonunda onu her seferinde kırmızı bir koku yayan mavi gölün kenarında yakalar, yere yatırıp ağzımı boynuna gömerdim ve ne kadar sıcaktı boynu, ne kadar güzel, çünkü yaşlanıyordu Ruby, boynunun damarları hafifçe dışarı fırlamışlardı, onu yakalayıp yere yatırdığım yerde derin derin solurken boynundaki damarların inip kalkışına bayılıyordum.

Ve Jean! Nasıl seviyordum Jean’ın saçlarını! Buğday rengindeydi saçları ve her seferinde Polos Verdes Tepelerinde bir muz ağacının altında saçını kurularken çıkardı karşıma. O saçını fırçalarken ben durup onu seyrederdim. Hazreti Meryem’in ayaklarının altındaki yılan çağrıştıran bir yılan ayaklarına dolanmış uyuyor olurdu. Parmak uçlarımda yaklaşırdım Jean’e o yılanı uyandırmamak için, ama ayaklarım üzerine temas ettiğinde şükran duygusuyla iç geçirip beni tepeden tırnağa titretir, Jean’ın gözleri şaşkınlıkla parlardı. Sonra ellerimi usulca saçlarının o ürpertici sıcaklığında gezdirirdim, Jean bir kahkaha atıp bana her şeyin böyle gerçekleşeceğini bildiğini söyler ve havada süzülen dantel misali kollarıma bırakırdı kendini.

Ya Nina? Neden o kadar çok seviyordum o kızı? Ve neden sakattı? Ve sakatlığı yüzünden onu yüreğimde çılgın gibi arzulamamın nedeni neydi? Böyleydi ama, sakattı zavallı Nina’m. Fotoğrafta değil ama, orada sakat filan değildi, sadece onunla karşılaştığımda sakattı, bir ayağı öteki ayağından daha küçük, bebek ayağı gibi, öteki normal. Çocukluğumun geçtiği Wilmington’daki katolik St. Thomas Kilisesi’nde çıkardı karşıma, ben üzerimde rahip cübbesi ve elimde asayla yüksek mihrapta iken. Etrafımda dizlerinin üzerine çökmüş günahkarlar, onları işledikleri günahlardan ötürü azarladıktan sonra gözyaşlarına boğulmuşlar, başlarını kaldırıp bana bakacak cesareten yoksunlar çünkü gözlerim çılgın bir kutsallıkla parlıyor, günaha karşı duyduğum nefret o denli büyük. Sonra kilisenin arka sıralarından bu kız çıkıyor, bu sakat kız, gülümseyerek, çünkü biliyor başkalarının önünde beni günah işlemeye teşvik edip kutsal tahtımdan edeceğini, herkesin bana gülüp benimle alay edeceğini; kutsal adammış ha ha ha, dünyanın en riyakar adamı. Topallaya topallaya gelirdi bana doğru, her acı verici adımda biraz daha soyunarak, ıslak dudaklarında yaklaşmakta olan zaferin

gölümsemesiyle. Devrilmek üzere olan bir kralın sesiyle, uzaklaş, diye bağırdım ona, uzaklaş, geri dur şeytan, çaresizim sana karşı. Ama bana doğru gelmeyi sürdürürdü inatla, ahali korkudan donup kalmış, sonra kollarını bacaklarıma dolar ve sakat ayağını saklayarak beni kendine doğru çekerdi, direncim kırılıncaya kadar. Sonunda bir çığlık atıp üzerine kapanır, bir süre sonra hiçliğe karışacak günahkarların kopardığı yaygara eşliğinde zayıflığımı haykırırdım.

Böyle oldu işte. Onları tek tek yerden alıyor, anımsıyor, son bir veda öpücüğü kondurduktan sonra paramparça ediyordum. Kimi karşı koyuyordu parçalanmaya, yakarıyorlardı o tuhaf yarı düşlerde seviştığımız buğulu derinliklerden yürek paralayıcı sesleriyle, ama yakarışlarının yankısı küvetin serin suyunda oturmuş, bir zamanlar, düşte bile olsa, ona ait olan sevgililerine veda etmenin keyfini çıkaran Arturo Bandini'nin gölgeli karanlığında kayboluyorlardı.

Ama yok etmekten gerçekten nefret ettiğim biri vardı içlerine. Sadece o kararsızlığa itebilmişti beni. Küçük Kız adını taktığım kadın. San Diego'da işlenmiş bir cinayet vakasının failiydi; kocasını bıçaklayarak öldürmüş, suçunu polise kahkahalar atarak itiraf etmişti. Onunla altın göçü öncesinin sefil Los Angeles'ında buluşurduk. Fazlasıyla müstehziydi küçük bir kız için, ve çok acımasız. Bir detektif dergisinden kestiğim fotoğraf hayal gücüne yer bırakmıyordu. Ama küçük bir kız filan değildi aslında. Ben takmıştım ona o adı. Beni görmeye, bana dokunmaya tahammülü olmayan bir kadındı, ama bir yandan da karşı koyulmaz buluyordu beni, hem sövüyor hem de çılgınca seviyordu. Pencereleeri örtülü karanlık bir barakada buluşurduk onunla, kasabının bunaltıcı sıcağı halkı uykuya yatırdığı için tek bir Allahın kulu olmazdı eski Los Angeles sokaklarında. Ayak seslerim terkedilmiş sokakta yankılanıp kulübenin kapısına ulaştığında o soluk soluğa karyolaya uzanmış bana sövüyor olurdu. Elindeki bıçak beni bir an için eğlendirip gülümsetirdi, korkunç çığlıkları da öyle. Şeytanın tekiydin. Sonra gülümsemem karşısında çaresiz kalır, bıçağı tutan eli gevşer, bıçak yere düşer, dehşet ve korkuyla siner, ama aynı zamanda aşktan çıldırırdı. Böyleydi benim Küçük Kız'ım, gözdem. Onu parçalamadan önce tereddüt ettim. Uzun süre düşünüp taşındım, çünkü onu yok edersem ona benden kurtulma fırsatını tanımış olacaktım, artık onu bir şeytan gibi taciz edemeyecek, nefret dolu kahkahalar atarak ona sahip olamayacaktım. Küçük Kız'ın kaderi yazılmıştı ama. Kimseye ayrıcalık tanıyamazdım. Diğerleri gibi parçalara ayırdım onu da.

Son fotoğraf da imha edildikten sonra kağıt parçaları suyun yüzeyini bir battaniye gibi kapladı, su görünmüyordu. Üzüntüyle karıştırdım kağıt parçalarını. Su solgun mürekkep rengine bürünmüştü. Bitmişti nihayet. Gösteri son bulmuştu. Bu cesur adımı atıp hepsini imha ettiğim için hoşnuttum kendimden. İşini tamamlamak için gösterdiğim kararlılıktan dolayı kendimi kutladım. Duygusallığa rağmen acımasızca tamamlamıştım işi. Bir kahramandım, küçümsenecek şey değildi gerçekleştirdiğim eylem. Ayağa kalktım ve tapayı çekmeden önce son bir kez baktım onlara. Mazide kalkmış aşklara dair küçük parçacıklar. Arturo Bandini'nin aşkları kanalizasyonu boylamak üzere! Denize dökülün! Kanalizasyon borularından yengeçler ülkesine doğru o karanlık yolculuğa çıkın. Bandini konuştu. Çek tapanın zincirini.

Ve bitmişti. Üzerimden yere su damlarken durup bir selam çaktım.

“Elveda,” dedim. “Elveda, ey siz kadınlar. Bugün fabrikada benimle alay ettiler ve sorumlusu sizsiniz, zihnimi zehirleyip beni hayatın acımasızlığına karşı aciz kıldınız. Şimdi ölünüz. Uğurlar olsun, sonsuza dek elveda. Arturo Bandini'yi baltalayan her kim olursa olsun, kadın ya da erkek, zamansız ölümle tanışır. Ben konuştum. Amin.”

ON ÜÇ

Uykuda ya da uyanık, fark etmiyordu, nefret ediyordum konserve fabrikasından. Bir sepet dolusu uskumru gibi kokuyordum sürekli. Hiç terk etmiyordu koku beni, sokak ortasında yatan at leşi kokusu. Sokakta yürürken peşimden geliyordu. Binalara giriyordu benimle. Gece yatağa girdiğimde battaniye gibi örtüyordu üzerimi. Ve balık görüyordum düşlerimde, balık balık balık, kara bir havuzda kıvranıp duran uskumrular ve ben kolumdan bağlanmış olarak havuza sarkıtılıyorum. Yemeğimdehydi, giysilerimdeydi, diş fırçama bile tadı sinmişti o iğrenç kokunun. Mona ile annem de bıkmışlardı kokudan. Sonunda iş öyle bir noktaya vardı ki Cuma akşamları sofrada balık bulundurmaz olduk. Annem balık düşüncesine katlanamıyordu, Cuma akşamları balık yememek günahı oysa.

Çocukluğumdan beri sabundan da nefret etmişimdir. O kaygan ve efemine kokulu, yağlı, sümüksü şeye bir gün alışacağıma hiçbir zaman ihtimal vermemiştim. Oysa şimdi balık kokusunu gidermek için sabun kullanıyordum. Sık sık banyo yapar olmuştum. Bir Cumartesi günü iki kez banyo yaptım -işten sonra ve yatmadan önce. Her gece küvete su doldurup içine giriyor, su soğuyup bulaşık suyuna dönünceye dek kitap okuyordum. Tenim elma gibi parlayıncaya kadar sabunlanıyordum. Anlamsızdı ama, zaman kaybı. O kokudan kurtulmanın tek yolu işi bırakmaktı. Küvetten hep üzerimde iki farklı koku taşıyarak çıkıyordum -sabun ve ölü uskumru kokusu.

Karşıdan kokumu alan herkes kim olduğumu ve ne yaptığımı biliyordu. Yazar olmak beni rahatlatmıyordu. Otobüste hemen tanınıyordum, sinemada da. İşte şu konserve fabrikasında çalışan işçilerden biri. Tanrım, kokuyu almıyor musun? O bildik koku vardı üzerimde.

Bir gece film izlemek için sinemaya gittim. Bir başıma oturdum, köşede, ben ve kokum. Ama mesafe tanıımıyordu lanet şey. Benden ayrılıp etrafta dolandıktan sonra sapan lastiği gibi geri geliyordu. Bir süre sonra başlar dönmeye başladı. Etrafta bir yerde konserve fabrikasının işçilerinden biri vardı kuşkusuz. Kaşlarını çatanlar, havayı koklayanlar. Sonra homurdanmalar ve ayak sesleri. Yakınımda oturanlar benden kaçıyorlardı. Ondan uzak durun, o bir konserve işçisi. Bir daha gitmedim sinemaya. Umurumda değildi ama. Sinema ayak takımına göreymi zaten.

Ben de evde kalıp kitap okuyordum.

Kütüphaneye gitmeyi aklımdan bile geçirmiyordum.

“Nietzsche’nin kitaplarını getir bana,” dedim Mona’ya. “Yüce Spengler’ı getir. Auguste Comte ve Immanuel Kant getir. Ayak takımının okuyamayacağı bütün kitapları getir bana.” Mona getirdi kitapları. Hepsini okudum. Çoğu anlaşılması çok zor kitaplardı, bazıları o denli sıkıcıydılar ki kendime büyüleyici olduklarını telkin ederdim, bazıları ise o denli korkunçtular ki onları ancak bir

aktör gibi yüksek sesle okuyarak bitirebiliyordum. Ama okuyamayacak kadar yorgun oluyordum genellikle. Kuvette birkaç sayfa yetiyordu bana. Harfler bir süre sonra rüzgara kapılmış gibi akmaya başlıyorlardı. Uyuya kalıyordum. Ertesi sabah kendimi giysilerim çıkarılmış olarak yatağında buluyordum, çalar saatin ziline uyanmış, annemin bu işi beni uyandırmadan yapabilmesinin şaşkınlığı içinde. Ve bir gece önce okuduğum kitapları düşünürdüm giyinirken, birkaç cümle dışında okuduğum her şeyi nasıl unuttuğumu.

Bir şiir kitabı bile okudum. Hasta etti beni o kitap, hayatımın sonuna kadar bir şiir kitabı daha okumamaya ant içtim. Nefret ettim o şairden. Fabrikada birkaç gün geçirmek zorunda kalır inşallah, dedim içimden. O zaman makam değişirdi.

Her şeyden daha çok, para hakkında düşünüyordum. Hiçbir zaman fazla param olmuyordu. Bir kerede sahip olduğum en yüksek miktar elli dolardı. Elime bir tomar kağıt parçası alıp bin dolarmış gibi yapıyordum. Aynanın karşısına geçiyor ve vestiyercilere, otomobil satıcılarına, fahişelere para dağıtıyordum. Bir keresinde bir fahişeye bin dolar bahşiş verdim. Benimle altı ay geçirmeyi teklif etti. Duygulandım ve bir binlik daha verdim. Bunun üzerine yaşadığı kötü hayatı terk edeceğine dair söz verdi bana. Şiş, şiş, sevgilim, dedim ona ve elimdeki bütün parayı verdim; yetmiş bin dolar.

Kaliforniya Bankası evimizden bir blok ötedeydi. Geceleri pencerede durup köşede küstahça duran o binayı seyredirdim. Sonunda o bankayı yakalanmadan soymanın bir yolu geldi aklıma. Bankanın hemen yanında bir kuru temizleme dükkanı vardı. O kuru temizleme dükkanından tünel kazıp bankaya ulaşmaktı fikrin özü. Arka kapıda bir kaçış arabası bekliyor olacaktı. Meksika topu topu yüz elli kilometre ötedeydi.

Balık görmediğim zaman para görüyordum düşlerimde. Avucum sıkılı uyanırdım, içinde para varmış gibi, bir altın sikke. Elimi açmaktan nefret ederdim, çünkü zihnimin bana oyun oynadığım, avucumda para filan olmadığını bilirdim. Bir gün çok zengin olursam Soho Balıkçılığı satın almaya ant içtim, Dört Temmuz kutlamalarını andıran ve sabaha kadar süren bir parti verecek, sabah olduğunda da yakacaktım lanet yeri.

İş zordu. Öğleden sonraları sis dağılıyor, güneş bütün şiddetiyle barakaların üzerine iniyordu. Güneş ışınları Palos Verdes tepelerinin çevirdiği mavi körfezin sularında yansıyıp kavuruyordu ortalığı. Fabrikanın içi daha da sıcaktı. Temiz hava yoktu, insanın burun deliklerini doldurabileceği kadar bile. Bütün pencereler paslı çivilerle çivilenmişti, zamanla yağ bağlamış pencerelerin camları örümcek ağlarıyla kaplıydı. Güneş ondüle çatıyı kavuruyor, ısı aşağı doğru yayılıyordu. Sıcak buharlar çıkıyordu fırınlardan. Gübre fiçileri da buhar salıyorlardı. O iki buhar tabakası kafa kafaya geliyorlardı, görebiliyordunuz çarpışmayı, ve biz o iki buhar akımının arasındaydık, teneke kutularının kopardığı yaygaranın içinde ter döküyorduk. Dayım haklı çıkmıştı iş hakkında söylediklerinde. Düşünmeden yapılan bir işti. İşe gelmeden önce aklını evde bıraksan da olurdu. Sabahtan akşama kadar dikilip sadece kollarımızı ve bacaklarımızı hareket ettiriyorduk. Arada sırada yükünü bir bacağından diğerine kaydırıyordun. Gerçekten hareket etme ihtiyacındaysan su fiskeyesine ya da helaya gidiyordun. Bir planımız vardı, nöbetleşiyorduk; her birimiz helada on beş dakika dinleniyordu. O makineler çalıştığı sürece ustabaşına filan gerek yoktu. Shorty Naylor sabah etiketleme başladığında odaya girip şalteri indiriyor, bir daha da görünmüyordu. Tanıyordu makineleri. Makinelerin önümüze geçmelerinden hiç haz etmezdik. Önümüze geçtiklerinde canımız yanıyordu. Biri kıçınıza toplu iğne sapladığında canınız yandığı gibi değil, ama uzun vadede daha da

kötü olan bir hüznün duygusuyla. Toparlamayı başarsak bile sırada toparlayamayan biri oluyordu mutlaka. Bağırıyordu. O kendini daha iyi hissetsin diye biz ötekiler deli gibi çalışmak zorunda kalıyorduk. Kimse sevmiyordu o makineyi. Filipinli, İtalyan ya da Meksikalı olmak bir şeyi değiştirmiyordu. Hepimizi fitil ediyordu o makine. İhtimam göstermek zorundaydın. Çocuk gibiydi. Ne zaman bozulsa bütün fabrikaya bir panik dalgası yayılıyordu. Zaman her şey demekti. Makineler sustuğunda farklı bir yerdeydik sanki. Fabrikada değil de hastanedeydik. Tamirciler sorunu giderinceye kadar ortalıkta dolanıyor, fısıltıyla konuşuyorduk.

Var gücümle çalışıyordum çünkü iş bunu gerektiriyordu, pek şikayet de etmiyordum, şikayet etmeye zaman bulamıyordun zaten. Genellikle makinenin başına dikilip konserve kutularını yönlendiriyor, para ve kadın hayalleri kuruyordum. Zaman daha çabuk geçiyordu hayal kurduğunda. Yaptığın işi ne kadar az düşünürsen iş o kadar kolaylaşıyordu, ömrümde ilk kez böyle bir işte çalışıyordum. Kadınları hayal ederken iyice azıyordum. Bunun nedeni üzerinde durduğumuz platformun sürekli titremesiydi. Hayallerim birbirine karışıyor, saatler geçiyor, çocukların aklımdan geçen düşünceleri fark etmemesi için makineye yakın duruyordum.

Odaya yayılan buhar tabakasının içinden açık kapıyı görebiliyordum, kirli ve tembel martıların istilasına uğramış mavi körfezi. Körfezin öteki yanında Catalina rıhtımı vardı. Sabahları, birkaç dakikada bir buharlı gemiler ve uçaklar yirmi beş kilometre uzaklıktaki Catalina adasına kalkıyorlardı. Puslu kapıdan denizden havalanan uçakların kırmızı tombazlarını görebiliyordum. Buharlı gemiler sadece sabahları kalkıyorlardı, ama uçaklar gün boyu yirmi beş kilometre uzaklıktaki adaya gidip geliyorlardı. Kırmızı tombazlar güneşte parıldayıp martıları korkuturlardı. Ama durduğum yerden sadece tombazları görebiliyordum. Sadece tombazları. Uçağın kanatlarını ya da gövdesini, asla.

Bu ilk günden canımı sıktı. Uçağın tamamını görmek istiyordum. İşe giderken birçok kez seyretmişliğim vardı uçakları. Köprünün üzerinde durup pilotların uçağın bir yerlerini kurcalayışlarını seyredirdim, filodaki bütün uçakları tanıyordum. Ama kapıdan bakınca sadece tombazları görebilmek beynimi kurt gibi kemirip duruyordu. Çılgınca şeyler düşünüyordum. Uçağın görünmeyen kısımlarının başına bir şeyler geldiğini hayal ederdim -kanatlarda kaçak yolcular vardı mesela. Emin olmak için kapıya koşmak gelirdi içimden, sürekli bir şeyler doğuyordu içime. Bir trajedi gerçekleşmesini diliyordum. Uçaklardan birinin havada patladığını ve yolcuların denize döküldüklerini görmek istiyordum. Bazı sabahlar kafamda tek bir düşünceyle gelirdim işe -körfezde biri ölecekti. O kadar emindim ki. Bir sonraki uçak, derdim kendime, bir sonraki uçak Catalina adasına ulaşamayacak; havalandıktan hemen sonra denize çakılacak; insanlar çılgınlıklar atacak, kadınlar ve çocuklar körfezde boğulacaklar; Short Naylor şalteri indirecek ve hepimiz dışarı fırlayıp cesetlerin denizden toplanışını seyredeceğiz. Gerçekleşecekti mutlaka. Kaçınılmazdı. Medyum olduğum duygusuna kapılırdım. Gün boyunca kalkardı o uçaklar. Ama sadece tombazlarını görebiliyordum bulunduğum yerden. Ayaklarım gitmek ister, kendimi zor tutardım. Bir sonraki mutlaka düşecek. Gırtlığımdan sesler çıkarır, dudaklarımı ısırıp bir sonraki uçağı beklerdim sabırsızlıkla. Barakanın üzerinden motorun sesi duyuldu ve saatime baktım. Ölüm nihayet! Birazdan ölecekler! Zamanı geldiğinde çalışmaya ara verip sabırsızlıkla kapıya baktım. Perspektifi asla değişmezdi o kapının. Havalanan uçakların konumu hep aynıydı, bir santimetre bile oynamazdı. Bir kez daha tek gördüğüm tombazıydı uçağın. İç geçirdim. Adam sende, kim bilir? Mendireğin ucundaki feneri geçtikten sonra çakılacak belki. Bir dakika sonra öğrenirim. Sahil Güvenlik sireni çalacaktır.

Çalmadı ama siren. Bir uçak daha kurtulmuştu.

On beş dakika sonra bir başka uçağın motor kükremesi geldi kulağıma. Yerimizi terk etmememiz gerekiyordu. Kuralların canı cehenneme. Teneke kutu yığınının üzerinden atlayıp kapıya koştum. Büyük kırmızı uçak havalandı. Tamamım gördüm, her santimini, trajedi öncesinde bir göz ziyafeti. Ölüm kol geziyordu orada bir yerlerde. Her an saldırıya geçebilirdi. Uçak körfezi kat etti, havalandı ve San Pedro fenerine doğur yol aldı. Küçüldü, küçüldü. O da kurtulmuştu. Yumruğumu salladım.

“Senin de sıran gelecek!” diye bağırdım.

Çocuklar şaşkınlıkla bakıyorlardı bana makinenin başından. Aptal gibi hissettim kendimi. Yerime geçtim. Suçluyorlardı beni gözleriyle, kapıya harikulade bir kuşu öldürmek için koşmuşum gibi.

Birden farklı göründüler gözüme. Ne kadar salaktılar. Ne kadar çok çalışıyorlardı. Karılarını ve kirli yüzlü çocuklarını beslemek zorundaydılar, elektrik faturası ve bakkala olan borçları canlarını sıkıyordu; kirli tulumlarının içinde çıplak, o aptal ve sivilceli yüzeriyle o kadar uzak duruyorlardı ki. Tüylerimi ürpertiyorlardı dönüşümü izlerlerken, deli olduğumu düşünüyorlardı, aptallık akıyordu yüzlerinden. Yapışkan ve ağır bir hamurdu o yüzler, tarladaki yaşlı ineklerin hüznü bakışlarıyla yapışkan, ağır, çaresiz, umutsuz. Deli olduğumu düşünüyorlardı çünkü ben tarladaki ineklere benzemiyordum. Varsınlar deli sansınlar beni! Deliydim tabii ki! Sizi cahiller, sizi salaklar, sizi ahmaklar! Düşünceleriniz beni zerre kadar ilgilendirmiyor. Onlara o kadar yakın olmak iğrendiriyordu beni. Pataklamak istiyordum onları, teker teker, ağızlarım burunları kan içinde kalıncaya kadar. İçimden o melankolik ve yılgın gözlerini başka tarafa çevirmelerini bağırarak geliyordu, çünkü yüreğimdeki yarayı kanatıyorlardı; içinden ölülerinin arka arkaya çıkıp hayatlarının buruk acısını sergiledikleri açık bir yara, bir mezar, bir delik.

Makine tangırdayıp duruyordu. Eusibio’nun yanında yerimi alıp işe koyuldum, aynı rutin; medyum olmadığımı ve felaketlerin bir korkak gibi sadece geceleri harekete geçtiğini kabullenerek teneke kutuları makineye yönlendirmeye başladım. Çocuklar bir süre beni seyrettikten sonra manyağın teki olduğuma karar verip işe koyuldular. Kimse bir şey söylemedi. Dakikalar geçti. Bir saat sonra Eusibio beni dirseğiyle dürttü.

“Neden koştun kapıya?”

“Pilot. Eski bir dost. Albay Buckingham. Ona el salladım.”

Başını salladı Eusibio.

“Palavra, Arturo. Sürekli atıyorsun.”

ON DÖRT

Kaliforniya Yat Kulübü'nü de görebiliyordum bulunduğum yerden. Arka planda Palos Verdes'in yeşil tepeleri. Kitaplardan bildiğim bir İtalya manzarası. Parlak renkli flamalar uçuşuyordu yatların direklerinde. Güvertelerde rahat beyaz giysileriyle uzanmış güneşlenen insanlar vardı. Harikulade insanlardı onlar. Sinema sektöründen. Muazzam servetleri vardı, o yatlar oyuncaklarıydı onların. Canları sıkıldığında, kentteki işlerinden ayrılıp oyuncaklarıyla oynamak için körfeze geliyorlar, kadınlarını da yanlarında getiriyorlardı.

Ne kadınlar! Soluğum kesilirdi onları o büyük arabaların içinde gördüğümde, o zarafet, o güzellik; servetleriyle barışık, dişleri pırıl pırıl, giysileri vücutlarının kusurlarını örtüp güzelliklerini mükemmelleştirmek üzere tasarlanmış. Öğle paydosunda o büyük arabalar fabrikanın önünden geçerken bir hırsızın mücevherlere baktığı gibi bakardım onlara. Ama o kadar ulaşılmaz göründükleri için onlardan nefret eder, nefretim onları bana yakınlaştırırdı. Bir gün benim olacaklardı. Onlara da sahip olacaktım, altlarındaki arabalara da. Devrim gerçekleştikten sonra benim olacaklardı, Komiser Bandini'nin emrinde, burada, San Pedro'nun Sovyet bölgesinde.

Yatlardan birinde bir kadın hatırlıyorum ama. Yüz metre uzaktaydı benden. O mesafeden yüzünü seçemiyordum. Parlak beyaz mayosuyla güvertede bir korsan kraliçesi gibi yürürken hareketleri gayet belirgindi ama. Mavi sulara tembel bir kedi gibi yayılan yatın güvertesinde bir aşağı bir yukarı dolanıyordu kadın. Bir anıydı sadece, teneke kutu yığının başından kapıya bakarak edindiğim bir izlenim. Evet, bir anı sadece, ama aşık olmuştum kadına, hayatımda aşık olduğum ilk sahici kadındı. Arada sırada duruyor, güverte tirabzanına yaslanıp suya bakıyordu. Sonra yürüyordu tekrar geniş kalçalarını çalkalayarak. Bir keresinde durup fabrikaya doğru bakmıştı. Birkaç dakika boyunca baktı öylece. Beni göremiyordu, ama doğru bana bakıyordu. O anda aşık oldum ona. Aşk olmalıydı, ama o beyaz mayo da olabilir. Durumu bütün açılardan değerlendirdikten sonra aşk olduğunu itiraf ettim. Bir süre bana baktıktan sonra yürümeye başladı yine. Aşığım, dedim. Aşk buymuş demek! O kadını düşündüm gün boyunca. Ertesi gün yat gitmişti. Zaman zaman düşünürdüm o kadını, çok önemli görünmemekle birlikte, ona aşık olduğumdan emindim. Bir süre sonra düşünmez oldum onu, bir anıya dönüştü, makinenin başında saatlerin daha kolay geçmesini sağlayan bir düşünce. Sevdim ama onu; o beni hiç görmemişti, bense onun yüzünü görmemiştim, ama aşkı yine de. Aslında onu da sevmediğime dair bir duygu vardı içimde, ama bu sefer yanıldığıma karar verdim, seviyordum onu.

Bir keresinde sarışın, harikulade bir kız girdi etiketleme odasına. Yarım tozluk giymiş, zarif bıyıklı bir adam vardı yanında. Daha sonra adının Hugo olduğunu öğrendim. Fabrikanın sahibiydi, biri Terminal Adası'nda öteki Monterey de olmak üzere iki fabrikası daha vardı. Kızın kim olduğunu kimse bilmiyordu. Kızın kokudan midesi bulanmış, adamın koluna tutunmuştu. Mekanı sevmediğini

biliyordum. Yirmi yaşında ancak vardı. Yeşil bir palto giymişti. Sırtının kavisi mükemmeldi, fiçı tahtası gibi, ayağında da topuklu beyaz ayakkabı vardı. Hugo soğuk bir tavırla ortalığı inceliyordu. Kız kulağına bir şeyler fısıldadı. Hugo gülümseyip kızın kolunu okşadı. Birlikte çıktılar. Kız kapıda durup bize bakmak için döndü. O kadar güzel biri tarafından Meksikalı ve Filipinlilerin arasında görülmekten rahatsızlık duyduğum için başımı öne eğdim.

Eusibio çalışıyordu yanımda.

Beni dirseğiyle dürtüp, “Hoşuna gitti mi, Arturo?” diye sordu.

“Saçmalama,” dedim. “Fahişenin teki besbelli, kapitalizm ürünü bir sürtük. Devrim gerçekleştiğinde o da hapı yutacak.”

Ama hiç unutmadım o yeşil paltolu, topuklu beyaz ayakkabılı küçük kızı. Bir gün tekrar karşılaşacağımızdan emindim. Ben zengin ve ünlü olduktan sonra belki. O zaman bile adını bilmeyecektim, ama birkaç dedektif kiralayıp Hugo’nun peşine salacak, o aptal zenginliğiyle onu tutsak ettiği evin yerini öğrenecektim. Dedektifler beni o adrese götürecek, orada kıza kartvizitimi sunacaktım.

“Sen beni hatırlamazsın,” diyecektim gülümseyerek.

“Hayır, korkarım ki hatırlamıyorum.”

Ah. İşte o zaman yıllar önce Soho Balıkçılık Şirketi’ne yaptığı ziyaretten söz edecektim ona. Cahil Meksikalı ve Filipinli işçilerin arasındaki zavallı beyaz çocuğun güzelliğinden etkilenip yüzünü ondan nasıl gizlediğini anlatacaktım. Bir kahkaha atacaktım sonra.

“Ama kim olduğumu biliyorsun kuşkusuz.”

Onu kolundan tutup İncil ve sözlük gibi olmazsa olmaz birkaç kitabın arasında benim de kitaplarımın bulunduğu kitaplığına götürecek, raftan Nobel Ödülü’ne layık görüldüğüm *Kaderin Anıtı* başlıklı kitabımı çekecektim.

“Senin için imzalamamı ister misin?”

Sonra gerçeği kavrayacak, soluğu kesilecekti.

“Fakat, Bandini’sin sen, ünlü Arturo Bandini.”

Ve bir kahkaha daha atacaktım.

“Ta kendisi!”

Ne gün. Ne zafer!

ON BEŞ

Bir ay geçti, dört hafta. Haftada on beş dolar.

Shorty Naylor’a bir türlü ısınamadım. Shorty Naylor da bana bir türlü ısınamadı ona bakarsanız. Onunla konuşamıyordum, o da benimle konuşmuyordu. Hal hatır sorulacak biri değildi, başını sallamakla yetinirdi. Konserve sektörünün sorunlarından ya da siyasetten de söz edemiyordunuz onunla. Soğuk nevalenin tekiydi. Beni kendinden uzak tutuyordu. Sıradan bir işçi muamelesi yapıyordu bana. İşçi olduğumun farkındaydım, hatırlatmaya gerek yoktu.

Uskumru mevsimi sona ermek üzereydi. Bir öğleden sonra iki yüz tonluk malı etiketlemeyi yeni bitirmiştik ki elinde kalem ve yazı tahtasıyla Shorty Naylor girdi içeri. Uskumru paketlenmiş ve damgalanmış olarak sevkiyata hazırdı. Rıhtımda malı Almanya’ya götürmek üzere demirlemiş bir gemi bekliyordu -Berlin’de bir toptancıya aitti mal.

Shorty malı rıhtıma götürmemiz gerektiğini söyledi. Makine sustu, alınımdaki teri sildikten sonra Shorty’nin yanına gidip elimi omzuna attım.

“Konserve sektörü ne alemde bu sıralar, Naylor!” diye sordum. “Norveçlilerle rekabet edebiliyor muyuz?”

Elimi omzundan çekti.

“Kendine bir el kamyonu bul ve işe koyul.”

“Çok merhametsiz bir patronsun,” dedim. “Merhamet duygusundan yoksunsun, Naylor.”

Birkaç adım attım, adımları seslendi. Döndüm.

“El kamyonu kullanmayı biliyor musun?”

Bunu hiç düşünmemiştim. El kamyonu diye bir şeyin varlığından bile haberdar değildim. Tabii ki bilmiyordum el kamyonu kullanmayı. Yazardım ben. Tabii ki bilmiyordum. Gülüp kotumu yukarı çektim.

“Çok komik! El kamyonu kullanmayı biliyor muyum? Bunu mu soruyorsun bana! Peh! El kamyonu kullanmayı biliyor muyum!”

“Bilmiyorsan, bilmiyorum de. Şaklabanlığın alemin yok.” Başımı sallayıp yere baktım.

“El kamyonu kullanmayı biliyor muyum! Nasıl sorarsın bunu bana?”

“Biliyor musun, bilmiyor musun?”

“Böyle saçma soru mu olur? El kamyonu kullanmayı biliyor muyum? Elbette biliyorum el kamyonu kullanmayı. Doğal olarak.”

Sıçan kuyruğu gibi büzüldü üst dudağı.

“Nerde öğrendin el kamyonu kullanmayı?”

Bütün odaya seslenerek konuştum. “Şimdi de el kamyonu kullanmayı nerde öğrendiğimi bilmek istiyor! Olacak iş mi? El kamyonu kullanmayı nerde öğrendiğimi bilmek istiyor!”

“Pekala, zaman kaybediyoruz. Nerde? Sana nerde öğrendiğini soruyorum?”

Tüfek patlaması gibi geldi cevabım.

“Tersanede. Gaz yükleme istasyonunda. Yükleme işçisi olarak çalıştım orda.”

Dudaklarını alaycı bir biçimde büzerek tepeden tırnağa süzdü beni.

“Sen, yükleme işçisi.”

Güldü sonra.

Nefret ettim ondan. Geri zekalının tekiydi. Salak, köpek, sıçan, leş. Leş suratlı sıçan. Ne biliyordu ki? Bir yalan, evet. Ama o ne biliyordu ki bu konuda? Hayatında muhtemelen tek bir kitap bile okumamış kara cahil herif ne biliyordu bu konuda? Tanrım! Herhangi bir konuda bir şey bilmesi mümkün müydü o aptalın? Ve bir şey daha; eksik dişleri, tütün suyuna bulanmış ağzı ve sıçan gözleriyle benden daha iri filan da değildi.

“Pekala,” dedim. “Seni bir süredir inceliyorum Saylor ya da Taylor ya da Naylor, her neyse adın, benim umurumda değil açıkçası; şayet benim perspektifim tamamen çarpık değilse sen de çok iri biri sayılmazsın Saylor ya da Baylor ya da Taylor ya da Naylor, her neyse lanet adın.”

Burada tekrarlayamayacağım kadar galiz bir küfür döküldü ağzının kenarından. Yazı tahtasını işaretleyip beni duymuyormuş numarasına yattı, ama riyakarlıktan başka bir şey değildi bana kalırsa, kara cahil ruhunun derinliğinden gelen bir oyun, bir sıçan gibi tırmalamıştı içini, kültür yoksunu bir sıçan gibi; o kadar nefret ettim ki ondan, parmağını ısırıp yüzüne tükürebilirdim. Şuna bak! Sıçan, peynir parçasını küçük pençeleriyle çizen bir sıçan gibi yazı tahtasına bir şeyler çiziktiriyor; pis kemirgen, domuz, lağım faresi, rıhtım faresi. Ama neden bir şey söylemiyordu? Ha. Çünkü dişine göre birini bulmuştu sonunda, çünkü karşımda çaresiz hissediyordu kendini.

İstiflenmiş uskunru kolilerini işaret ettim.

“Bu mal Almanya’ya sevk edilmeyi bekliyor anladığım kadarıyla.”

“Ciddi misin?” dedi alaycı bir tonla kara tahtaya bir şeyler çiziktirerek.

Hiç alınmadım ama, nükte beni ıskalar bu gibi durumlarda. Ağırbaşlı bir sessizliğe büründüm.

“Baksana Naylor ya da Baylor ya da her neysen -modern Almanya hakkında ne düşünüyorsun? Hitler’in *Weltanschauung*’ına katılıyor musun?”

Yanıt yok. Tek kelime bile etmedi, bir şeyler çiziktirmekle yetindi. Çünkü aşırıyordu onu *Weltanschauung*! Bir sıçan için çok fazlaydı. Kafası karışmıştı, afallamıştı. O sözcüğü ilk olarak duyuyordu, bir daha da duymayacaktı. Kurşun kalemini cebine sokup omzumun üzerinden baktı. Parmak uçlarında yükselmek zorunda kalmıştı bunu yapmak için, o kadar cüceydi acınası sıçan.

“Manuel!” diye seslendi. “Hey, Manuel! Buraya gel.”

Manuel ürkek ve kararsız adımlarla yanımıza geldi, korkuyordu çünkü niyeti işten atmak değilse Shorty kimseye adıyla seslenmezdi. Otuz yaşlarındaydı Manuel, yüzünde aç bir ifade vardı, elmacık kemikleri yumurta gibi öne doğru fırlamışlardı. Makinede tam karşımda çalışıyordu. Ona sık sık bakardım çünkü dişleri kocamandı. Süt beyazı dişleri yüzüne fazlasıyla büyüktüler, üst dudağı örtmüyordu dişlerini. Dişten başka bir şey düşünemiyordum ona baktığımda.

“Manuel, şuna el kamyonunun nasıl çalıştığını göster.”

Araya girdim. “Bunun gerekli olduğunu sanmıyorum, Manuel. Ama burda emirleri o verdiğiğine göre, emir demiri keser dedikleri gibi.”

Ama Manuel ondan yanaydı.

“Hadi gel, sana göstereyim,” dedi.

Beni uzaklaştırdı, Shorty’nin ağzından dökülen küfürleri rahatlıkla duyabiliyordum.

“Bu beni şaşırtıyor,” dedim. “Gülünç, biliyor musun? Gülmek geliyor içimden. Bu herif tabansızın teki.”

“Sana göstereyim. Gel. Patronun emri.”

“Patron geri zekalının teki. Demans prekos.”

“Hayır, hayır! Patronun emri. Yürü.”

“Dehşet verici bir biçimde gülünç.”

“Patronun emri. Elden bir şey gelmez.”

El kamyonlarının bulunduğu odaya girdik, ikimiz de birer el kamyonuyla çıktık odadan. Manuel

kendininkini açıklığa doğru itti. Peşinden gittim. Hiç de zor olmadı. El kamyonu dedikleri buydu demek. Çocukluğumda el arabası derdik bunlara. İki eli olan herkes bir el kamyonu kullanabilirdi. Manuel'in saçları arkadan kör kasap bıçağıyla tıraş edilmiş bir kedinin kürkünü andırıyordu. Evde kesilmişti kuşkusuz. Üzerindeki tulumun kık kısmı beyaz yelken beziyle yamanmıştı. Kötü dikilmişti, saç iğnesi ve bir parça iple dikilmiş gibi. Ayakkabılarının topukları aşınmıştı, tabanları iri çivilerle lastik kaplanmıştı. O kadar yoksul görünüyordu ki öfke duydum. Çok yoksul insan tanıyordum, ama Manuel'in o kadar yoksul olması gerekmiyordu.

“Baksana,” dedim. “Kaç para kazanıyorsun sen, Allah aşkına?”

Benim kadar kazanıyordu. Saatte yirmi beş sent.

Gözlerimin içine bakıyordu, öne doğru eğilmiş uzun ve sıska bir adam, her an dağılmaya hazır, gözlerinde derin ve samimi ama kuşku dolu bir bakış. İşçilere özgü o yılgın ve hüzün verici bakış.

“Konserve fabrikasında çalışmayı seviyor musun?” diye sordu.

“Beni eğlendiriyor. Güzel anları var.”

“Ben seviyorum. Çok seviyorum.”

“Neden yeni bir çift ayakkabı almıyorsun kendine?”

“Para yetmiyor.”

“Evli misin?”

Hızlı ve sert bir biçimde başını salladı evli olmanın memnuniyetiyle.

“Çocuk var mı?”

Çocuk sahibi olmaktan da çok memnundu. Üç çocuğu vardı anlaşılan, çünkü üç parmağını kaldırıp gülümsemişti.

“Saatte yirmi beş sent ücretle nasıl geçiniyorsunuz?” Bilmiyordu. Bilmiyordu, ama geçiniyorlardı. Elini alına götürüp çaresizlik belirten bir jest yaptı. Yaşıyorlardı, günler birbirini kovalıyordu ve onlar hayatta kalıp yaşıyorlardı o günleri.

“Neden zam istemiyorsun?”

Başını salladı hemen.

“Belki kovarlar beni.”

“Nesin sen biliyor musun?” dedim.

Hayır. Bilmiyordu.

“Salaksın. Birinci sınıf bir salak. Bir bak kendine! Köleden farkın yok. Hakim sınıfın tekmesini kasıklarına yemişsin. Neden erkek gibi grev yapmıyorsun?”

“Grev olmaz. Kovulurum.”

“Salak. Bir bak şu haline! Adam gibi bir çift ayakkabı bile yok ayağında. Ya şu tulumu ne demeli! Tanrı aşkına, açlıktan ölecekmiş gibi bir halin var. Karnın aç mı?”

Cevap vermedi.

“Cevap ver bana, aptal herif! Aç mısın?”

“Aç değilim.”

“Seni pis yalancı.”

Ayaklarını sürüyerek yürürken bakışları ayakkabılarına kaydı. Sonra benimkilere baktı, her açıdan onunkilerden daha iyiydiler. Benim ayakkabılarımın onunkilerden daha iyi olmasından mutluluk duydu. Yüzüme bakıp gülümsedi. Kudurdum öfkeden. Ne vardı bunda mutlu olacak? Onu yumruklamak geldi içimden.

“Güzel ayakkabılar,” dedi. “Kaç para ödedin?”

“Kes sesini.”

O önde ben arkada yürümeye devam ettik. Birden öyle bir öfke kabardı ki içimde kendime hakim olamadım. “Seni budala! Seni dangalak! Neden bu fabrikanın altını üstüne getirip hakkını aramıyorsun? Ayakkabı iste! Süt iste! Aynaya baksana! Bir sabıkalıdan farkın yok! Hani sütün? Neden bağıra çağıra süt talep etmiyorsun?”

Gidonu tutan kollan gerildi. Esmer boynu öfkeyle kabardı. Fazla ileri gittiğimi hissettim. Dövüşecektik belki de. Öyle değildi ama.

“Yavaş konuş!” diye tısladı. “Belki kovuluruz.”

Ama mekan fazlasıyla gürültülüydü, makinelerin gıcırtısı ve kolilerin gümbürtüsüyle bizden yüz adım ötedeki Shorty Naylor’ın bizi duyması olanaksızdı. Hiçbir tehlike olmadığını fark ettikten sonra onunla işimin bitmediğine karar verdim.

“Ya karın ve çocukların? O zavallı bebeler? Süt talep et! Zengin bebeleri süt içinde yüzerken seninkilerin açlıktan öldüklerini düşünsene! Yüzüyorlar sütün içinde! Böyle olmak zorunda mı? Sen de insan değil misin, onlardan ne farkın var? İnsanın ilkelik öncesi şeref kavramının korkunç bir karikatürü müsün yoksa? Dinliyor musun beni? Yoksa gerçekler kulaklarım yaktığı için onları tıkıyor musun? Kölelikten kulluğa geçemeyecek kadar zayıf mısın? Bayılıyorsun emir kipine! Süt talep etmiyorsun, hipokondriyi yeğlersin sen! Fahişenin tekisin, bir sürtük, bir pezevenk, çağdaş Kapitalizm’in orospusu! Beni o kadar iğrendiriyorsun ki kusmak geliyor içimden.”

“Evet,” dedi. “Sen iyi kusarsın. Yazar filan değilsin sen. Kusmuksun.”

“Sürekli yazıyorum. Cümlelerden oluşmuş bir görüntü oyunu var zihnimde sürekli.”

“Peh! Sen de bende kusma isteği uyandırırıyorsun.”

“Bak hele! Seni hödük!”

El kamyonuna yüklemek üzere koli indirmeye başladı. O kadar yüksek istiflenmişlerdi ki onlara ulaşmakta zorlanıyor, her seferinde oflayıp pufluyordu. Bana el kamyonunu nasıl kullanıldığını göstermesi gerekiyordu. Patron izlememi söylememiş miydi? İyi işte, izliyordum. Shorty değil miydi patron? Emre itaat ediyordum. Gözleri öfkeyle parladı.

“Hadi! Çalış!”

“Konuşma benimle, seni kapitalist proleter burjuva.”

Yirmi beş kilo geliyordu kolilerin her biri. On tanesini üst üste dizdi, kamyonun burnunu indirip yığının altına soktuktan sonra kamyonun tabanındaki kıskaçlarla alt koliyi sıkıştırdı. Daha önce böyle bir şey görmemiştim. El arabaları görmüştüm, ama kıskaçlı el kamyonunu ilk kez görüyordum.

“İlerleme o güzel başını bir kez daha kaldırır. Yeni teknik alçakgönüllü el kamyonunda da kendini göstermekte.”

“Sus ve izle.”

Tek bir hareketle yükü yerden kaldırıp tekerleklerin üzerinde dengeledi, gidon göğüs hizasında. Teknik bir numara. Biliyordum yapamayacağımı. Kamyonu itip yükü götürdü. Ama yine de, o yapabiliyorsa, hayatında muhtemelen tek bir kitap bile okumamış bir Meksikalı, değerlerin dönüşümünden habersiz bir köylü, o yapabiliyorsa ben de yapabilirdim.

O, basit bir köylü, on koli yüklemişti.

Ya sen, Arturo? Onunla başedemeyecek misin? Hayır -bin kez hayır! On koli. Güzel. Ben on iki koli yükleyeceğim. Sonra el kamyonumu aldım. O arada Manuel kamyonunu tekrar yüklemek için geri dönmüştü.

“Çok fazla,” dedi.

“Kes sesini.”

Kamyonumu koli yığınının doğru itip kıskaçları açtım. Kaçınılmazdı. Çok sert. Biliyordum başıma böyle bir şey geleceğini. Onu altetmeye çalışmanın anlamı yoktu, ama yine de kalkışmıştım. Koliler ayrıştı ve yığın bir kule gibi çöktü. Her tarafa koli saçılmıştı. En üstteki koli dağılmıştı. İçinden konserve tenekeleri fırlamıştı, yerde yuvarlanıyorlardı.

“Çok fazla,” diye bağırdı Manuel. “Söyledim sana. Çok fazla!”

Dönüp bağırdım ona. “Sen lanet olası yağlı ağzını kapat, Allahın cezası lanet Meksika köylüsü, kış yalayan burjuva proleter kapitalist!”

Etrafa saçılan koliler diğer kamyonların yolunu tıkıyordu. Kolilerin arasından geçip önlerine çıkan konserve kutularını tekmeliyorlardı. Eğilip kutuları toplamaya başladım. İğrençti; etrafımda yabancılar ayakta dururken ben, beyaz Amerikalı, dizlerimin üzerine çökmüş yerden konserve kutusu topluyordum.

Shorty Naylor’un durumu fark etmesi çok sürmedi. Koşarak geldi.

“El kamyonu kullanmayı bildiğini sanıyordum.”

Ayağa kalktım.

“El kamyonu değil bunlar. Kısaçallı kamyon.”

“Tartışma. Ortallığı temizle.”

“Her işte zaman zaman kaza olur, Naylor. Roma bir günde inşa edilmedi. *Böyle Buyurdu Zerdüş*’teki eski bir atasözüne göre...”

Ellerini salladı.

“Allah aşkına, bırak şimdi bunları! Bir daha dene. Ama bu sefer, o kadar çok taşıma. Alışınca kadar beşer beşer götür.”

Omuz silktim. Cehalet karşısında bir şey gelmiyordu elden. Yapılacak tek şey cesur olmaktı, insanın yaratılışındaki iyiliğe güvenmek ve ilerleme gerçeğine dört elle sarılmaktı.

“Patron sensin,” dedim. “Ben bir yazarım, bildiğin gibi. Bazı niteliklere sahip olmasam...”

“Bırak şimdi bunları! Herkes biliyor yazar olduğunu, herkes. Bana bir iyilik yapar mısın?” Yalvarıyordu neredeyse. “Kolileri beşer beşer taşımaya çalış, olur mu? Sadece beş. Altı ya da yedi değil. Sadece beş. Bunu yapabilir misin benim için? Kendini fazla yorma. Beşer beşer.”

Yürüdü gitti. Birkaç küfür mırıldanarak -şahsıma edilmiş küfürler. Demek öyle! Nanik yaptım arkasından. Nefret ediyordum ondan, aşağılık herifin tekiydi, kelime haznesi sınırlı bir karacahil, kendini küfür etmeden ifade yeteneğinden yoksun bir dangalak. Bir sıçan. Sıçanın tekiydi. Kötü bir insandı, Hitler’in *Weltanschauung*’undan habersiz bozuk ağızlı bir sıçan.

İşerdim onun üzerine!

Ortallığa saçılmış konserve kutularını toplamaya başladım. Hepsini topladıktan sonra başka bir yük kamyonu almaya karar verdim. Köşede diğerlerinden farklı bir tane gördüm, dört tekerlekli, demir dilli bir vagonu andırıyordu. Gayet hafif ve genişti, tabam dümdüz. Çocukların el kamyonlarını yükledikleri yere doğru sürükledim. Epey sansasyon yarattı. Dört tekerlekli arabaya hayatlarında ilk kez görüyormuş gibi bakıp şaşkınlıklarını İspanyolca dile getirdiler. Manuel başını kaşıdı

bezginlikle. “Şimdi ne yapıyorsun?”

Kamyonu kolilere yanaştırdım.

“Sen anlamazsın, burjuva oyuncacı herif.”

Sonra yüklemeye başladım. Beş koli değil. On da değil. On iki de değil. Kolileri yüklemeye devam ederken bu tür bir el kamyonuyla neler yapılabileceğini düşünüyordum. Durduğumda otuzdört koli vardı kamyonun üzerinde.

Otuz dört kere yirmi beş? Ne ediyordu? Not defterimle kalemimi çıkarıp hesapladım. Sekiz yüz elli kilo. Ve sekiz yüz elli çarpı on eşitti sekiz bin beş yüz. Yani sekiz buçuk ton. Saatte sekiz buçuk ton günde seksen beş ton demekti. Günde seksen beş ton haftada beş yüz doksan beş ton yapıyordu. Haftada beş yüz doksan beş ton yılda otuz bin dokuz yüz kırk ton yapıyordu. Bu hızla yılda otuz bin dokuz yüz kırk ton yük taşımış olacaktım. Vay canına! Oysa diğerleri her seferinde iki yüz elli kilo taşıyorlardı.

“Destur!”

Kenara çekildiler ve ben dört tekerlekli arabayı çekmeye başladım. Geri geri çekiyordum, yüzüm yüke dönük. Fazla hızlı ilerleyemiyordum çünkü ayaklarım ıslak zeminde kayıyorlardı. Diğerlerinin önünü kestiğim için ortalık biraz karıştı, çok değil ama. Hem gelenleri hem de gidenleri engelliyordum. Sonunda herkes işe ara verdi. Bütün el kamyonları odanın ortasında toplandı, trafik kilitlenmişti. Shorty hızlı adımlarla yanıma geldi tabii ki. Var gücümle çekiyordum vagonu, soluk soluğa, kayarak, bir adım ilerlemişsem iki adım gerileyerek. Benim suçum değildi ama. Fazlasıyla kaygan olan zeminin suçuydu.

“Neler oluyor burda Allah aşkına?” diye bağırdı Shorty.

Küçük bir dinlenme molası verdim. Elini alnına vurup başını salladı.

“Ne halt yiyorsun yine?”

“Koli taşıyorum.”

“Çek şunu yolun ortasından! Farkında değil misin, işin ilerlemesine engel oluyorsun?”

“Şu yük miktarına bak ama! Sekiz yüz elli kilo!”

“Çek şu yükü yolun ortasından!”

“Onların taşıdığının üç katı nerdeyse...”

“Çek şunu dedim!”

Salak. Böyle bir karacahille ne yapabilir ki insan?

Günün kalanını iki tekerlekli bir yük kamyonuyla beş kolilik yük taşıyarak geçirdim. Son derece nahoş bir işti. Aralarındaki tek beyaz, tek Amerikalı'ydım ve onların taşıdığı yük miktarının yarısını taşıyordum. Bu konuda bir şey yapmak zorundaydım. Çocuklar bir şey söylemiyorlar, ama beş kolilik yükümle yanlarından geçtiğimde pis pis sırtıyorlardı.

Bir yolunu buldum sonunda. İşçilerden biri, Orquiza, koli yığınının üstündeki koliyi alınca diğer yığınlar desteksiz kaldı. Bir uyarı çılgılığı attıktan sonra duvara doğru koşup omzumu koli yığına dayadım. Gerekli değildi, ama her an üzerime yığılabilecekmiş gibi bütün vücudumla yığına yaslanmışım, yüzümün morarmakta olduğunu hissedebiliyordum. Çocuklar hızla kolileri aşağı indirdiler. Ben omzumu tutup inledim, dişlerimi sıktım, sonra da sendeleyerek uzaklaştım.

“İyi misin?” diye sordular.

“Önemli değil,” dedim gülümseyerek. “Tasalanmayın arkadaşlar, sanıyorum omzum çıktı, ama önemi yok. Siz işinize bakın.”

Çıkık omzumu hesaba katınca beş kolilik yüküme küçümseyerek bakmaları için bir neden kalmamıştı artık.

Saat yediye kadar çalıştık o akşam. Sis bizi alıkoydu. Ben birkaç dakika daha kaldım. Oyalanıyordum. Shorty Naylor'la yalnız konuşmayı arzuluyordum. Onunla tartışmak istediğim birkaç şey vardı. Diğerleri gittikten sonra terkedilmiş yalnız bir yere dönüştü fabrika, hoş bir hüznün çöktü. Shorty Naylor'un bürosuna gittim. Kapı açıktı. Ellerini sabunluyordu. Fabrikanın o tuhaf ve geniş yalnızlığının bir parçasıydı sanki, çatının kirişi gibi. Bir an için kasvetli ve yumuşak göründü bana, kaygıları olan biri gibi, benim gibi, herhangi biri gibi. Akşamın o saatinde, binanın onu kapsayan yalnızlığında, her şeye rağmen aslında iyi biriymiş gibi geldi bana. Ama zihnimi meşgul eden bir şey vardı. Kapıyı çaldım. Döndü.

“Merhaba. Canını sıkan bir şey mi var?”

“Yok canımı sıkan bir şey. Sadece bir konuda görüşünü öğrenmek istiyorum.”

“Neymiş o?”

“Bugün daha önce seninle tartışmaya çalıştığım konu.”

Siyah bir havluyla ellerini kuruluyordu.

“Hatırlamıyorum. Ne hakkındaydı?”

“Daha önce hiç de medeni bir yanıt vermedin,” dedim. “Bu konuda konuşmak istemiyorsun belki de.”

“İnsan işi başından aşkınken biraz aksi olur,” dedi gülümseyerek. “Tartışırım. Nedir mesele?”

“Hitler'in Weltanschauung'u. Führer'in Weltanschauung'u hakkında ne düşünüyorsun?”

“Ne hakkında?”

“Hitler’in Weltanschauung’u.”

“Hitler’in nesi? Weltan ne?”

“Hitler’in Weltanschauung’u?”

“O da neymiş! Weltanschauung da ne? İtiraf ediyorum, ne anlama geldiğini bile bilmiyorum.”

Islık çalıp geri çekildim.

“Tanrım!” dedim. “Bana ne anlama geldiğini bilmediğini söyleme sakın!”

Başını sallayıp gülümsedi. Çok önemli değildi onun için; ellerini kurulamak kadar önemli değildi mesela. Cehaletinden zerre kadar utanç duymuyordu, şaşkınlığa filan düşmüş de değildi. Hatta, hoşnut görünüyordu. Ona küçümseyici bir biçimde birkaç kez tısladıktan sonra dudaklarımda umutsuzluk gülümsemesiyle kapıya doğru yürüdüm. Bu kadarı da fazlaydı benim için. Böyle bir karacahil karşısında insan ne yapabilirdi?

“Canım, bilmiyorsan, bilmiyorsun demektir, o zaman da bu konuyu seninle tartışmanın bir anlamı kalmıyor, bilmiyorsan, ki öyle görünüyor, iyi akşamlar sana. İyi akşamlar. Yarın sabah görüşürüz.”

Şaşkınlık içinde kalakalmış, ellerini kurulamaya devam etmeyi bile unutmuştu. Sonra, “Hey!” diye bağırdı birden. “Bu da ne demek oluyor?”

Gitmiştim ama, o geniş fabrikanın karanlığında topuklamıştım, sesinin yankısı ulaşabiliyordu bana ancak. Dışarı çıkmak için balıkçı teknelerinin uskumru boşalttıkları o ıslak ve yapışkan odadan geçmem gerekiyordu. Ama uskumru yoktu o akşam, uskumru mevsimi bitmişti, onun yerine ton balığı vardı, hayatımda bu kadar çok ton balığını bir arada görmemiştim; kirli buz parçalarından oluşmuş halının üzerinde cesedimsi beyaz karınları alacakaranlıkta parıldayan binlerce ton balığı.

Bazıları hayattaydı hâlâ. Tek tük kuyruk çırpıntısı duyuluyordu. Sonra önümde ölüden çok canlı olan biri kuyruğunu çırpıttı. Buzun içinden çekip çıkardım onu. Buz kesmişti ama yine de çırpınıyordu. Onu sürükleye sürükleye kesim masasına götürüp yatırdım, kadınların ertesi gün bağırsaklarını deşecekleri masaya. En az elli kilo geliyordu, başka dünyadan bir canavar, bedeninde büyük bir güç vardı hâlâ ve gözünden, kancayı yediği yerden, çizgi halinde kan akıyordu. Bir insan kadar güçlüydü, benden nefret ediyor, kesim masasından kaçmaya çalışıyordu. Tezgahtan bıçağı kaptım ve nabız gibi atan solungaçlarının altında tuttum.

“Seni canavar!” dedim. “Seni kara canavar! Weltanschauung nasıl yazılır! Çabuk söyle, nasıl yazılır!”

Başka bir dünyadan bir yaratıktı ama sadece; hiçbir şeyin nasıl yazıldığını bilemezdi. Hayatta kalma savaşı vermekten başka bir şey gelmezdi elinden, ama onu da yapamayacak kadar yorgundu. Yine de kaçıyordu elimden az kalsın. Yumruğumu başına indirdim. Sonra bıçağı solungacının altına sokup başını kestim.

“Sana Weltanschauung nasıl yazılır diye sorduğumda şaka etmiyordum!”

Buzun üzerinde yatan yoldaşlarının yanma ittim onu. “İtaatsizliğin sonu ölümdür.”

Aldığım tek yanıt karanlığın içinden gelen bir kuyruk sesi oldu. Elimi çuval bezine sildim, dışarı çıkıp evin yolunu tuttum.

ON ALTI

Kadınları yok ettiğimin ertesi günü pişmanlık duydum. Meşgul ve yorgun olduğumda onları düşünmüyordum, ama Pazar tatil günümdü ve ortalıkta aylak aylak dolanırken Helen, Marie, Ruby ve Küçük Kız arzulu bir biçimde kulağıma fısıldıyorlar, onları imha etmekte neden bu kadar aceleci davrandığımı, pişman olup olmadığımı bilmek istiyorlardı. Pişmandım.

Onların anılarıyla yetinmek zorundaydım şimdi. Anıları yetmiyordu bana ama. Kaçıyorlardı benden. Gerçekten uzaktılar. Fotoğrafları tutup baktığım gibi bakamıyordum onlara. Evin içinde onları imha etmiş olmanın pişmanlığıyla dolanıp duruyor, böyle bir şey yaptığım için kendime iğrenç Hristiyan diyordum. Yeni bir koleksiyon oluşturmayı düşündüm, ama o kadar kolay değildi. Uzun zaman almıştı o koleksiyonu oluşturmak. Kolay değildi Küçük Kız'ın yerini tutacak bir kız bulmak, hayatıma bir daha Marie gibi bir kadın da girmeyecekti muhtemelen. Yerleri doldurulamayacak kadınlardı onlar. Yeni bir koleksiyon oluşturmamı engelleyen bir neden daha vardı ayrıca. Çok yorgundum. Elime bir Spengler ya da Shopenhauer alıp divana uzanıyor ve okurken bir yandan da kendime sürekli ne kadar aptal, ne kadar sahtekar olduğumu söylüyordum, çünkü aslında istediğim artık olmayan o kadınlardı.

Elbise dolabı farklıydı şimdi, Mona'nın giysileriyle doluydu, iğrenç bir dezenfektan kokusu sinmişti içeri. Bazı geceler tahammül edemeyeceğimi düşünürdüm. Gri halıların ne kadar iğrenç olduklarını düşünerek ve tırnaklarımı kemirerek volta atmaya başladım gri halının üzerinde. Hiçbir şey okuyamazdım. Muhteşem bir adamın kitabını okumak gelmezdi içimden, gerçekten o kadar muhteşem olup olmadıklarından de emin değildim zaten. Hazel ya da Marie ya da Küçük Kız kadar muhteşem miydiler mesela? Nietzsche, Jean'in sarı saçlarıyla kıyaslanabilir miydi? Bazı geceler hiç de öyle düşünmüyordum. Sprengler, Hazel'in tırnakları denli muhteşem miydi? Bazen evet, bazen hayır. Her şeyin bir yeri ve zamanı vardı, ama bana kalsa Hazel'in tırnaklarını Oswald Spengler'in on milyon kitabına değişmezdim.

Çalışma odamın mahremiyetini özlemiştim. O dolaba bakıp bir daha içine giremeyeceğim bir mezar olduğunu düşünürdüm. Mona'nın giysileri! Midemi bulandırıyorlardı! Yine de annemden ya da Mona'dan giysileri başka bir yere taşımalarım isteyemezdim. Anneme gidip, "Lütfen o giysileri başka bir yere koy," diyemiyordum. Sözcükler ağzıma gelmiyordu. Nefret ediyordum bundan. Ahlaki açıdan bir korkağa dönüştüğüm endişesine kapılıyordum.

Bir gece annemle Mona evde yoktular. Eski günlerin anısına çalışma odamı ziyaret etmeye karar verdim. Mazide kalmış topraklara duygusal bir yolculuk. Kapıyı kapatıp karanlıkta öylece durdum ve o küçük odanın sadece bana ait olduğu günleri düşündüm. Asla eskisi gibi olmayacaktı ama.

Karanlıkta elimi uzatıp çengellerden sarkan giysilere dokundum. Hayalet çarşafı gibiydiler, dünyanın başından bu yana gelmiş geçmiş milyonlarca ölü rahibenin cüppeleri gibi. Bana meydan okuyorlardı sanki, beni taciz etmek için ordaydılar, aslında hiçbir zaman var olmayan kadınlarımla kurduğum mutlu hayalleri parçalamak için. İçim burkuldu, geçmiş günleri anımsamak acı vericiydi. Ama o kadınların yüzleri bulanmaya başlamıştı artık belleğimde.

Ağlamamak için yumruğumu giysilerden birinin kıvrımlarına gömdüm. Dayanılmaz bir gül ve tütsü kokusu vardı içerde, cenazelerin beyaz zambak kokusu, çocukluğumun kiliselerindeki hah kokusu, balmumu kokusu, yüksek ve karanlık pencerelerin kokusu, diz çökmüş dua eden yaşlı kadınların kokusu.

Günah çıkarma hücresinin karanlığı vardı içerde, Arturo Bandini adında on iki yaşındaki çocuk diz çökmüş rahibe çok kötü bir şey yaptığını söylüyor ve rahip hiçbir şey itiraf edilemeyecek kadar kötü değildir diyor ve çocuk günah işlediğinden emin olmadığını ama kimsenin şimdiye kadar böyle bir şey yapmadığından emin olduğunu söylüyor, çünkü peder, gerçekten gülünç, nasıl anlatsam; ve rahip sonunda söküyor baklayı ağzından, tutkunun ilk günahı, ve bir daha yapmaması için uyarıyor.

Başımı dolabın duvarına vurup kendimi bayıltmak geldi içimden. Neden fırlatıp atmıyordum ki o giysileri. Neden bana Rahibe Mary Justin'i, Rahibe Mary Leo'yu, Rahibe Mary Corita'yı hatırlatıyorlardı? Kirayı ben ödemiyor muydum? Öyleyse o giysileri fırlatıp atma hakkına da sahiptim. Ama bir şey yasaklıyordu beni, nedenini anlayamıyordum.

Herzamankinden daha zayıf hissediyordum kendimi, çünkü kendimi güçlü hissettiğimde hiç duraksamam, istediğimi yaparım; o giysileri topladığım gibi pencereden dışarı fırlatır, arkasından da tükürürdüm. Ama isteğimi yitirmiştim. Pencereden dışarı giysi fırlatmak aptalca göründü bana. İçimdeki istek ölmüştü.

Orada öylece durdum ve baş parmağımı ağzımda buldum. Gülünçtü. On sekiz yaşındaydım ve hâlâ parmağımı emiyordum! Sonra, o kadar cesur ve korkusuzsan neden parmağını ısırımıyorsun, dedim kendime. Isır erkeksen! Ödleşin tekisin ısırılmazsan. Bak sen, dedim. Bana mı? Ödleğ değilim ve bunu sana kanıtlayacağım! Ağzıma kan tadı gelinceye kadar ısırardım baş parmağımı. Dişlerim deriyi kesinciye kadar parmağımı yavaşça çevirdim. Acı önce duraksadı, sonra eklemlerime doğru ilerledi, oradan koluma çıktı, sonra da omzuma ve gözlerime yerleşti.

Elime gelen ilk giysiyi tuttuğum gibi parçaladım. Bak ne kadar güçlüsün! Paramparça et onu! Geriye bir şey kalmayınca kadar parçala! Ellerim ve dişlerimle saldırdım lanet şeye, köpek gibi hırlayarak, yerde yuvarlanarak, elbiseyi dizlerimin üzerine çekip saldırarak, kanlı parmağımı üzerine sürterek, yırtıldıkça kahkaha atarak.

Sonra ağlamaya başladım. Baş parmağımın acısı hiçti. Yalnızlık duygusuydu asıl acı veren. Dua etmek geldi içimden. İki yıldır dua etmemiştim -liseyi terk edip deli gibi kitap okumaya başladığımdan beri. Ama şimdi dua etmek istiyordum yine. Yararı olacağından, kendimi daha iyi hissedeceğimden emindim, çünkü çocukken iyi gelirdi bana dua etmek.

Dizlerimin üzerine çöktüm, gözlerimi kapatıp dua sözcüklerini düşünmeye çalıştım. Değişik sözcüklerdi dua sözcükleri. O ana kadar fark etmemiştim bunu. Artık biliyordum aradaki farkı.

Gelmiyordu ama sözcükler. Dua etmek zorundaydım, bir şeyler söylemek zorundaydım; kuluçkaya yatmış bekleyen bir dua vardı içimde.

O bildik eski dualar olmaz elbette!

Efendimiz duası olmaz, hani şu Cennet'teki Babamız, kutsaldır adın, diye başlayan... O duaya inanmıyordum artık. Yoktu cennet diye bir şey; cehennem olabilirdi, olasıydı, ama cennet yoktu.

Yüce Tanrım, seni gücendirdiğim için yüreğim kan ağlıyor, bütün günahlarımdan nefret ediyorum, diye başlayan nedamet duası da olmazdı... Çünkü pişman olduğum tek şey kadınlarımı yitirmiş olmaktı, o da Tanrı'nın karşı olduğu bir şeydi. Karşı mıydı gerçekten? Elbette, karşı olması gerekirdi. Ben Tanrı olsaydım karşı olurum mutlaka. Tanrı'nın kadınlarımı onaylaması düşünülemezdi. Hayır. Öyleyse karşıydı.

Nietzsche vardı, Friedrich Nietzsche.

Onu denedim.

“Ey sevgili Friedrich!” diye başladım duaya.

Olmadı. Eşcinsel gibi hissettim kendimi.

Bir kez daha denedim.

“Ey sevgili Bay Nietzsche.”

Daha kötü. Çünkü Nietzsche'nin kitap kapaklarındaki fotoğrafları geliyordu aklıma. O salak bıyığıyla bir bira içicisine benziyordu ve ben biracılardan nefret ederim.

Hem ölmüştü Nietzsche. Dört yıl olmuştu öleli. Ölümsüz bir yazardı, sözcükleri kitaplarının sayfalarında alev alev yanıyorlardı ve çağdaş edebiyatı derinden etkilemişti, ama yine de ölmüştü ve ben bunun bilincindeydim.

Srengler'ı denedim sonra.

“Sevgili Spengler,” dedim.

Feci.

“Merhaba, Spengler,” dedim bu sefer.

Feci.

“Bak, Spengler!” dedim.

Daha da feci.

“Şey, Oswald, az önce dediğim gibi...”

Olacak iş değil.

Kadınlarım vardı. Onlar da ölmüşlerdi; onlarda bir şey bulabilirdim belki. Tek tek denedim hepsini, ama yürümedi, çünkü onları düşünür düşünmez şehvet dalgasına kapılıyordum. Şehvet duygusuna kapılmışken nasıl dua eder insan? Rezalet.

Bir sürü insan deneyip hepsinde başarısız olduktan sonra vazgeçmek üzereydim ki, birden bir fikir geldi aklıma; Tanrı’ya ya da başkalarına değil, kendime dua etmeliydim.

“Arturo, koçum. Sevgili Arturo. Haksız yere ne kadar çok acı çekiyorsun, evladım. Ama cesursun, Arturo. Yaptığın binlerce fethin izlerini taşıyan yiğit bir savaşçıyı anımsatıyorsun bana. Ne cesaret! Ne asalet! Ah, Arturo, ne kadar muhteşemsin aslında! Seni çok seviyorum, canım Arturo’m, yüce ve kudretli tanrım benim. Ağla öyleyse, Arturo. Bırak aksın gözyaşların, çünkü zor bir hayat seninki, sonuna dek acı veren bir savaş ve bir tek sen biliyorsun bunu, sadece sen, tek başına dövüşen harikulade savaşçı; gözüpek, dünyanın bugüne dek eşini görmediği büyük kahraman.”

Topuklarımın üzerine çömelip kasıklarım ağrıyınca kadar ağladım. Ağzımı açtım ve acı acı böğürdüm, ne kadar iyi geldi, ne kadar tatlıymış ağlamak; bir süre sonra gülmeye başladım zevkten, hem gülüyor hem ağlıyordum, yanaklarımdan süzülen yaşlar ellerime akıyorlardı. Saatlerce ağlayabilirdim.

Oturma odasından gelen ayak sesleriyle kesildi ağlamam. Mona’ya aitti ayak sesleri. Ayağa kalkıp gözlerimi sildim, kızardıklarını biliyordum ama. Yırtık eteği gömleğimin altına sokup dolaptan çıktım. Öksürdüm hafifçe, gırtlığımı temizler gibi, her şeyin yolunda gittiğini gösterir bir biçimde.

Mona evde birinin olduğunu farkında değildi. Işıklar sönüktü, evde yalnız olduğunu sanıyordu. Şaşkınlıkla baktı bana, beni daha önce hiç görmemiş gibi. Birkaç adım attım, bir o yana bir bu yana, öksürüp bir ezgi mırıldandım, ama gözleriyle izliyordu beni, bir şey söylememişti ama gözlerini benden ayırmıyordu.

“Hadi, hayat eleştirmeni -bir şey söyle,” dedim.

Gözleri elime takılmıştı.

“Parmağın...”

“Parmak benim,” dedim. “Tanrı sarhoşu rahibe.”

Banyoya girip kapıyı kilitledim ve parçalanmış eteği hava boşluğundan aşağı fırlattım. Sonra parmağımı sardım. Aynanın karşısında durup kendime baktım. Aşıktım yüzüme. Çok yakışıklı buluyordum kendimi. Son derece biçimli bir burnum, bir kadının dudaklarından daha kırmızı dudaklarım vardı, makyaj filan hikaye. Gözlerim iri ve berrak, çenem hafif çıkıktı, güçlü bir çene, kişilik ve irade belirtisi. Evet, güzel bir yüz. Zevk sahibi biri çok şey bulurdu o yüzde ilgisini çekecek.

Ecza dolabında annemin evlilik yüzüğü duruyordu, ellerini yıkadıktan sonra oraya bırakır genellikle. Yüzüğü avucuma koyup hayretle inceledim. O yüzüğün, o metal parçasının beni dünyaya getirecek beraberliği mühürlediğini düşünmek! İnanılacak şey değildi. Babam o yüzüğü alırken dünyanın en muhteşem insanlarından birine hayat verecek bir beraberliği simgeleyeceğini bilebilir miydi? Ne kadar tuhaftı o banyoda durup bütün bunları kavramak! O küçük aptal metal parçası öneminden habersizdi. Ama bir gün paha biçilmez bir koleksiyon parçası olacaktı. Müzeyi canlandırabiliyordum gözümde, insanlar Bandini yadigarlarının başına toplanmışlar, mezat tellalının bağırışları ve sonunda bir Morgan ya da Rockefeller yüzüğün fiyatım on iki milyona çıkarıyor, sadece Arturo Bandini'nin, dünyanın gelmiş geçmiş en büyük yazarının annesi taktı diye.

ON YEDİ

Yarım saat geçti. Divanda oturuyordum. Parmağımdaki sargı fazlasıyla dikkat çekiciydi. Mona parmağımla ilgili başka bir şey söylememişti. Odanın karşı tarafındaydı, o da benim gibi kitap okuyor, bir yandan da elma yiyordu. Ön kapı açıldı. Annem girdi içeri, Frank Dayı'dan dönüyordu. İlk gördüğü şey parmağımdaki sargı oldu.

“Tanrım,” dedi. “Ne oldu?”

“Kaç paran var?” diye sordum.

“Ama parmağın! Ne oldu?”

“Kaç paran var?”

Parmakları eski çantasının üzerinde titreşirken gözlerini sargılı parmağımdan ayırmadı. Çok heyecanlanmış, çantasını açamayacak kadar korkmuştu. Çanta yere düştü. Eğilip yerden aldı, kalkarken dizleri takırdadı, elleri her yerdeydi, çantanın kilidini arıyordu. Sonunda Mona kalkıp çantayı elinden aldı. Annem endişeli ve bitkin bir biçimde koltuğa çöktü. Kalbinin gümbür gümbür attığını biliyordum. Sonra soluklanıp parmağımı sordu yine. Ama ben okuyordum. Cevap vermedim.

Bir kez daha sordu.

“İncittim.”

“Nasıl?”

“Kaç paran var?”

Mona elmayı dişlerinin arasına sıkıştırdı, çantayı açıp parayı saydı.

“Üç dolar ve biraz bozukluk,” diye mırıldandı.

“Bozukluklar ne kadar?” diye sordum. “Sarih ol lütfen. Sarih yanıtlardan hoşlanırım.”

“Arturo!” dedi annem. “Ne oldu? Nasıl incittin parmağınızı?”

“On beş sent,” dedi Mona.

“Parmağın!” dedi annem.

“On beş senti bana ver,” dedim.

“Gel al,” dedi Mona.

“Ama Arturo!” dedi annem.

“Ver şunu!” dedim.

“Sakat değilsin ya,” dedi Mona.

“Evet, sakat!” dedi annem. “Parmağına baksana!”

“Parmak *benim!* Şu parayı ver diyorum!”

“Çok istiyorsan kalkıp alırsın.”

Annem koltuktan fırlayıp yanıma oturdu. Saçlarımı okşamaya başladı. Parmakları sıcaktı, o kadar çok pudra sürmüştü ki yaşlı bir bebek gibi kokuyordu. Hemen kalktım yerimden. Kollarını bana doğru uzattı.

“Zavallı parmağın! Göster onu bana!”

Mona’nın yanına gittim.

“On beş senti ver.”

Vermedi. Masanın üzerinde duruyordu, ama vermeyi reddetti.

“Masanın üzerinde. İstiyorsan alırsın.”

“Senin bana vermeni istiyorum.”

Tiksintiyle horuldandı.

“Salak!” dedi.

Bozuklukları cebime soktum.

“Pişman olacaksın,” dedim. “Tanrı şahidimdir, küstahlığının bedelini ödeyeceksin.”

“Güzel,” dedi.

“İki asalak kadın için beygir gibi çalışmaktan yorulmaya başladım. Tahammül gücümün sonuna gelmek üzereyim.”

“Peh peh peh,” dedi Mona. “Evi neden terk etmiyorsun? Bu gece evi terk etsene? Herkes mutlu olur

böylece.”

Annem konuşmaları takip edecek halde değildi. Oturduğu yerde ileri geri sallanarak parmağıma ne olduğunu öğrenmeye çalışıyor ama bir türlü bilgi alamıyordu.

“O iğrenç fabrikada çalışmaya başlayalı yedi hafta oldu. Usandım.”

“Nasıl incittin parmağını?” dedi annem. “Kan zehirlenmesi olmasın?”

Öyleydi belki! Bir an için mümkün olduğunu düşündüm. Fabrikadaki sağlıksız koşulları hesaba katınca her şey mümkündü. Kanım zehirlenmişti öyleyse. Zavallı ben, fabrikada kendimi helak etmenin ödülü buymuş demek; kan zehirlenmesi! İki kadına bakmak zorunda olduğu için fabrikada çalışan zavallı çocuk. Hiç şikayet etmeyen zavallı çocuk; şimdi de onların karınlarını doyurmak için çalıştığım fabrikadaki sağlıksız koşullar yüzünden kan zehirlenmesinden ölecektim. Hüngür hüngür ağlamak geliyordu içimden. Dönüp bağırdım.

“Nasıl mı incittim? Söyleyeceğim sana nasıl incittiğimi! Şimdi gerçeği öğreneceksin. Artık açıklanabilir. Şeytani gerçeği birazdan öğreneceksin. Makineye kaptırdım! İki asalak kadının mantarlı ağzı benim elime baktığı için incittim. İlkel zekanın garipliği yüzünden incittim. Şehitliğimin başlangıcı olarak incittim. Kaderim dogmatizme izin vermediği için incittim! Günlerimin metabolizması bana nüksetme izni vermediği için incittim! Amaç asaletine sahip olduğum için incittim!”

Söylediklerimin tek kelimesini bile anlayamayan ama ne demek istediğimi sezgi yoluyla kavrayan annem utanç içinde oturuyordu; gözlerini aşağı indirmiş, dudaklarını büzmüş, masumane bir biçimde ellerine bakıyordu. Mona kitabına dönmüştü, elmasını yerken söylediklerime kulak asmamıştı. Ona döndüm.

“Amaç asaleti!” diye bağırdım. “Amaç asaleti! Duyuyor musun beni, rahibe! Amaç asaleti! Ama asalet filan umurumda değil artık. İsyan ediyorum. Amerika için yeni bir gün doğmakta, benim ve o iğrenç fabrikadaki mesai arkadaşlarım için yeni bir gün doğuyor. Taşı toprağı altın bir ülke görüyorum, yeni bir ülkenin hayalini kuruyorum. Selam sana yeni Amerika! Selam! Selam! Duyuyor musun beni, rahibe! Selam diyorum! Selam! Selam!”

“Peh peh peh,” dedi Mona.

“Alay etme benimle, abes canavar!”

Gırtlığından aşağılayıcı bir inilti yükseldi, kitabını kendine doğru çekip bana sırtını döndü. İşte o zaman, ilk kez olarak, okuduğu kitap dikkatimi çekti. Kütüphaneden alınmış yepyeni bir kitaptı, kapağı parlak kırmızı.

“Nedir o okuduğun?”

Yanıt yok.

“Kamını ben doyuruyorum. Beynini neyle doyurduğunu bilmeye hakkım var sanırım.”

Yanıt yok.

Hızla yanma gidip kitabı elinden kaptım. Kathleen Norris’in bir romanıydı. Ağzım açık kalakaldım. Kendi evimde böyle şeyler oluyordu demek! Ben onu besleyebilmek için fabrikada kendimi helak ederken o beynini bununla besliyordu, bununla, bununla! Kathleen Norris. İşte size çağdaş Amerika! Gel de şaş batının çöküşüne! Gel de şaş çağdaş dünyanın umutsuzluğuna. Ben, zavallı çocuk, onlara iyi bir aile hayatı sağlayabilmek için fabrikada köle gibi çalışırken bu mu olacaktı ödülüm? Sendeledim, duvarın uzaklığını ölçtüm, güçlkle yürüyüp duvara sırtüstü yığıldım, soluk soluğa kaldım öylece.

“Tanrım!” diye inledim. “Tanrım!”

“Neyin var?” dedi annem.

“Neyim mi var? Neyim mi var? Söyleyeceğim sana neyim olduğunu. Bak ne okuyor! Ey büyük Allahım! Sen onun ruhuna merhamet et! Ve ben, zavallı çocuk, fabrikada köle gibi çalışıyorum o burda şu iğrenç domuz kusmuğunu okurken. Ah, Tanrım, güç ver bana! Sabır ver! Ver ki gırtlığını sıkıp boğmayım şunu!”

Ve parçaladım kitabı. Parçalar halıya döküldü. Topuklarımla ezdim parçaları. Tükürdüm üzerlerine, salya akıttım, gırtlığımı temizleyip sıkı bir balgam salladım. Sonra hepsini topladım, mutfığa götürüp çöp kutusuna fırlattım.

“Evet,” dedim. “Sıkıysa bir daha dene.”

“O kitap kütüphaneye ait,” dedi Mona gülümseyerek. “Parasını ödemek zorundasın.”

“Önce hapishanelerde çürürüm.”

“Yeter, yeter!” dedi annem. “Nedir derdiniz?”

“On beş sent nerde?”

“Parmağına bir bakayım.”

“On beş sent nerde, dedim.”

“Cebinde,” dedi Mona. “Salak.”

Ve dışarı çıktım.

ON SEKİZ

Okulun bahçesini kat edip Jim'in Yeri'ne doğru yürüdüm. On beş sent şıngırdıyordu cebimde. Okulun bahçesi çakıl döşenmişti, ayak seslerim yankılanıyordu çakılların üzerinde. Al sana iyi bir fikir, diye geçirdim içimden, bütün hapishanelerin avluları çakıl döşensin; iyi bir fikir, hatırlamaya değer; ben annemle kız kardeşimin hapishanesinde mahpussam bu gürültüde kaçmaya çalışmak ne kadar saçma; iyi bir fikir, bunun üzerinde daha sonra düşünmeliyim.

Jim dükkanın arka tarafındaydı, yarış bültenini okuyordu. Yeni bir içki rafı yerleştirmişti duvara. Önünde durup şişeleri inceledim. Bazıları çok güzeldi, içlerindeki sıvıyı cazip kılıyorlardı neredeyse.

Jim yarış bültenini tezgahın üzerine koyup yanıma geldi. Resmiydi her zamanki gibi, önce karşısındakinin konuşmasını beklerdi. Çikolata yiyordu. İlk kez bir şey çiğnerken görüyordum onu. Hoşuma gittiğini de söyleyemem. İçki dolabını hafifçe tıklattım.

“Bir şişe içki istiyorum.”

“Merhaba!” dedi. “Konserve fabrikasındaki işin nasıl gidiyor?”

“Fena değil, sanırım. Ama bu gece sarhoş olmayı düşünüyorum. Konserve fabrikasından söz etmek istemiyorum.”

Küçük bir viski şişesi çarptı gözüme, içindeki sıvı altın sarısı. On sent istedi o şişe için. Makul geldi bana. Kaliteli viski olup olmadığını sordum. Kaliteliydi.

“En iyisi,” dedi.

“Alıyorum öyleyse. Sözüne güvenip başka bir şey sormayacağım.”

On beş senti uzattım ona.

“Hayır,” dedi. “Sadece on sent.”

“Beş sent de bahşiş olsun. İyi niyet ve dostluk adına beş sent bahşiş.”

Gülümseyerek reddetti. Kolumu geri çekmedim ama o elini çekip başını salladı. Benden asla bahşiş almayışını bir türlü anlayamıyordum. Arada sırada bahşiş öneren biri de değildim; aksine, her

seferinde deniyordum, bahşış önerdiğim tek insandı hatta.

“Yine başlamayalım,” dedim. “Sana kaç kez söyledim, ben mutlaka bahşış bırakırım. Prensip meselesi. Hemingway gibiyim. Farkında olmadan yaparım.”

Gırtlğından bir hırıltı yükseldi, parayı alıp cebine soktu.

“Tuhaf adamsın, Jim; mükemmel niteliklerle öne atılan Kişot’vari bir şahsiyet. Sıradan adamı fersah fersah aşırıyorsun. Senden hoşlanıyorum çünkü ufkun geniş.”

Bunu duymak tedirgin etti onu. Başka şeylerden söz etmeyi yeğlerdi. Alnına düşen saçım geri itip söyleyecek bir şeyler düşünmeye çalışır gibi ensesini ovdu. Şişenin kapağını açıp ona doğru kaldırdım. “Saluti!” Bir yudum aldım. O viski şişesini neden satın aldığımı bilmiyordum. Hayatımda ilk kez içkiye para veriyordum. Nefret ediyordum viskinin tadından. O tadı ağzımda hissetmek şaşırtmıştı beni, ama ağzımdaydı işte. Gırtlğımdan aşağı süzölüp boğulmakta olan bir kedi gibi çırpınmaya başladı midemde. Berbattı tadı, yanık saç gibi. Midemde tuhaf şeylere neden olduğunu hissedebiliyordum. Dudaklarımı yaladım.

“Harikulade! Haklıymışsın. Harikulade!”

Midemin tabanında yuvarlanıp duruyor, yerleşebileceği bir yer arıyordu. Dıştan da içten yandığı kadar yanıncaya kadar ovdum midemi.

“Harikulade! Olağanüstü! Birinci sınıf!”

Bir kadın girdi dükkana. Sigara tezgahına doğru giderken göz ucuyla şöyle bir gördüm kadını. Sonra dönüp baktım ona. Otuz yaşlarındaydı, biraz daha fazla belki. Yaşının önemi yoktu ama; oradaydı, önemli olan da buydu. Dikkat çekici bir yanı yoktu. Oldukça sadeydi, ama yine de hissedebiliyordum onu. Varlığı odanın öbür ucundan sıçrayıp soluğumu kesti. Elektrik akımına kapılmışıtm sanki. Tenim titreşiyordu zevkten. Vücudumda dolanan kırmızı kam hissedebiliyor, soluk almakta güçlük çekiyordum. Eski, rengi solmuş, yakası kürklü mor bir palto vardı üzerinde. Beni fark etmemişti. Kendinin bile farkında değildi sanki. Bana doğru baktı, sonra tezgaha doğru döndü yine. Bir an için solgun yüzünü gördüm. Sonra kürk yakanın arkasında kayboldu, bir daha da görmedim.

Bir kere görmek yetmişti ama bana. Hayatımın sonuna kadar unutmayacaktım o yüzü. Hastalıklı bir rengi vardı yüzünün, fazlasıyla solgun. Sabıkalı kadınların polis kayıtlarındaki fotoğraflarım çağrıştıırıyordu. Gözleri aç, iri, gri ve endişeliydi. Saçının rengini kestirmek mümkün değildi. Kahverengi ve siyah, açık ama yine de koyu. Elindeki madeni parayı tezgahın üzerinde tıklatarak bir paket sigara istedi. Konuşmamıştı. Jim ona paketi verdi. Jim zerre kadar hissetmemişti kadını. Sıradan bir müşteriydi onun için.

Ben bakıyordum hâlâ. Bu kadar ısrarla bakmanın yanlış olduğunu biliyordum. Yüzümü görse ona bakmamdan rahatsız olmayacağını hissediyordum. Sincap kürküydü paltonun yakası, taklit. Paltonun kendisi çok eskiydi, dizlerine kadar inen kenarının havı dökülmüşü. Biçimli vücudunu güzelce sarmıştı ama. Gri renkte soket çorapları birkaç yerden kaçmıştı. Ayakkabıları lacivertti, topukları küçük, tabanları aşınmış. Gülümseyip özgüvenle bakım ona çünkü korkmuyordum ondan. Bayan

Hopkins gibi bir kadın elimin ayağıma dolanmasına neden olabilirdi, ama bu fotoğraftaki kadınlar için geçerli değildi. Bu kadın gibi kadınlar için de. Öyle kolaydı ki gülümsemek, öyle saygısızca kolay; ne güzeldi insanın kendini o denli müstehcen hissetmesi. Pis bir şey söylemek geldi içimden, açık saçık, kışkırtıcı. Bana sunacağın her şeyi alabilirim, kancık. Ama görmedi beni. Arkasına dönmeden sigaranın bedelini ödedi, dükkandan çıkıp Avalon Bulvarı'nda deniz yönünde yürümeye başladı.

Jim parayı kasaya koyup yanıma geldi. Bir şey söylemeye başladı. Tek kelime bile etmeden dışarı çıktım. Kadının peşine takıldım. On adım ötemdeydi, telaşlı adımlarla rıhtıma doğru yürüyordu. Bilmiyordum onu neden izlediğimi. Farkına vardığımda durup parmaklarımı şaklattım. Şimdi de sapıklığa başladın demek! Cinsi sapık seni! Vay vay vay, Bandini, işlerin buraya varacağını tahmin etmezdim doğrusu; şaşırdım! Kararsızlık içinde baş parmağımın tırnağından birkaç iri parça koparıp tükürdüm. Bu konuda düşünmek istemiyordum ama. Kadım düşünmeyi yeğliyordum.

Zarif değildi kadın. İnatçı, bayağı bir yürüyüşü vardı; kararlı bir yürüyüş, durdurabilirsen durdur beni, der gibi. Kaldırımın bir yanından ötekine zikzaklar çiziyordu, bazen de dönemeçte, birkaç kez solundaki vitrinlere çarptı. Ama nasıl yürürse yürüsün, o eski mor paltonun altındaki vücudu dalgalanıp kıvrılıyordu. Adımları uzun ve ağırdı. Aramızdaki mesafeyi korudum.

Müthiş bir taşkınlık içindeydim; çılgın ve olanaksızca mutlu. Denizin kokusu vardı, havanın temiz ve tuzlu tatlılığı vardı, yıldızların soğuk ve sinik kayıtsızlığı vardı, sokakların ani kahkahalarla dolu samimiyeti vardı, karanlıktaki aydınlığın arsız bolluğu vardı, yeni ayın huzuru vardı. Dört köşeydim zevkten. Gırtlığımdan yeni ve tuhaf sesler çıkarmak geldi içimden. Her iki yanı harikulade kızlarla dolu bir vadinin ortasında çıplak yürümek gibiydi.

Yarım blok kadar yürüdükten sonra Jim geldi birden aklıma. Kendimi telaşla dışarı atmamın nedenini öğrenmek için kapıya gelip gelmediğini merak ediyordum, arkama baktım. Mide bulandırıcı, suçluluk dolu bir duygu. Orada değildi ama. Parlak dükkânının önü boştu. Hayata dair en ufak bir hareket yoktu Avalon Bulvarı'nda. Başımı kaldırıp yıldızlara baktım. Öyle mavi, öyle soğuk, öyle küstah, öyle uzak ve aşağılayıcı, öyle kibirliydiler ki. Parlak sokak lambalarının ışığıyla alacakaranlığa bürünmüştü bulvar.

Kadın bir blok ötedeki tiyatro binasının önüne geldiğinde ben ilk kavşağı geçtim. Arayı açıyordu, ama izin verdim. Kaçamazsın benden harikulade kadın; topuklarındayım, kurtuluşun yok. İyi de, nereye gidiyorsun, Arturo? Yabancı bir kadını izlediğinin farkında mısın? Böyle bir şey yapmadın bugüne dek. Niyetin ne? Korkuya kapıldım. Ekip arabaları geldi aklıma. Bir yandan da mıknaş gibi çekiyordu beni kadın. Ah, işim bitikti, tutsağı olmuştum. Bir yandan kendimi suçlu hissediyor, öte yandan yanlış bir şey yapmadığımı düşünüyordum. Alt tarafı biraz temiz hava almak için akşam yürüyüşüne çıkmıştım; yatmadan önce küçük bir yürüyüş, Memur Bey. Buraya çok yakın oturuyorum, Memur Bey. Bir seneyi aşkın bir süredir orda oturuyorum. Frank Dayı'm. Frank Dayı'mı tanır mısınız, Memur

Bey? Frank Scarpi? Elbette, Memur Bey! Herkes tanır Frank Dayı'mı. İyi adamdır. O size yeğeni olduğumu söyleyecektir. Bu koşullar altında beni tutuklamanıza gerek kalmıyor, değil mi?

Yürürken sargılı baş parmağım kalçama çarpıp duruyordu. Beyaz ve dikkat çekici kocaman bir

sargı, bütün sokak lambaları o sargının niye orada olduğunu biliyorlardı sanki. İğrendim o sargıdan. Olacak iş değil! Kendi parmağını ısırды kan gelinceye kadar! Akli başında biri böyle bir şey yapar mı? Size söylüyorum, efendim, delinin teki bu. Çok tuhaf şeyler yapmışlığı var, efendim. Yengeç katliamından söz ettim mi size? Akli dengesi yerinde değil diyorum size, efendim. En iyisi onu tutuklayıp akıl hastanesine sevk etmek. Sonra sargıyı çözüp fırlattım ve parmağımı düşünmemeye karar verdim.

Kadın aramızdaki mesafeyi giderek açıyordu. Yarım blok ötedeydi şimdi. Daha hızlı yürüyemezdim. Kendime biraz hızlanmam gerektiğini söyledim, ama ekip arabalarından birine denk gelme düşüncesi yavaşlatıyordu beni. Körfezde görev yapan polisler Los Angeles merkez istasyonuna bağlıydılar, kimsenin gözünün yaşına bakmaz, adamı önce tutuklar nedenini sonra söylerlerdi. Birdenbire karşında bulurdun onları, asla yayan dolaşmazlardı, hızlı ve sessiz Buick arabalarıyla çıkıverirlerdi karşına.

“Arturo,” dedim, “belanın üzerine gittiğin kesin. Soysuzluktan tutuklanman an meselesi!”

Soysuzluk mu? Ne saçmalık! İnsan canı çektiğinde küçük bir yürüyüşe de mi çıkamayacak? O kadın hakkında hiçbir şey bilmiyorum. Özgür bir ülke değil mi burası? O kadın benimle aynı yönde yürüyorsa bu benim suçum mu? Memnun değilse gitsin başka bir sokakta yürüsün. Hem bu benim en sevdiğim sokak, Memur Bey. Frank Scarpi dayım olur, Memur Bey. Her gece yatmadan önce bu sokakta mutlaka küçük bir yürüyüşe çıktığıma dair tanıklık edecektir. Özgür bir ülkede yaşadığımızı unutmayalım, Memur Bey.

Kadın bir sonraki köşede durup banka binasının duvarında bir kibrit çaktı. Sonra da bir sigara yaktı. Çarpık mavi balonlar gibi asılı kaldı dumanı havada. Adımlarımı sıklaştırdım. Hareketsiz duman bulutlarının yanına geldiğimde parmak uçlarımda yükselip içime çektim. Sigarasının dumanı!

Kibrit çöpünün nereye düştüğünü biliyordum. Birkaç adım atıp yerden aldım. İşte, avucumdaydı. Olağanüstü bir kibrit çöpü. Görünürde diğer kibrit çöplerinden farkı yoktu, ama yine de olağanüstüydü. Yarısı yanmıştı, tatlı bir çam kokusu vardı üzerinde. Öptüm.

“Kibrit,” dedim. “Seviyorum seni. Senin adın Henrietta. Bütün bedenim ve ruhumla seviyorum seni.”

Kibrit çöpünü ağızıma sokup çiğnemeye başladım. Acı-tatlı bir çam tadı, gevrek ve leziz. Parmaklarının arasında tuttuğu kibrit çöpünün ta kendisi. Henrietta. Ömrümde yediğim en leziz kibrit çöpü, Madam. İzin verirseniz sizi kutlamak isterim.

Daha da hızlı yürümeye başlamıştı, duman bulutları bırakıyordu ardında. Derin soluklarla içime çekiyordum onları, kalçaları yılan gibi kıvrılıyordu o paltonun altında. Göğsümde ve parmak uçlarında hissediyordum çalkantıyı.

Kafelerin ve bilardo salonlarının bulunduğu sahile yaklaşıyorduk. Uzaktan erkek sesleri ve bilardo toplarının takırtısı duyuluyordu. Acme Bilardo Salonu’nun önünde ellerinde istekalarıyla yükleme işçileri belirdi birden. Topuklu ayakkabıların kaldırımında çıkardığı sesi duymuş olmalıydılar, çünkü birden çıkmışlardı dışarı. Şimdi de salonun önünde durmuş bekliyorlardı.

Kadın bir dizi sessiz gözün önünden geçti, kapının önünde duran beş erkek boyunlarını usulca çevirerek onu izlediler. Ben elli adım gerideydim. Nefret ettim onlardan. İçlerinde birinin cebinde yem kancası vardı, ağzından purosunu çıkarıp hafifçe ıslık çaldı. Diğerlerine gülümsedi, gırtlığını temizleyip kaldırırma gümüş renginde bir balgam tükürdü. İğrendim o serseriden. Kaldırırma tükürmenin resmen yasak olduğunu bilmiyor muydu? Ahlaklı toplumun uyulması gereken bazı kuralları olduğunun farkında değil miydi? Yoksa şehvet duygularını ancak tükürerek dışa vurabilen hayvanın teki miydi? Adını bilseydim hiç olmazsa! Onu sağlık bakanlığına ihbar edip davacı olurum.

Sonra ben Acme Bilardo Salonu'nun önüne vardım. Adamlar beni de izlediler geçerken, yoktu yapacak başka işleri. Kadın bütün binaların karanlık ve boş olduğu bir yere gelmişti, bir dizi çıplak bunalım vitrininden başka bir şey yoktu. Bir an için vitrinlerden birinin önünde durdu. Sonra yürümeye devam etti. Vitrinde bir şey ilgisini çekmişti.

Vitrine vardığımda gördüm ne olduğunu. O bölgedeki tek dolu dükkanın vitriniydi. Bir eskici dükkanı, rehineci. Saat hayli geç olduğu için dükkan kapalıydı, vitrin silme mücevher, el aletleri, daktilo, bavul ve fotoğraf makineleriyle doluydu. Şöyle bir yazı vardı vitrinde: Eski Altına En Yüksek Fiyat. O yazıyı okuduğunu bildiğim için ben de defalarca okudum. Eski Altına En Yüksek Fiyat. Eski Altına En Yüksek Fiyat. Artık ikimiz de okumuştuk yazıyı, o ve ben -Arturo Bandini ve kadını. Harikulade! Dükkanın arka tarafına dikkatli bir biçimde bakmamış mıydı bir de? Öyleyse Bandini de bakmalı, kadını ne yaparsa Bandini de onu yapar. Arka tarafta, bodur bir güvenlik kasasının üzerinde küçük bir ışık yanıyordu. İkinci el eşyadan geçilmiyordu dükkanın içi. Köşede ardında bir masa bulan bir tel örgü vardı. Kadınının gözleri görmüştü bütün bunları, ben de unutmuyacaktım.

Kadının peşine takıldım yine. Bir sonraki köşede trafik lambası yeşile dönerken kaldırımdan inip karşıya geçti. Hızımı artırdım, kırmızı yanmadan ben de karşıya geçmeliydim, ama yetişemedim. Kırmızı ışığın canı cehenneme. Aşk sınır tanımaz. Bandini geçmeli. Zafere doğru! Ve geçtim kırmızı ışıktaki. On adım ancak vardı aramızda, vücudunun kıvrımlı gizemi bir dalga gibi aktı içimden. Birazdan yanında olacaktım. Bunu düşünmemiştim.

Evet, Bandini; şimdi ne yapacaksın?

Bandini duraksamaz. Bandini bilir ne yapılması gerektiğini. Bilirsin değil mi, Bandini? Elbette bilirim! Tatlı sözcükler fısıldayacağım kulağına. Merhaba, bir tanem, diyeceğim ona. Ne kadar güzel bir gece, birlikte yürüyebilir miyiz biraz? Çok güzel şiirler bilirim, Hazreti Süleyman'ın Şarkısı mesela, bir de Nietzsche'nin şehvet üzerine o uzun şiiri -hangisini yeğlersin? Yazar olduğumu biliyor muydun? Evet, evet! Gelecek kuşaklar için yazıyorum. Sana işimden, gelecek kuşaklara seslenen nesrimden söz ederken rıhtıma doğru yürüsek ya.

Ama tuhaf bir şey oldu yanma vardığımda. Aynı hizadaydık. Öksürüp gırtlığımı temizledim. Merhaba, güzel kadın, demek üzereydim. Ama gırtlığıma bir şey takıldı. Başka bir şey yapamadım. Ona bakamadım bile, çünkü boynum dönmeyi reddetti. Bütün cesaretimi yitirmiştim. Bayılacağım sandım. Yıgılmak üzereyin, dedim kendime. Her an yığılabilirsin. Sonra da çok tuhaf bir şey oldu; koşmaya başladım. Başımı geriye atıp koşmaya başladım salak gibi. Burun deliklerime tuzlu havayı çekip bir olimpiyat koşucusu gibi koştum, zafere ulaşmak için son birkaç metrede depar atan bir sekiz

yüz metre koşucusu.

Şimdi ne yapıyorsun, Bandini? Neden koşuyorsun?

Koşmak geliyor içimden. Ne olmuş? Canım koşmak isterse koşarım, sana ne bundan?

Ayak seslerim yankılanıyordu kaldırımda. Giderek hızlanıyordum. Kapılar ve pencereler şaşırtıcı bir hızla geçiyordu yanımdan. Bu kadar hızlı koşabildiğimin farkında değildim. Gemiciler Barı'nın önünden son sürat geçtikten sonra geniş bir kavis çizerek Front Caddesi'ne saptım. Uzun fabrikalar siyah gölgeler düşürmüştü yola, ayak seslerim hızla yankılanıyordu gölgelerin arasında. Rıhtıma yaklaşmışım, deniz görünüyordu fabrikaların ardında.

Amerikan atletizm tarihinin en büyük sekiz yüz metre koşucusu Arturo Bandini'den başkası değildim. Gooch, Hollandalı muhteşem şampiyon, Sylvester Gooch, değirmenlerin ve tahta ayakkabıların ülkesinden bir hız şeytanı, yirmi metre önümdeydi ve kariyerimin en zor koşularından birini koşturmak mecbur ediyordu beni. Kazanacak mıydım? Tribünlerdeki binlerce erkek ve kadın bu sorunun cevabım merak ediyorlardı -özellikle kadınlar. Spor yazarları bana "kadınların koşucusu" lakabını takmışlardı, çünkü kadın hayranlarım benim için deli oluyorlardı. Tribünlerden kulakları sağır edici bir tezahürat yükseldi. Kadınlar kollarını bana doğru uzatmış yalvarıyorlardı kazanmam için -Amerika için. Hadi, Bandini! Hadi, Bandini! Ah, Bandini! Ne kadar seviyoruz seni! Kadınlar endişe duyuyorlardı. Ama neden yoktu endişe duymak için. Duruma hakimdim ve bunun farkındaydım. Sylvester Gooch yorulmaya başlamıştı; tempoyu kaldıramamıştı. O son yirmi beş metreyi bekliyordum. Biliyordum onu geçebileceğimi. Korkmayın, hanımlar, siz ki beni seversiniz, korkmayın! Amerikan onuru benim zaferime bağlı, bunun farkındayım ve Amerika bana ihtiyaç duyduğunda ben orada olurum, savaşın ortasında, kanımı son damlasına kadar akıtmaya hazır. Son yirmi beş metreye geldiğimde gururlu ve harikulade uzun adımlarla depara kalktım. Tanrım, bakar mısın adamın koşuşuna! Sevinç çığlıkları yükseldi binlerce kadının gırtlığından. Bitiş çizgisine beş metre kala öne fırlayıp ipi Hollandalı'dan çeyrek saniye önce göğüsledim. Çılgınca bir coşku tribünlerde. Kameralar sardı etrafımı, yalvarıyorlar ağzımdan birkaç sözcük duymak için. Lütfen, Bandini, *lütfe*n! Duvara yaslanıp zavallı çocuklara birkaç şey söylemeye karar verdim.

İyi çocuklardı aslında.

"Anneme merhaba demek istiyorum," dedim soluk soluğa. "Orda mısın, Anne? Selam! Arkadaşlar, Kaliforniya'da küçük bir çocukken okul çıkışında akşam gazetesini dağıtırdım. O sıralar annem hastanedeydi. Her an ölebilirdi. Koşmayı böyle öğrendim ben. Wilmington gazetelerini dağıtmayı bitirmeden annemin ölebileceğinin dehşet verici idrakiyle. Dağıtımı çılgın gibi koşarak yapar, sonra da hastaneye kadar sekiz kilometreyi yarıştaymışım gibi koşardım. O parkurda yetiştim ben. Hepinize teşekkür etmek ve Kaliforniya'daki anneme bir kez daha selamlarımı göndermek istiyorum. Merhaba, Anne! Billy ile Ted nasıllar? Köpek iyileşti mi?"

Kahkaha. Doğal mizah anlayışıma dair fısıldanmalar. Tebrikler.

Ama büyük bir zafer kazanmış olsam da Gooch'u geçmek o kadar da tatmin edici değildi benim için. Yorulmuştum olimpiyat koşucusu olmaktan, soluk soluğa kalmıştım.

O mor paltolu kadının yüzünden. Neredeydi şimdi? Telaşlı bir biçimde Avalon Bulvarı'na döndüm. Görünürde yoktu. Bilardo salonunun önündeki işçilerden ve sokak lambalarının etrafında dönüp duran pervanelerden başka kimsecikler yoktu bulvarda.

Salak! Kaybettin onu. Sonsuza dek.

Onu bulmaya kararlıyım, yürümeye başladım. Uzaktan bir polis köpeğinin havlaması duyuldu. Herman'ın havlaması. İyi tanırdım Herman'ı. Postacının köpeğiydi. Şakası yoktu; havlamakla kalmaz, ısırırdı da. Bir keresinde beni beş blok kovalayıp çoraplarımı parçalamıştı. Aramaktan vazgeçmeye karar verdim. Saat geç olmuştu zaten. Başka bir gece arayacaktım onu. Sabah erkenden işte olmam gerekiyordu. Evin yolunu tuttum.

Vitrindeki yazıyı gördüm yine: Eski Altına En Yüksek Fiyat. İçim kıpırdadı çünkü o da okumuştum, mor paltolu kadın da okumuştum. Bütün bunları görmüş ve hissetmişti -dükkan, vitrin, içerdeki eşyalar. Bu sokak boyunca yürümüştü. Bu kaldırım onun büyüğü ağırlığı hissetmişti. Bu havayı solumuş, denizin kokusunu içine çekmişti. Sigarasının dumanı karışmıştı havaya. Ah, dayanılır gibi değildi, dayanılır gibi değildi!

Banka binasının önüne geldiğimde kibriti çaktığı yere dokundum. İşte -parmaklarımla ucunda. Harikulade. Küçük siyah bir çizgi. Ah çizgi, senin adın Claudia. Ah Claudia, seviyorum seni. Sana duyduğum hayranlığı kanıtlamak için öpeceğim seni. Etrafa bakındım. İki blok boyunca kimsecikler yoktu. Uzanıp öptüm o siyah çizgiyi.

Seni seviyorum, Claudia. Yalvarırım evlen benimle. Başka hiçbir şeyin önemi yok şu hayatta. Gelecek kuşaklar için yazılmış kitaplarımla bile, sensiz hiçbir şey ifade etmezler. Ya benimle evlenirsin ya da rıhtıma gidip balıklama atlarım. Ve bir kez daha öptüm o siyah çizgiyi.

Sonra duvarın baştan aşağı binlerce çakılmış kibrit iziyle kaplı olduğunu fark edip dehşete kapıldım. Tiksintiyle tükürdüm.

Onun izi benzersiz olmalıydı; kendi gibi, basit ama gizemli, dünyada o güne kadar rastlanmamış bir kibrit izi. Sonsuza dek aramam gerekse bile bulacaktım onu. Duyuyor musun beni? Sonsuza dek. Yaşlı bir adama dönünceye kadar burada durup aşkımla gizemli izini arayacağım. Başkaları cesaretimi kıramayacak. Şimdi başlıyorum; ha bir ömür ha bir dakika, ne fark eder?

İki dakika bile sürmedi izi bulmam. Ona ait olduğuna hiç kuşku yoktu. Neredeyse gözle görülemeyecek kadar ince bir çizgi. Sadece o böyle bir iz bırakabilirdi. Harikulade. Kuyruğu hafifçe kıvrık, bir sanatçının teması, saldırmak üzere olan bir yılanı anımsatan belli belirsiz bir iz.

Ama biri geliyordu. Kaldırımda ayak sesleri duydum.

Beyaz sakallı çok yaşlı bir adamdı gelen. Bir elinde baston, diğerinde ise kitap vardı, derin düşüncelere dalmış gibiydi. Gözleri çok parlak ve küçüktü. Adam geçinceye kadar kemer altına saklandım. Sonra çıkıp o izi öpücüklerle boğdum. Bir kez daha yalvarıyorum sana, evlen benimle. Bir erkek bir kadını daha büyük bir aşkla sevemez. Sakla samanı gelir zamanı. İşleyen demir pas tutmaz. Evlen benimle.

Gece hafif bir öksürük sesiyle sallandı birden. O yaşlı adamdı yine. Elli adım kadar yürüdükten sonra geri dönmüştü. Şimdi de bastonuyla karşıma dikilmiş merak dolu bakışlarla beni seyrediyordu.

Utancımdan titreyerek hızla uzaklaştım. Bir blok yürüdükten sonra döndüm. Yaşlı adam duvara yanaşmıştı şimdi. O da duvarı inceliyordu. Sonra bana baktı. İçim ürperdi. Bir blok daha yürüdükten sonra bir kez daha döndüm. Oradaydı hâlâ korkunç ihtiyar. Eve kadar koştum.

ON DOKUZ

Mona ile annem yatmışlardı. Annem hafifçe horluyordu. Oturma odasındaki divanda yatağım yapılmıştı. Soyunup yatağa girdim. Dakikalar geçti. Uyuyamıyordum. Sırtüstü yatmayı denedim, yan yatmayı denedim. Sonra yüzü koyun yattım. Dakikalar geçti. Annemin yatak odasındaki saatin tik taklarında duyuyordum geçişlerini. Yarım saat geçti. Uyku tutmuyordu bir türlü. Yatağımda döndüm ve beynimde bir acı hissettim. Yolunda gitmeyen bir şeyler vardı. Bir saat geçti. Uyuyamadığım için öfkelenmeye başladım, ter bastı. Yorganı üzerimden attım, öylece uzanıp bir çare düşünmeye başladım. Sabah erkenden kalkmak zorundaydım. Uykumu alamadan fabrikaya gitmek çok kötü olacaktı. Ama gözlerim yapış yapıştı, kapatmaya çalıştığımda yanıyorlardı.

O kadın yüzünden. Sokakta yürürken çalkalanan o vücut, o hastalıklı solgun yüz. Yatak dayanılmaz bir hal aldı. Işığı açıp bir sigara yaktım. Genzimi yaktı. Sigarayı söndürüp bir daha sigara içmemeye yemin ettim.

Yatağa girdim yine. Ve dönüp durdum. O kadın. Ne kadar aşıktım ona! Vücudunun kıvrımları, endişeli gözlerindeki açlık, yakasındaki kürk, çorabındaki kaçık, göğsümdeki duygu, paltosunun rengi, solgun yüzü, parmaklarımdaki karıncalanma, sokakta onun peşinden gidişim, parlak yıldızların soğukluğu, sıcak yeni ay, kibrit çöpünün tadı, denizin kokusu, gecenin yumuşaklığı, bilardo salonunun önündeki işçiler, bilardo toplarının tıkırtısı, içerden gelen müzik sesi, topuklarının müzik sesi, yürüyüşündeki kararlılık, elinde kitabıyla bastonlu yaşlı adam, o kadın, o kadın, o kadın.

Bir fikir geldi aklıma. Yorganı çekip yataktan fırladım. Ne fikir! Heyelan gibi yığıldı üzerime, çöken bir ev gibi, cam kırılması gibi. Çıldırılmış gibiydim, alev alev yanıyordum. Çekmecede kâğıt kalem vardı. Kaptığım gibi mutfığa geçtim. Soğuktan mutfak. Ocağı yakıp fırının kapısını açtım. Çıplak olarak oturup yazmaya başladım.

Ebedi Sevgi
ya da
Bir Adamın Sevddiği Kadın
ya da Omnia Vincit Amor
yazan
Arturo Gabriel Bandini

Üç başlık.

Harikulade! Mükemmel bir başlangıç. Üç başlık, bir çırpıda! Şaşılası! İnanılmaz! Bir dahi! Gerçek

bir dahi!

Ve o ad. Ah, ne kadar güzel görünüyordu.

Uzan vadede ölümsüzlüğü tartışılmayacak bir ad: Gelecek çağlara kalacak bir ad. Arturo Gabriel Bandini. Dante Gabriel Rossetti'den bile daha hoş geliyordu kulağa. Üstelik o da İtalyan'dı. Irkdaşım.

Şöyle başladım: “Arthur Banning, trilyoner petrol tüccarı; soluk kesici, harikulade ve egzotik kadınların sevgilisi, dünyanın her yerinden takım yıldızlarını andıran kadınlar; Bombay, Hindistan, Tac Mahal, Gandhi ve Buda'nın ülkesi; Napoli, İtalyan sanatının ve hayal gücünün toprağı; Riviera'dan, Baff gölünden, Louise Gölü'nden, Alp dağlarından kadınlar. Kaliforniya, Los Angeles'teki Ambassador Hindistan Cevizi Korusu'ndan kadınlar; Avrupa'nın ünlü Pons Asinorum'undan kadınlar; George Washington'un ve büyük Amerikan kültürünün toprağı Virginia'dan soylu bir ailenin oğlu olan aynı Arthur Banning, yakışıklı ve uzun boylu, ayağında çorapla bir seksen beş, dişler inci ve kadınların fena halde vuruldukları kendine özgü, farklı bir hava, işte bu Arthur Banning, dünyaca ünlü, benzersiz Amerikan yatı VIII. Larchmont'un güvertesinde parmaklıklara yaslanmış, Efendimizin Yılı olan 1935 yılında, Güney Avrupa'da bir yerde, erkeksi, enerjik ve güçlü gözleriyle Koca Sol'un ya da daha iyi bilenen adıyla güneşin son ışıklarının Akdeniz'in kasvetli, karanlık sularına dalışını seyretmektedir. Orada duruyor işte, varlıklı, ünlü, güçlü, gururlu bir ailenin tek varisi, çapkın bir erkek, dünya ayaklarının dibinde, muhteşem bir adam; ama yine de; orada dururken; bir şey rahatsız ediyordu uzun boylu, yakışıklı ve Koca Sol'un ışınlarıyla esmerleşmiş Arthur Banning'i; ve onu rahatsız eden şeydu ki, birçok ülkede, denizlerde ve nehirlerde bulunmuş ve bütün dünyanın güçlü ve dur durak bilmez basının aracılığıyla bildiğı gibi birçok kadınla aşk ilişkileri yaşamış olduğı halde O, Arthur Banning; bütün servetine, ününe ve gücüne rağmen; mutsuzdu ve yalnızlık çekiyordu. Dünyanın en mükemmel, en güzel ve en güçlü yatı olan VIII. Larchmont'un güvertesinde keskin bakışlarıyla denizi seyrederken düşlerindeki kadını düşünüyordu; onu yakında bulacak mıydı? Çocukluğunda, babasının Potomac Nehri'nin kıyısındaki görkemli malikanesinde düşlediğı kıza benzeyecek miydi? Yoksul mu olacaktı yoksa?

“Arthur Banning pahalı, güzel, gül ağacından, piposunu, yaktı ve emrindekilerden birine, sıradan bir ikinci kaptana seslenip ondan kibrit istedi. O değerli, ünlü, tanınmış usta kaptan hiç alınmadı ve Arthur Banning'in önünde saygıyla eğildikten sonra kibriti uzattı, genç Banning ona biraz baştan savma olmakla birlikte kibarca teşekkür ettikten sonra bir gün karısı olacak düşlerinin kadını hayal etmeye döndü.

“O anda, o suskunluk anında, birden, tuzlu denizin korkunç labirentlerinden, dalgaların gururlu, lüks ve ünlü VIII. Larchmont'un baş tarafına çarparken çıkardığı seslerin içine bir çığlık karıştı, bir imdat çığlığı, bir kadın çığlığı! Müthiş bir ıstırap ve ölüm çığlığı! İmdat! İmdat! Yakışıklı Banning fırtınalı sulara çabuk bir bakış attıktan sonra ani bir değişim geçirdi, yüz elli dolara mal olan ceketini çıkarırken keskin, güzel, mavi gözleri uzaklara baktı ve Yale'de güreş yapmış, Oxford'ta futbol oynamış genç, zinde ve atletik vücuduyla bir Yunan tanrısını andırarak Akdeniz'in mavi sularına daldı. İmdat! İmdat! İmdat! Çaresiz kalmış bir kadının çığlıklarıydı bunlar, yakınında çıplak ve trajik bir ölümün pençesini hisseden yoksul, zayıf, üzerinde ucuz giysileri olan, yarı çıplak bir kadının çığlıkları. Kimse yardıma gelmeyecek, ölüp gidecek miydi yoksa? Çetin bir sınavdı ve yakışıklı Arthur Banning sulara dalmıştı.

Bir solukta yazmıştım bütün bunları. Her şey o kadar hızlı gelmişti ki i'lerimi noktalayıp t'lerimi tirelemeye zaman bulamamıştım. Şimdi soluklanmaya gelmişti sıra, yazdıklarımı okumak için küçük bir mola. Okudum.

Aha!

Harikulade! Olağanüstü! Böyle bir şey okumamıştım o güne kadar. Şaşırtıcı. Kalktım, ellerime tükürüp onları ovuşturdum.

Hadi! Var mı boyunun ölçüsünü almak isteyen? Bu odadaki herkesle dövüşürüm. Dünyayı pataklayabilirim. O duygu, hiçbir şeyler kıyaslanamazdı o duygu. Bir hayalettim. Ortalıkta uçuyor, zaman zaman süzülüp kıkırdadıktan sonra tekrar havalanıyordum. Olacak iş değildi. Kimin aklına gelirdi? Böyle yazabileceği kimin aklına gelirdi. Tanrım! İnanılır gibi değil.

Pencereye gidip dışarı baktım. Sis iniyordu. Harikulade bir sis. Görüyor musun harikulade sisi? Öpücükler uçurdum sise. Okşadım ellerimle. Sevgili Sis, sen beyaz elbiseli küçük bir kızsın, bense pencere kenarında bir kaşık. Sıcak bir gündü bugün, çok ısındım, öp beni lütfen, sevgili Sis. Sıçramak, yaşamak, ölmek, düşsüz bir düşte uyanık bir uykuya dalmak istiyordum. Ne güzel şeyler. Ne berraklık. Ölüyordum ve ölümdüm ve sonsuzluktum. Gökyüzüydüm ve gökyüzü değildim. Söyleyecek çok şey vardı ama söylemenin yolu yoktu.

Ah, sobayı görüyor musun? Kim inanabilirdi? Bir soba. Düşün. Harikulade bir soba. Ah, soba, seviyorum seni. Bu günden böyle sadık kalacağım sana, her saat sevgiye boğacağım seni. Gözüme vur. Ah, soba, çılgınca seviyorum seni, balım, ölümsüz sobam benim. Ve elim. İşte. Elim. Yazan el. Tanrım, bir el. Hem de ne el. Yazan el. Sen ve ben ve el ve Keats. John Keats ve Arturo Bandini ve elim, John Keats Bandini'nin eli. Harikulade. Ah el bel sel yel güzel.

Evet, ben yazdım.

Bayanlar Baylar, değerli komite üyeleri, teyelli komite üyeleri, ben yazdım, bayanlar baylar. Hakikaten. İnkâr etmeyeceğim; küçük bir sunu, müsaade ederseniz, lafı bile edilmez. Ama müşfik sözleriniz için size çok teşekkür ederim. Evet, hepinizi seviyorum. Samimiyetle. Herbirinizi ayrı ayrı seviyorum. Hanımları özellikle, kadınları, doğurgan. Soyunup öne çıksınlar lütfen. Teker teker, lütfen. Sen, oradaki, sarışın harikulade kancık. Önce seni alacağım. Acele et biraz, zamanım sınırlı. Çok işim var yapacak. Zaman öyle değerli ki. Ben bir yazarım biliyorsunuz, kitaplarım biliyorsunuz, ölümsüzlük biliyorsunuz, ün biliyorsunuz, biliyorsunuz değil mi, onu bilirsiniz? Ün filan hikaye, adam sende, insan tarihinde minicik bir nokta. Gidip masaya oturdum, hepsi bu. Elimde kalemle, evet. Tanrı'dan armağan -ona hiç kuşku yok. Evet, Tanrı'ya inanırım. Elbette. Tanrı. Aziz dostum Tanrı. Ah, teşekkür ederim, teşekkür ederim. Masa mı? Elbette. Müze için mi? Elbette. Hayır. Hayır. Giriş ücreti almanıza gerek yok. Çocuklardan ücret almayın. Bütün çocukların bu masaya dokunmalarını istiyorum. Hay Allah, teşekkür ederim. Teşekkür ederim. Evet, ödülünüzü kabul ediyorum. Çok teşekkür ederim, hepinize çok teşekkür ederim. Şimdi Avrupa'ya ve Sovyetler Birliği'ne gitmem gerekiyor. Avrupa halkları beni bekliyor. Harikulade insanlar, Avrupalılar. Harikulade. Ve Ruslar. Seviyorum onları, arkadaşlar, seviyorum Rusları. Elveda, elveda. Evet, hepinizi seviyorum. Yapıtlarım, biliyorsunuz. O kadar çok ki. Elveda elveda. Oturup yazmaya başladım yine. Kalem

kayıyordu sayfanın üzerinde. Sayfa doldu. Çevirdim. Kalem aşağı doğru ilerlemeye başladı. Bir sayfa daha. Sayfalar birikti. Pencereden içeri sis girdi, çekingen ve soğuk. Çok geçmeden odayı kapladı. Yazmaya devam ettim. Sayfa on bir. Sayfa on iki.

Başımı kaldırdım. Gün ağarmak üzereydi. Oda sise boğulmuştu. Soba sönmüş, ellerim uyuşmuştu. Kalem tutan parmağım su toplamıştı. Gözlerim yanıyordu. Sırtım ağrıyordu. Soğuktan kaskatı kesilmiştim. Ama hiç bu kadar iyi hissetmemiştim kendimi.

YİRMİ

O gün hiçbir işe yaramadım fabrikada. Parmağımı sıkıştırdım konserve yığınınca. Fazla zarar görmedim Allahtan. Yazan elim değildi. Öteki eldi, sol el; sol elim bir boka yaramaz zaten, kesebilirsiniz istersiniz. Öğle paydosunda rıhtımda uyuyakaldım. Uyandığımda gözlerimi açmaya korktum. Kör mü olmuştum? Kariyerimin henüz başındayken körlükle mi karşı karşıya kalacaktım? Ama gözlerimi açtım ve görüyordum çok şükür. Lav gibi ilerlerdi öğle üzeri. Biri kolilerden birini düşürdü, dizime çarptı. Bütün organlarımı alabilirsiniz baylar, gözlerimi ve sağ elimi bırakın yeter ki.

Mesai biter bitmez evin yolunu tuttum. Otobüse bindim. Cebimdeki son parayla. Uyuyakaldım otobüste. Yanlış otobüse binmişim. Sekiz kilometre yürümek zorunda kaldım. Akşam yemeğini yerken bir yandan da yazıyordum. Çok kötüydü akşam yemeği; hamburger. Olsun, Ana. Benim üzerime düşme sakın. Bayılırım ben hamburgere. Yemekten sonra yazdım. Sayfa yirmi üç, sayfa yirmi dört. Birikiyordu sayfalar. Gece yarısı olduğunda mutfakta uyuyakaldım. İskemleden yere yuvarlanıp başımı sobanın ayağına çarptım. Emektar soba, unut gitsin. Elim çalışıyor, gözlerim de öyle; gerisinin önemi yok. Bir kez daha vur bana istersen, mideme vur. Annem giysilerimi çıkarıp yatırdı beni.

Ertesi gece gün ağarıncaya kadar yazdım yine. Topu topu dört saat uyuyabildim. O gün kâğıt kalem aldım yanıma. Otobüste bir arı beni ensemden soktu. Ne saçma! Bir dahiyi soka bir arı. Aptal arı seni! Git işine, lütfen. Utanmalısın kendinden. Ya sağ elimden soksaydın beni? Olacak iş değil! Otobüste uyuyakaldım yine. Uyandığımda otobüs son duraktaydı, Los Angeles Körfezi'nin San Pedro tarafında, balıkhaneden dokuz kilometre uzaklıkta. Feribota bindim. Sonra bir otobüse daha bindim. Fabrikaya vardığımda ona geliyordu saat.

Shorty Naylor kibrit çöpüyle dişlerini karıştırıyordu.

"Hayırdır?"

"Annem hasta. Hastaneye kaldırdılar."

"Hay Allah," demekle yetindi.

O sabah işi bırakıp çaktırmadan tuvalete girdim. Yazdım orada. Sinek kaynıyordu içerisi. Uçuşup duruyor, ellerimin ve sayfanın üzerinde geziniyorlardı. Son derece zeki sinekler. Yazdıklarımı okuyorlardı kuşkusuz. Bir keresinde sayfanın üzerinde rahatça gezinip her sözcüğü rahatça inceleyebilmeleri için hiç kıpırdamadan öylece durdum. O güne kadar gördüğüm en cana yakın sineklerdi.

Öğle paydosunda bir kafede yazdım. Kalabalıktı içerisi, yağ ve çorba kokuyordu. Farkında bile değildim sanki. Mesai düdüğü öttüğünde önümdeki tabağa ilişti gözüm. Dokunmamıştım bile.

Öğleden sonra tuvalete sızdım yine. Yarım saat yazdım orada. Sonra Manuel geldi. Sayfalan ve kalemi sakladım.

"Patron seni görmek istiyor."

Patronu görmeye gittim.

"Hangi cehennemdesin?"

"Annem. Daha da kötü. Telefondaydım, hastaneyi aradım."

Yüzünü ovuşturdu.

"Hay Allah."

"Durumu vahim."

Dilini şaklattı.

"Hay Allah. Atlatabilecek mi?"

"Sanmıyorum. Her an gidebilirmiş dediklerine göre."

"Tanrım. Ne kadar üzücü."

"Çok iyi annelik etti bana. Mükemmel bir anneydi. Onu kaybedersem ne yaparım bilmiyorum. Canıma kıyarım herhalde. Dünyadaki tek arkadaşım o benim."

"Peki, nesi var?"

"Tromboz."

Islık çaldı.

"Hay Allah. Çok yazık."

"O kadarla da kalmıyor."

"Ne diyorsun?"

"Arterioskleroz da var."

"Aman Allahım."

Yaşların gelmek üzere olduğunu hissedip burnumu çektim. Birden annemin dünyadaki tek arkadaşım olduğuna dair söylediklerimin doğru olduğunu fark ettim. Burnumu çekiyordum çünkü mümkündü. Benim, balıkhanede köle gibi çalışan zavallı çocuğun başına gelebilirdi böyle bir şey; annem ölüyordu ve ben, umutsuz ve parasız zavallı çocuk annem son nefesini verirken burada köle gibi çalışıyordum. Konserve fabrikasında ömrünü tüketen zavallı çocuk. Yürek paralayıcı bir düşünceydi. Yaşlar süzüldü yanaklarımdan.

"Harika bir anneydi," dedim hıçkırarak. "Ömrünü benim başarıma adadı. Kahroluyorum üzüntüden."

"Zor," dedi Shorty. "Kendini nasıl hissettiğini bildiğimi sanıyorum."

Başımı öne eğdim. Yüzümden yaşlar süzülürken uzaklaştım ondan. Bu denli iğrenç bir yalandan bu kadar üzülmüş olmanın şaşkınlığı içindeydim.

"Hayır. Bilmiyorsun. Bilemezsin! Kimse bilemez kendimi nasıl hissettiğimi."

Peşimden geldi.

"Dinle," dedi gülümseyerek. "Neden mantıklı davranıp bugün izin almıyorsun? Hastaneye git! Annenle kal! Moral ver ona! Birkaç gün kal -bir hafta! Biz sensiz de idare ederiz. Ücretini ödeyeceğim sana. Kendini nasıl hissettiğini biliyorum. Benim de bir zamanlar bir annem vardı."

Dişlerimi gıcırdatıp başımı salladım.

"Hayır. Yapamam. Yapmayacağım. Burda bir görevim var benim, diğerlerine destek olmak zorundayım. Beni kayırmanıza izin veremem. Annem de öyle olmasını isterdi. Son nefesini alırken bile böyle diyeceğini biliyorum."

Beni omuzlarımdan kavrayıp sarstı.

"Hayır!" dedim. "Yapmayacağım."

"Bana bak! Patron kim burda? Sana ne diyorsam onu yapacaksın. Burdan doğru hastaneye gidecek ve annen iyileşinceye kadar orda kalacaksın!"

Sonunda razı olup eline uzandım.

"Tanrım, sen ne kadar iyi bir insansın! Teşekkür ederim! Tanrım, bunu asla unutmayacağım."

Omzumu okşadı.

"Unut gitsin. Halden anlarım. Benim de bir annem vardı bir zamanlar."

Cüzdanından bir fotoğraf çıkardı.

"Bak," dedi gülümseyerek.

Solgun fotoğrafı bulanık gözlerime tuttum. Gökten inip üzerine düşmüş izlenimi uyandıran gelinliğin içinde yapılı bir kadın vardı fotoğrafta. Arkasında ağaçlardan ve çalılardan, elma baharından ve koca koca açmış güllerden oluşmuş bir dekor vardı, kanaviçeden manzarada yer yer delikler göze çarpıyordu.

"Annem," dedi. "Elli yıllık bir fotoğraf bu."

Hayatımda gördüğüm en çirkin kadındı. Çenesi bir polisin çenesi kadar köşeliydi. Elinde patates ezicisi tutar gibi tuttuğu çiçekler solmuştu. Duvağı kırık bir korniştten sarkan tül misali çarpıktı. Ağzının kenarları alaycı bir gülümsemeyle yukarı doğru kıvrılmıştı. O lanet Naylor'dan biriyle evlenmek için süslenip püslenmiş olmaktan nefret eder gibi bir hali vardı.

"Harikulade, sözcükler kifayetsiz kalıyor."

"Harikulade bir kadındı gerçekten."

"Belli. Yumuşak bir havası var -alacakaranlıkta bir tepe gibi, uzaktan görünen bir bulut gibi, tatlı ve ruhani bir şey; ne demek istediğimi biliyorsun -metaforlarım yetersiz."

"Evet. Zatürreden öldü."

"Tanrım," dedim. "Şu işe bak! Bu denli harikulade bir kadın! Bilimin de sınırları var. Küçük bir soğuk algınlığıyla başladı her şey, değil mi?"

"Evet. Aynen öyle oldu."

"Biz çağdaşlar! Ne kadar aptalız! Eski ve değerli şeylerin kendilerine özgü güzelliklerini ne kadar çabuk unutuyoruz -şu fotoğraf mesela. Tanrım, ne kadar güzel bir kadın."

"Evet. Ah, ah."

YİRMİ BİR

Öğleden sonrayı parkın bankında yazarak geçirdim. Güneş battı, batıdan karanlık sızmaya başladı. Alacakaranlıkta yazmaya devam ettim. Denizden nemli bir rüzgar esmeye başlayınca yazmayı kesip eve yürüdüm. Mona'nın ve annemin hiçbir şeyden haberi yoktu, eve fabrikadan geldiğimi sanıyorlardı.

Akşam yemeğinden sonra yazmaya koyuldum yine. Kısa bir öykü olmayacağı kesindi. Otuz beş bin beş yüz altmış sözcük saydım. Bir roman, dolgun bir roman. İki yüz yirmi dört paragraf, üç bin beş yüz seksen cümle. Cümlelerin birinde dört yüz otuz sekiz sözcük vardı, o güne kadar kurduğum en uzun cümle. Gurur duydum, eleştirmenleri dumura uğratacağım biliyordum. Her babayiğidin harcı değildi o uzunlukta cümle kurmak.

Ve yazmayı sürdürdüm, her fırsatta, sabahları birkaç cümle, üç gün boyunca gündüzleri parkta, geceleri ise sayfalar dolusu. Coşkuyla koşan çocuk ayakları gibi geçti günler ve geceler. Bir hafta sonra bitmişti. Altmış dokuz bin dokuz sözcük.

Arthur Banning'in tutkulu aşklarının hikayesi. Yatıyla ülkeden ülkeye gidip düşlerindeki kadını arıyordu. Dünyanın her ırkından ve ülkesinden kadınla yattı. Bütün ülkeleri kapsamak için ansiklopediye başvurmuş, bir tane bile kaçırmamıştım. Altmış ülke ve her birinde yaşanmış tutkulu bir aşk ilişkisi.

Ama düşlerinin kadını bir türlü bulamadı Arthur Banning.

Ağustos'un yedisi Cuma günü üçü yirmi yedi gece bitti roman. Son sayfanın son sözcüğü tam istediğim gibi olmuştu; "Ölüm".

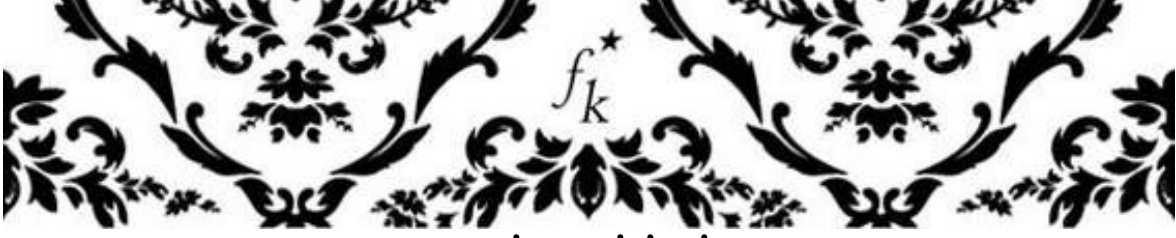
Kahramanım beynine bir kurşun sıktı.

Silahı beynine dayayıp söyle dedi:

"Düşlerimdeki kadını bulamadım. Şimdi ölüme hazırım. Ah, ölümün tatlı gizemi."

Tetiği çektiğini açıkça yazmamış, ima etmişim. Bu da doruk noktasında bile kendime hakim olabildiğimin göstergesiydi.

Bitmişti nihayet.

YİRMİ İKİ

Ertesi akşam eve geldiğimde Mona'yı romanımı okurken buldum. Sayfalar masanın üzerindeydi, son sayfanın son sözcüklerini okuyordu, o müthiş finali. Kendini iyice kaptırmış, gözlerini fal taşı gibi açmıştı. Ceketimi çıkarıp ellerimi ovuşturdum.

“Ha!” dedim. “Kendini kaptırmışsın bakıyorum. Sarıyor insanı, değil mi?”

Başını kaldırıp hastalıklı bir yüzle baktı bana.

“Budalaca,” dedi. “Budalalığın dik alası. Beni sarmıyor, sıkıyor.”

“Öyle mi?”

Yanına gittim.

“Sen ne sanıyorsun kendini?”

“Budalaca. Katıla katıla güldüm. Çoğunu atladım. Üçte birini bile okumamışımdır.”

Yumruğumu burnunun önünde salladım.

“Yüzünü bir güzel dağıtmamı ister misin?”

“Ukalaca yazılmış. Bütün o havalı sözcükler!”

“Seni cahil Katolik! Seni pis yobaz! Seni cahil, tiksinti verici, odun kafalı bakire!”

Tükürüğüm yüzüne ve saçlarına sıçramıştı. Mendiliyle yüzünü sildikten sonra beni itti. Gülümsedi.

“Senin şu aptal kahramanın intihar etmek için neden son sayfayı bekledi sanki? İlk sayfada intihar etseydi öykü çok daha ilginç olurdu.”

Gırtlığına sarıldım.

“Ağzından çıkan kulağın duysun, Roma fahişesi. Uyarıyorum seni -çok, çok, çok dikkatli ol.”

Kolumu tırmalayıp benden kurtuldu.

“Hayatımda okuduğum en kötü kitap.”

Bir kez daha sarıldım gırtlığına. Koltuktan kalkıp boğuştu benimle, yüzümü tırmaladı. Her adımda naralar atarak geri çekildim.

“Seni yobaz, seni cahil Katolik soyundan gelen mide bulandırıcı kancık rahibe bozuntusu!”

Masanın üzerinde saksı vardı. Gözü saksıya ilişti, masaya gidip saksıyı aldı. Bir süre elinde tuttu, okşadı, ağırlığı tarttı, sonra tehditkâr bir biçimde bana baktı.

“Ha!” dedim. “Tamam! Fırlat bakalım!”

Gömleğimi tuttuğum gibi önünü açtım, düğmeleri sağa sola fırladı. Önünde diz çöküp çıplak göğsümü öne doğru çıkardım. Yumrukladım göğsümü, kıpkırmızı olup yanmaya başlayıncaya kadar iki elimle yumrukladım.

“Vur!” diye bağırdım. “Kıy canıma! Engizisyonu başlat tekrar. Öldür beni! Kardeş katili ol. Cesur bir dahinin parlak ve saf kanıyla boyansın o çiçekler!”

“Budala. Yazamıyorsun. Yeteneğin yok.”

“Sürtük! Bir Roma kaltağının rahminden düşmüş rahibe bozuntusu iğrenç fahişe!”

Buruk bir gülümseme belirdi dudaklarında.

“Bana istediğini söyleyebilirsin, ama sakın dokunma.”

“İndir o vazoyu.”

Bir an için duraksadı, sonra omuz silkip masanın üzerine koydu. Ayağa kalktım. Birbirimizi yok saydık. Hiçbir şey olmamıştı sanki. Mona halıya gidip yerden gömleğimin düğmelerini topladı. Bir süre oturup kitap hakkında söylediklerini düşündüm sadece. Yatak odasına geçti. Saçını tarıyordu, hışırtıyı duyabiliyordum.

“Nesi varmış öykünün?” diye sordum.

“Budalaca. Sevmedim.”

“Neden?”

“Çünkü budalaca.”

“Lanet olsun! Eleştir! Budalaca deyip durma! Eleştir! Nesi var? Neden budalaca?”

Kapıya geldi.

“Çünkü budalaca. Buna ekleyecek bir şeyim yok.”

Duvara sürükledim onu. Çıldırılmışım öfkeden. Kollarını önüne bastırdım, vücudunu bacaklarımla sıkıca kilitleyip yüzüne baktım. Dili tutulmuştu öfkeden, dişleri takırdıyordu, rengi soldu. Ona hükmetmişim, ama bırakmaya korkuyordum. Kasap bıçağını unutmamıştım.

“Hayatımda okuduğum en budalaca kitap!” diye bağırdı. “Dünyanın en kötü, en ahlaksız, en çılgın, en gülünç kitabı! O kadar kötü ki okuyamadım bile!”

Kayıtsızlığı seçmeye karar verdim. Onu bırakıp burnunun önünde parmaklarımı şaklattım.

“Yuh sana! Söyleyecek başka şey bulamıyorum. Ne düşündüğün zerre kadar ilgilendirmiyor beni.”

Odanın ortasına yürüdüm. Orada dikilip duvarlara seslendim.

“Dokunamazlar bize. Hayır -dokunamazlar! Kiliseyi bozguna uğrattık. Dante, Kopernik, Galileo, şimdi de ben -Arturo Bandini, alçakgönüllü bir marangozun oğlu. Sonumuz gelmez bizim. Onlardan üstünüz. Onların saçma sapan cennetlerini bile aşarız.”

Çürük içinde kalan kollarım ovdu. Yanına gidip elimi tavana doğru kaldırdım.

“Asabilirler bizi, yakabilirler, ama yine de tükenmez soyumuz, hakikat savaşçılarıyız biz; kanunsuzlar; ölümsüzler; gerçeğin ebedi savaşçıları.”

Başımı eğme fırsatı bile tanımadan vazoyu masanın üzerinden kaptığı gibi fırlattı. O kadar yakından ıskalayacak değildi elbette. Kulağımın arkasına çarpıp yerde parçalandı. Bir an için kafatasımın çatlamış olabileceğini düşündüm. Ama küçük, ince bir vazoydu. Kan aradım boş yere. Bende bir çizik bile bırakmadan parçalanmıştı. Cam kırıkları saçılmıştı yere. Hiçbir yerim kanamamış, saçımın teli bile yerinden oynamamıştı.

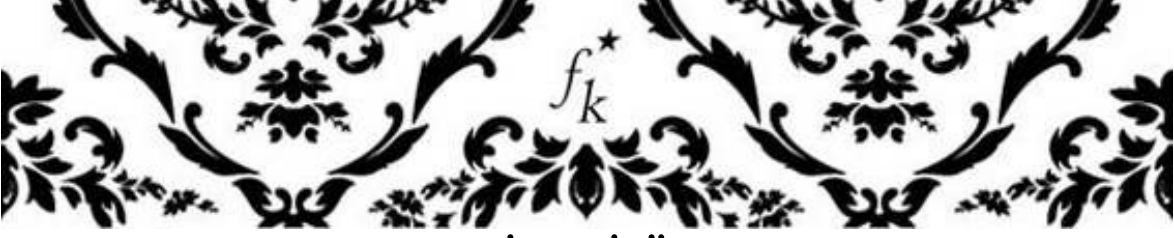
Bir mucize!

Zarar görmemişim, sakın bir tavırla döndüm. Parmağımı havarilerden biri gibi tavana doğru kaldırıp konuştum.

“Yüce Tanrı bile bizim yanımızda. Kafamızda vazo da kırsalar bir şey olmaz bize, canımız bile yanmaz, bundan daha iyi kanıt olur mu!”

Sevinmişti yaralanmadığıma. Kıkır kıkır gülüyordu yatak odasına giderken. Yatağa uzandı ve öldü gülmekten. Kapıda durup yastığını büyük bir zevkle sıkışını seyrettim. “Gül,” dedim.

“Gül. O ki son gülen iyi güler ve hu, hu, hu çekmelisiniz üç kere, böyle buyurdu Zerdüş.”

YİRMİ ÜÇ

Kollarında paketlerle annem geldi eve. Divandan fırlayıp peşinden mutfığa girdim. Paketleri masanın üzerine koyup bana döndü. Soluk soluğa kalmış, yüzüne kan yürümüştü, merdiven çok yoruyordu onu.

“Romanımı okudun mu?”

“Evet,” dedi derin derin soluyarak. “Kesinlikle okudum.” Omuzlarından sıkıca kavradım.

“Harika bir romandı, değil mi? Hemen cevap ver!”

Ellerini bağladı, salındı ve gözlerini yumdu.

“Harikuladeydi gerçekten!”

İnanmadım ona.

“Lütfen yalan söyleme bana. Yalandan ve samimiyetsizlikten ne kadar nefret ettiğimi bilirsin. Yobaz değilim ben. Her zaman doğruları duymak isterim.”

Mona yataktan kalkıp geldi, kapının eşiğinde durdu. Ellerini arkasında kavuşturup öne doğru eğildi ve dudaklarında bir

Mona Lisa gülüşü belirdi.

“Bana söylediğini Mona’ya da söyle,” dedim.

Annem Mona’ya döndü.

“Okudum -okumadım mı, Mona?”

Mona’nın ifadesi değişmedi.

“Gördün mü?” dedi annem zafer edasıyla. “Mona *biliyor* okuduğumu, değil mi Mona?”

Mona’ya döndü yine.

“Sevdiğimi söyledim, değil mi Mona?”

Mona'nın ifadesi yine değişmedi.

“Bak! Mona biliyor sevdiğimi, değil mi Mona?”

Göğsümü dövmeye başladım.

“Büyük Allahım!” diye bağırdım. “Bana konuş! Bana! Bana! Bana! Mona'ya değil! Bana! Bana! Bana!”

Annem çaresizlikle ellerini havaya kaldırdı. Gergindi. Hiç emin değildi kendinden.

“Ama şimdi söyledim sana sevdiğimi.”

“Yalan söyleme bana. Gerçeği istiyorum.”

Derin bir soluk aldıktan sonra aynı şeyi bir kez daha söyledi. “Harikuladeydi. Üçüncü kez söylüyorum, harikuladeydi. Harikulade.”

“Kes artık yalan söylemeyi.”

Gözleri yuvarlandı. Haykırmak, çığlık atmak istiyordu. şakaklarını ovup söylediğini söylemenin başka bir yolunu aradı.

“Öyleyse *ne* söylememi istiyorsun?”

“Gerçeği, lütfen. Sadece gerçeği.”

“Pekala. Gerçek şu ki, harikuladeydi.”

“Kes yalanı. Bana hayat veren kadından gerçeğe biraz olsun sadık kalmasını istemeye hakkım yok mu?”

Elimi sıkıp yüzüne yüzüme dayadı.

“Arturo,” diye yalvardı. “Yemin ederim ki sevdim. Yenim ederim.”

Samimiydi.

Of, nihayet. Beni anlayan bir kadın nihayet. Karşımda duran kadın, annem. O beni anlıyordu. Kanımdan ve etimden bir parça, o anlıyordu nesrimin kıymetini. Dünyanın karşısına dikilip kitabımın harikulade olduğunu haykırabilirdi. Bütün çağlar için bir kadın, ev kadınlığına rağmen zevk sahibi, doğuştan eleştirmen. İçimde bir şey eridi.

“Küçük anam,” diye fısıldadım. “Canım anam. Annelerin annesi. Çok seviyorum seni. Hayat ne kadar zor senin için, canım anneciğim.”

Öptüm onu, boynundaki tuzlu terin tadı geldi ağızıma. Öyle yorgun, öyle tükenmiş görünüyordu ki.

Bu kadın hiç şikayet etmeden bu kadar acıya katlanırken adaletten söz edilebilir miydi bu dünyada? Onu yargılayıp kendinden bir parça olarak bağına basacak bir Tanrı var mıydı cennette? Olmalı! Olmalı!

“Canım anam. Kitabımı sana ithaf edeceğim. Sana -anneme. Anneme, minnet duygusuyla. Bu kitabı mümkün kılan canım anneme. Anneme, onu asla unutmayacak müteşekkire oğlundan. Mona tiz bir kahkaha atıp yatak odasına döndü.

“Gül!” diye bağırdım. “Gül! Odun kafa!”

“Canım anam,” dedim. “Güzel anam.”

“Gül!” diye bağırdım yine. “Beyin özürlü moron! Gül!” “Canım anam. Senin için, güzel anam; bir öpücük!”

Ve öptüm onu.

“Kahramanın bana seni hatırlattı,” dedi gülümseyerek. “Canım anam.”

Öksürdü, tereddüt etti. Canım sıkı bir şey vardı. Bir şey söylemeye çalışıyordu.

“Canımı sıkı bir şey var ama, kahramanın o zenci kadınla sevişmesi şart mıydı? Şu Güney Afrika’daki kadınla?”

Bir kahkaha atıp kucakladım onu. Gerçekten gülünçtü bu.

Onu bir kez daha öpüp yanağını okşadım. Ha ha, küçük bir çocuktan farkı yoktu, minik bir bebeden farkı yoktu. Ha, ha.

“O Çinli kızla yatmasından da hoşnut kalmadım.”

“Canım anam. Bebek anam benim.”

“Şu Eskimo kadınla yaptıklarından da. Korkunç buldum. Midemi bulandırdı.”

Parmağımı salladım ona.

“Hadi, hadi. Şu ahlakçı yaklaşımı bir kenara bırakalım. Püritenizme izin yok. Mantıklı ve felsefi olmak gerek.”

Dudağını ısıırıp kaşlarını çatı. Bir kurt daha vardı beynini kemiren. Bir an düşündü, sonra gözlerine baktı. Bela geliyordu, biliyordum; söylemek istediği her neyse adlandırmaya korkuyordu.

“Hadi,” dedim. “Çıkar baklayı ağzından. Nedir canını sıkı?”

“Şu koro kızlarıyla yattığı bölüm. Orasını da sevmedim. Yirmi koro kızı! Korkunç buldum o bölümü. Hiç sevmedim.

“Neden?”

“Bu kadar çok kadınla yatmasını doğru bulmadım.”

“Bulmuyorsun, öyle mi? Peki, neden?”

“Bulmuyorum işte.”

“Ama neden? Açıkça söyle, çekinme. Söyleyecek bir şeyin varsa şayet. Ama yoksa çeneni kapat. Ah, siz kadınlar!”

“Temiz ahlaklı güzel bir Katolik kızı bulmalı, durulup onunla evlenmeliydi.”

Buydu demek! Gerçek su yüzüne çıkmıştı nihayet. Onu omuzlarından kavrayıp yüzü yüzüme yapışincaya kadar döndürdüm ve gözlerinin içine baktım.

“Gözlerime bak,” dedim. “Annem olduğunu iddia ediyorsun. Öyleyse, gözlerime bak! Basit bir vurgun için ruhunu satacak birine benziyor muyum ben? Başkalarının ne düşündüğü umurumda mı sence? Cevap ver!”

Geri çekildi.

Göğsümü yumrukladım.

“Cevap ver! Bir kadın gibi, bir geri zekalı gibi, pis bir Katolik köpeği gibi durma karşımda öyle. Cevap talep ediyorum!”

Muhalif bir tavra büründü bu kez.

“Kahramanın ahlaksız. Nerdeyse her sayfada zina suçu işliyor. Kadınlar, kadınlar, kadınlar! Daha başından cenabetti. Midemi bulandırdı.”

“Ha!” diye bağırdım. “Gerçek su yüzüne çıktı sonunda! Korkunç gerçek yüzünü gösterdi nihayet! Papizmin dönüşü! Katolik aklın dönüşü! Papa Roma’da ahlaksızlığa işaret eden pankartı havaya kaldırdı.”

Yatak odasına yürüyüp kapıya seslendim.

“Alın işte. Evrenin sırrı size! Değerlerin dönüşümü gerçekleşmiş zaten. Romalılık. Cehalet. Bütün o cicili bicili dehşetiyle Roma yosması! Vatikanizm. Evet - filvaki şunu söylerim size, gerçek için savaşmazsanız lanetlilerden birine dönüşürsünüz! Böyle buyurdu Zerdüş!”

YİRMİ DÖRT

Yemekten sonra sayfaları alıp mutfığa geçtim. Romanımı masanın üzerine koyup bir sigara yaktım.

“Ne kadar budalaca olduğunu göreceğiz şimdi.”

Okurken Mona’nın şarkı söylediğini duydum.

“Sessizlik!”

Arkama yaslanıp ilk on satırı okudum. O on satırı okumayı bitirir bitirmez sayfaları elimden ölü bir yılan bırakır gibi bırakıp masadan kalktım. Mutfakta gezindim biraz. Olamaz! Mümkün değil!

“Yolunda gitmeyen bir şey var burda. İçerisi çok sıcak. Bana göre değil. Temiz havaya ihtiyacım var, geniş mekanlara ihtiyacım var.”

Pencereyi açıp dışarıyı seyrettim bir süre. Roman arkamda duruyordu, masanın üzerinde. Neyse - git ve romanı okumaya bitir, Bandini. Pencerede dikilip durma. Burda değil roman; orda, arkanda, masanın üzerinde. Git ve oku.

Ağzımı büzüp masaya oturdum, beş satır daha okudum. Kan yürüdü yüzüme. Kalbim gümbür gümbür atıyordu.

“Tuhaf bu, çok tuhaf gerçekten.”

Yatak odasından Mona’nın sesi geldi. Şarkı söylüyordu. Bir ilahi. Tanrım, böyle bir zamanda ilahi. Kapıyı açıp başımı odaya soktum.

“Şarkı söylemeyi kesmezsen gerçekten budalaca bir şey göstereceğim sana.”

“Canım şarkı söylemek isterse şarkı söylerim.”

“İlahi değil ama. İlahileri yasaklıyorum.”

“Canım isterse ilahi de söylerim.”

“Bir ilahi daha söylersen öldün sen. Keyfin bilir.”

“Kim öldü?” diye sordu annem.

“Kimse,” dedim. “Henüz değil.”

Romana döndüm. On satır daha. Yerimden fırlayıp tırnaklarımı kemirdim. Baş parmağımdaki tırnak etini ısırıp yerinden kaldırdım. Acısı çaktı beynimde. Gözlerimi kapatıp yerinden oynamış tırnak etini dişlerimin arasına aldım ve kopardım. Küçük bir kan lekesi oluştu tırnağın altında.

“Kana! Ölümüne kana!”

Giysilerim üzerime yapışmıştı. Nefret ediyordum o mutfaktan. Pencerede durup Avalon Bulvarı’ndaki trafiği seyre koyuldum. Ömrümde böyle gürültü duymamıştım. Ömrümde parmağımdaki acı gibi bir acı tatmamıştım. Acı ve gürültü. Dünyanın bütün klaksonları o bulvarda ötüyordu sanki. Delirtecekti beni yaygara. Böyle bir yerde yazmak olanaksızdı. Alt kattan banyo musluğunun tıslaması duyuluyordu. Kim banyo yapıyordu bu saatte? Hangi sapık? Tesisat arızalıydı belki. Evin içinden dolanıp banyoya girdim, sifonu çektim. Gayet güzel çalışıyordu -çok gürültülü ama, o kadar gürültülüydü ki daha önce dikkatimi çekmemiş olmasına şaştım.

"Ne oldu?" diye sordu annem.

"Çok fazla gürültü var bu evde. Böyle bir ortamda yaratıcı olmak olanaksız. Yorulmaya başladım bu tımarhaneden."

"Bu gece hayli sessiz bence."

"Bana zıt gitme kadın."

Mutfağa döndüm. Mümkün değildi böyle bir ortamda yazmak. Tevekkelli değil. Tevekkelli değil - ne? Şey, böyle bir yerde yazılmaz diyorum. Tevekkelli değil mi? Ne diyorsun sen? Ne tevekkelli değilmiş, ne? Sağlığa zararlıydı o mutfak. O mahalle sağlığa zararlıydı. O kasaba sağlığa zararlıydı. Parmağımdaki yarayı emdim. Dayanılır gibi değildi acısı. Annemin Mona’ya seslendiğini duydum.

"Şimdi nesi var bunun?"

“Ahmağın teki,” dedi Mona.

Fişek gibi daldım odaya.

“Duydum seni!” diye bağırdım. “Ve seni son kez uyarıyorum, kes sesini! Bu evde kimin budala olduğunu göstereceğim sana.”

“Senin budala olduğunu söylemedim ki ben, romanını budalaca bulduğumu söyledim. Seni değil.” Gülümsedi. “Senin ahmağın teki olduğunu söyledim. Budalaca bulduğum, romanın.”

“Dikkat et! Tanrı şahidimdir, seni uyarıyorum.”

“Derdiniz nedir sizin Allah aşkına?” diye sordu annem.

“O biliyor,” dedim. “Ona sor.”

Kendimi çetin sınava hazırlayarak dişlerimi sıktım ve romana döndüm bir kez daha. Sayfayı önümde tutup gözlerimi kapattım. Korkuyordum okumaya. Yazı filan yazılamazdı bu tımarhanede. Sanat filan yapılamazdı bu aptallık kargaşasında. Sessizlik ve huzur ortamı gerektirirdi harikulade nesir yazmak.

Biraz hafif müzik belki. Tevekkeli değil! Tevekkeli değil!

Gözlerimi açıp okumaya çalıştım. Kötü. Olmuyordu. Okuyamıyordum. Yüksek sesle okumayı denedim. Olmadı. İş yoktu bu romanda. Gevezeydi biraz; çok fazla sözcük kullanılmıştı. Sıkıcıydı biraz. Çok iyi bir romandı. Iskalyordu. Oldukça kötüydü. Hayır, çok kötüydü. Berbattı. Hayatımda okuduğum en iğrenç kitaptı. Saçmaydı, gülünçtü, budalacaydı; ah budalacaydı, budalaca, budalaca, budalaca. Bu kadar budalaca bir şey yazdığın için utanmalısın kendinden. Mona haklı. Budalaca.

Kadınların yüzünden. Aklımı zehirlediler. Başıma gelecekleri kestirebiliyordum -delilik. Bir manyağın yazıları. Çılgınlık. Ha! Bakın! Deli o! Şuna bakın! Kafayı yemiş! Kadınlarla çok fazla gizli ilişki yaşadığı için geldi bu hale, efendim. Acıyorum ona. Acıklı bir vaka, efendim. Oysa iyi bir Katolik çocuğuydu bir zamanlar. Kiliseye filan giderdi. Çok dindardı, efendim. Örnek bir çocuk. Rahibeler tarafından eğitilmişti, kuzu gibiydi. Şimdi acınası bir halde, efendim. Çok üzücü, efendim. Birden değişti. Evet. Bir haller oldu çocuğa. Babasının ölümünden sonra bir türlü kendine gelememi, haline bakın.

Kendine göre fikir geliştirdi. Bir sürü gerçekdışı kadını vardı. Her zaman tuhaf bir yanı olmuştu gerçi, ama o sahte kadınlar onu delirtti. Buralarda tek başına gezinirken görürdüm onu. Annesi ve kız kardeşiyle birlikte okulun karşısındaki duvarları kireç boyalı evde yaşıyordu. Jim’in Yeri’ne gelirdi sık sık. Jim’e sordum. Jim iyi tanırdı onu. Balıkhanede çalışıyormuş. Bir sürü işe girip çıktı buralarda. Hiçbirinde fazla dayanmadı ama -fazlasıyla değişken. Bir vidası eksik, kafadan kontak. Deli, diyorum size, zır deli. Evet -çok fazla kadın, yanlış türden. Konuşurken duymalıydınız maymunu. Meczup gibi. Los Angeles’ın en usturuplu yalancısı. Sanrılanırdı bazen. Büyüklük kuruntusu vardı. Toplum için tehlikeli. Kadınların peşine takılırdı sokakta. Sineklere öfkelenip onları yerd. Kadınların yüzünden geldi bu hale. Öldürdüğü yengecin haddi hesabı yoktur. Katliama bir öğleden sonra başladı ve hava kararınca kadar sürdürdü. Manyağın teki. Los Angeles’ta ondan daha manyak birini bulamazsınız. Onu içeri tıkmalarına sevindim. Rıhtımda yarı baygın bulunmuş, öyle mi? Odur kuşkusuz. Yengeç peşindeydi muhtemelen. Tehlikeli, diyorum size. Parmaklıkların arkasında kalmasında yarar var. Ömrünün sonunu kadar orda kalmalı. Delilerin ait oldukları yer tımarhanedir, güvenli bir toplum için gerekli koşullardan biri de budur. Acıklı bir vaka ama, annesi ve kız kardeşi için üzüliyorum. Her gece dua ederler onun için. Düşünebiliyor musunuz? Onlar da delidir belki, kim bilir?

Masanın üzerine kapanıp ağlamaya başladım. Dua etmek geldi içimden yine. Ömrümde bu kadar istememiştim dua etmeyi.

Ha! Deli dua etmek istiyor!

Dindar bir kaçık! Dinî geçmişi yüzünden bu hale gelmiş olabilir. Çocukken fazla sofuydu belki.

Tuhaf bir tip. Çok tuhaf. Tırnaklarımı kemirdim. Parmaklarımı ısırdım. Masayı tırmaladım. Dişlerim parmağımdaki yarayı buldu. Kemirdim. Sayfalar masaya saçılmıştı. Ne yazar! Kaliforniya balıkhaneleri hakkında bir kitap! Kaliforniya kusuğa hakkında bir kitap!

Kahkaha.

Yan odada konuştuklarını duydum. Para hakkında konuşuyorlardı. Annem yakınıyordu. Balıkhanede kazandığım parayla geçinmemizin mümkün olmadığını söylüyordu. Frank Dayı'nın evine yerleşmeliydik. O iyi bakacaktı bize. Bu sözcüklerin kaynağını biliyordum. Frank Dayı'nın sözcükleriydi bunlar. Annemle konuşmuştu yine. Biliyordum. Annemin onun söylediklerini tekrarladığına kuşku yoktu; değersiz ve güvenilmez bir çocuktum, adam olmayacaktım. Sadece annem konuşuyor, Mona dinlemekle yetiniyordu. Neden bu kadar kaba, bu kadar katıydı bu Mona?

Ayağa fırlayıp odaya girdim.

“Annem konuştuğunda ona cevap ver!”

Beni görmesiyle dehşete kapılması bir oldu. Ömrümde ilk kez korku gördüm gözlerinde. Harekete geçtim. Bu anı beklemiştim hep. Üzerine yürüdüm.

“Aklını başına topla!” dedi.

Arkasını yaslanıp nefesini tuttu.

“Arturo!” dedi annem.

Mona yatak odasına gidip kapıyı çarptı. Arkadan kapıya yaslandı. Anneme seslenip beni ondan uzak tutmasını istedi. Bir omuz darbesiyle açtım kapıyı. Mona yatağa çekildi, takılıp sırt üstü devrildi. Soluk soluğa kalmıştı.

“Aklını başına topla!”

“Seni rahibe!”

“Arturo!” dedi annem.

“Seni rahibe! Budalaca, öyle mi? Seni güldürdü, öyle mi? Hayatında okuduğun en kötü kitap, öyle mi?”

Yumruğumu kaldırdım ve indirdim. Ağzına isabet etti. Elini dudaklarına bastırıp yüzünü yastığa gömdü. Annem bir çılgılık atıp içeri daldı. Mona'nın parmaklarının arasından kan sızıyordu.

“Güldün, öyle mi? Küçümsedin, öyle mi? Bir dahinin yapıtım küçümsedin, öyle mi? Sen! Arturo Bandini'yi? Saldırma sırası Bandini'de şimdi. Özgürlük adına saldırıyor!”

Annem kolları ve bedeniyle sardı onu. Annemi ondan uzaklaştırmaya çalıştım. Bir kedi gibi tırmaladı beni.

“Çık dışarı!” diye bağırdı.

Ceketimi kaptığım gibi çıktım evden. Annem bir şeyler geveleyip duruyor, Mona ağlıyordu. Onları son kez gördüğüm duygusuna kapıldım ve sevindim.

YİRMİ BEŞ

Sokağa çıktığımda hangi yöne gideceğime karar veremedim. Gitmeye değer iki yönü vardı kasabanın. Doğu ve Batı. Batı'da Los Angeles vardı. Doğuda ise bir kilometre boyunca deniz. Denize doğru yürüdüm. Zehir gibi soğuk bir yaz akşamıydı. Sis inmeye başlamıştı. Rüzgar bir o yana bir bu yana sürüklüyordu sisi, büyük beyaz sürüngen kütleler. Kanalda bir kamyon dolusu geyik böğürtüsünü çağrıştıran sis düdüklerini duydum. Bir sigara yaktım. Kan bulaşmıştı elimin boğumlarına -Mona'nın kanı. Pantolonuma sildim. Çıkmadı. Sis ıslak öpüşüyle ıslatsın diye yumruğumu havaya kaldırıp tuttum. Sonra bir kez daha sildim. Yine çıkmadı. Sonra yumruğumu kaldırımın kenarındaki toprağa sürttüm, kan izi kalmayıncaya kadar, ama elimin derisi soyuldu, şimdi de benim kanım akıyordu.

"Güzel. Kana-sen. Kana!"

Okulun bahçesinden geçip çabuk adımlarla Avalon Bulvarı'na doğru yürümeye başladım. Nereye gidiyorsun, Arturo? Sigaranın tadı iğrençti, bir ağız dolusu kıl gibi. Önüme tükürdüm lanet şeyi, ezdim topuğumla. Omzumun üzerinden baktım ona sonra. Şaştım kaldım. Tütüyordu hâlâ, ince bir duman sızıyordu sisin içine. Bir blok kadar yürüdüm o sigarayı düşünerek. Yaşıyordu hâlâ. İçimi sızlatıyordu hâlâ yaşıyor olması. Neden devam ediyordu yanmaya? Neden sönmemişti? Uğursuzluk alameti mi yoksa? O sigaradan sigara cennetine gitme hakkım esirgemeye ne hakkım vardı? O şekilde tütüp can çekişmesine nasıl razı olabiliyordum? Bu kadar mı düşmüştüm? O sigaraya hak ettiği ölümü çok görecektik kadar mı canavarlaşmıştım?

Hızla geri döndüm.

Oradaydı.

Topuğumla kahverengi bir lekeye dönüşünceye kadar ezdim.

"Elveda, sevgili sigara. Cennette görüşürüz."

Soma yürümeye devam ettim. Sis soğuk dilleriyle yalıyordu beni. Deri ceketimin önünü ilikledim, son düğme hariç.

O son düğmeyi bağlamamak niye?

Bu rahatsız etti beni. Düğmeler dünyasının yüz karası, yararsız bir düğme. Düğmelesem mi, düğmelesem mi?

Düğmelemeyeceğim.

Hayır, düğmeleyeceğim.

Evet, düğmelemeyeceğim.

İkisini de yapmadım. Onun yerine mükemmel bir karar verdim. Kopardığım gibi sokağa fırlattım düğmeyi.

"Bağışla beni, düğme. Uzun süredir dostuz seninle. Zaman zaman sana parmaklarımla dokundum, soğuk gecelerde beni sıcak tuttun. Bağışla beni yaptığım şey için. Seninle de cennette görüşeceğiz."

Banka binasına geldiğimde durup duvardaki kibrit izlerine baktım. Bir kibrit izi karmaşası, ruhsuz olmanın cezasını çektikleri bir duvar. Ruhu olan tek bir kibrit izi vardı içlerinde -mor paltolu kadının bıraktığı iz. Durup ziyaret etsem mi acaba? Yoksa devam mı etsem?

Duracağım.

Hayır, devam edeceğim.

Evet, duracağım.

Hayır, durmayacağım.

Evet ve hayır.

Evet ve hayır.

Durdum.

Onun bıraktığı kibrit izini buldum, mor paltolu kadının. Ne kadar güzel bir izdi! Ne sanat duyarlılığı o sürtüşte! Ne ifade! Bir kibrit çaktım duvarda, uzun ve koyu bir iz. Sonra yanık ucunu onun bıraktığı ize sürttüm. Duvara yapıştı.

"Seni baştan çıkarıyorum. Seni seviyor ve herkesin önünde sana sevgimi sunuyorum. Ne kadar talihlisin!"

Duvara dik olarak öylece duruyordu orada, onun sanatsal izinin üzerinde. Sonra düştü, kibrit çöpünün başı soğumuştur. Yürüdüm, uzun askeri adımlarla, bir kibrit çöpünün ender rastlanır ruhunun ırzına geçmiş bir fatih.

Ama kibrit çöpü neden soğuyup düşmüştü? Bu rahatsız etti beni. Paniğe kapıldım. Neden düşmüştü? Bunu hak edecek ne yapmıştım? Bandini'ydim ben -yazar. Neden ihanet etmişti o kibrit çöpü bana?

Öfkeyle geri döndüm. Kaldırımın üzerinde duruyordu, soğuk ve ölü. Kaldırdım.

"Neden düştün? Zafer anında neden terk ettin beni? Arturo Bandini'yim ben -büyük yazar. Ne yaptın sen bana?"

Cevap yok.

"Konuş! Hesap ver!"

Cevap yok.

"Pekala. Başka seçeneğim yok. Seni öldürmek zorundayım."

Ortasından büküp kanalizasyona fırlattım. Boynunda hafif bir fosfor izi bulunan başka bir kibrit çöpünün yakınma düştü. Görmüş geçirmiş, sofistike bir kibrit çöğü. Ve yanında benimki duruyordu, aşağılanmış, beli kırık.

"Utandırıyor sun beni. Çilen asıl şimdi başlıyor. Kibrit dünyasının kahkahalarıyla başbaşa bırakıyorum seni. Bütün kibrit çöpleri seni görüp halinle alay edecek. Kaderin böyleymiş. Böyle buyurdu Bandini. Yazın dünyasının usta kalemi."

Ama yarım blok yürüdükten sonra büyük bir haksızlık işlediğim duygusuna kapıldım. Zavallı kibrit çöğü! Zavallı şey! Son derece gereksizdi. Elinden geleni yapmıştı oysa. Kendini ne kadar kötü hissettiğini tahmin edebiliyordum. Geri dönüp onu yerden aldım. Ağzıma sokup lapa haline gelinceye kadar çiğnedim.

Şimdi diğ er kibrit çöpleri onu tanıyamayacaklardı. Elime tükürdüm. Avucumdaydı, kırılmış ve çiğnenmiş, çürüme sürecine girmiş bile. Güzel! Harikulade! Bir çürüme mucizesi. Bandini, kutlarım seni. Bir mucize gerçekleştirdin. Doğa kanunlarım hızlandırıp kaynağa dönüşü çabuklaştırdın. Bravo sana, Bandini! Fevkalade bir iş başardın. İktidarlı. Gerçek bir tanrı, bir üstün insan; bir hayat ve edebiyat ustası.

Acme Bilardo Salonu'nun önünden geçtim, eskici dükkanına yaklaşıyordum. Dükkan açıktı o gece. Vitrini üç hafta önceki gibiydi, mor paltolu kadının durup vitrine baktığı gece olduğu gibi. O yazı da oradaydı: Eski Altına En Yüksek Fiyat.

Bütün bunlar çok geride kalmış bir geceye dairdi, Gooch'u son metrelerde geçip Amerika adına muhteşem bir zafer elde ettiğim geceye. Peki, Gooch, o müthiş Hollandalı, neredeydi şimdi? Sevgili Gooch! O kadar kolay unutamayacaktı Bandini'yi. Büyük bir koşucuydu, Bandini'nin emsali neredeyse. Ne hikayeleri vardı torunlarına anlatacak! Bir gün başka bir ülkede karşılaştığımızda eski günleri anacaktık, Gooch ve ben. Ama şimdi neredeydi o yıldırım gibi Hollandalı? Hollanda'daydı kuşkuşuz, muhteşem adam, Bandini'ye neredeyse rakip, günlerini tatlı anıların arasında değ irmenleri, laleleri ve tahta ayakkabılarıyla oyalanarak geçiriyordu; ölümü bekleyerek, Bandini'yi bekleyerek.

Ama o kadın neredeydi, o parlak gecenin mor paltolu kadını? Ah sis, ona götür beni. O kadar çok şey var ki unutmak istediğim. Kendin gibi yap beni ruh gibi buğulu yüzen su, sonra da o beyaz yüzlü kadının kollarına taşı beni. Eski Altına En Yüksek Fiyat. Gözlerinin derinliklerine işlemişti bu sözcükler, sinirlerinin ucuna, beynine, beyaz yüzün altındaki beyninin derin karanlığına. Bir duygu

depreştirmişti içinde, ani bir hafıza parlaması, mezara kadar taşıyacağı bir ateş, bir izlenim. Harikulade, harikulade, Bandini, görme yeteneğın ne kadar derin! Tanrı'ya benzerliğın ne kadar gizemli. Ne sözcükler, ne güzel sözcükler, ne dil zenginliğı, beyninin derin mabedinde.

Ve seni görüyorum şimdi o gecenin kadını -rıhtımdaki sefil pansiyon odalarından birinin kutsallığında görüyorum seni, dışarıda sis var ve sen sisin ölümcül öpüşlerinden yorgun ve üşümüş bacaklarını açıp oturmuşsun ve kan kokuyor saçların, kan kadar tatlı. Yıpranmış kaçık çorapların çıplak bir ampulün soğuk ve sarı ışığının altındaki sarsak iskemleye asılmış, toz ve ıslak deri kokuyor oda, paçavraya dönmüş lacivert ayakkabıların yatağın yanında hüžün verici bir biçimde devrik, yüzün Woolworth'un yorucu sefaletiyle ve yoksullukla kırışmış, dudakların kaltak dudakları; yine de bozulmaya yüz tutmuş vücudunla kendimden geçmem için o iğrenç odaya çağırıyor beni o tatlı lacivert dudaklar, sana sefaletine karşılık buruk bir güzellik sunayım diye, senin güzelliliğine karşılık benim güzelliliğim; aslında başlamayı reddeden ve asla gerçek bir sona kavuşamayacak şafağın yılankavi gri parıltısına vedalarımızı ve sefil aşkımızı haykırırken aydınlık karanlığı dönsün.

Eski Altına En Yüksek Fiyat.

Bir fikir! Bütün sorunlarımin çözümü. Arturo Bandini'nin kaçışı.

Girdim.

"Saat kaça kadar açıksınız?"

Tel kafesin arkasında hesaplarını yapıyordu Yahudi, başını kaldırıp bakmadı.

"Bir saat daha."

"Döneceğim."

Eve vardığımda gitmişlerdi. İmzasız bir not duruyordu masanın üzerinde. Annem yazmıştı.

"Bu gece Frank Dayı'nda kalacağız. Hemen gel."

Kanlı yatak örtüsüyle yastık kılıfı yerdeydi. Komodinin üzerinde pansuman beziyle bir şişe mavi dezenfektan duruyordu. İskemlenin üzerinde içindeki su kan rengine boyanmış bir tas vardı. Yanında da annemin evlilik yüzüğü. Cebime soktum.

Yatağın altından sandığı çektim. Çok şey vardı içinde, annemin çocukluğumuzdan beri özenle sakladığı hatıra eşyalar. Tek tek çıkardım onları sandıktan. Duygusal bir veda, kaçmadan önce Bandini'den geçmişe bir bakış. Minik bir dua kitabının içindeki sarı bukle; çocukluğımın saçı; dua kitabı katıldığı ilk ayinde armağan edilmiş.

İlkokuldan mezun olduğumda kesilmiş gazete kupürleri; liseden ayrıldığımda kesilmiş kupürler. Mona hakkında kupürler. Mona'nın ilk ayın elbisesiyle çekilmiş gazete fotoğrafı. Kabul töreninde çekilmiş ikimizin fotoğrafı. Paskalya yortusunda çekilmiş üçümüzün fotoğrafı. İkimiz de korodayken çekilmiş bir fotoğraf. Hatasız yazma yarışmasından bir sayfa dolusu sözcük; adımın yanında 100 rakamı.

Okul piyeslerine dair kupürler. Birinci sınıftan başlayarak bütün karnelerim. Mona'nın bütün karneleri. Ben çok iyi bir öğrenci değildim, ama sınıfımı geçtim. İşte karnelerimden biri: Aritmetik 70; Tarih 80; Coğrafya 70; Dil Bilgisi 80; Din 99;

İngilizce 97. Din ve İngilizce sorun değildi Bandini için. İşte Mona'nın karnelerinden biri: Aritmetik 96; Tarih 95; Coğrafya 97; Dil Bilgisi 94; Din 90; İngilizce 90.

Başka şeylerde geçebilirdi beni, ama İngilizce'de veya Din Bilgisi'nde asla. Ha ha! Çok gülünç bu. Arturo Bandini'nin biyografisini yazacaklar için küçük ve hoş bir anekdot. Tanrı'nın en büyük düşmanı din dersinde en iyi dostundan daha iyi notlar almış, üstelik ikisi de aynı aileye mensup. Büyük bir ironi. Ne biyografi olacak ama. Tanrım, hayatta olup okumak isterdim!

Sandığın dibinde buldum aradığımı; bir şala sarılmış aile mücevherleri. İki ağır altın yüzük, bir ağır altın zincirli saat, bir çift altın kol düğmesi, bir çift altın küpe, bir altın broş, birkaç altın iğne, bir altın kolye, bir altın zincir -babam hayattayken satın alınmış şeyler.

"Kaç para?" dedim.

Yüzünü buruşturdu Yahudi.

"Çöp bunlar. Satılmaz."

"Kaç para? Koymuşsun yazıyı vitrine: Eski Altına En Yüksek Fiyat."

"Yüz dolar eder belki, ama benim işime yaramaz. Altın miktarı düşük. Çoğu maden."

"İki yüz dolara hepsini veririm."

Buruk bir gülümseme belirdi dudaklarında, o kurbağamsı gözkapaklarının altındaki siyah gözleri kısıldı.

"Olmaz. Bir milyon yılda bile."

"Yüz yetmiş beş dolar."

Mücevherleri bana doğru itti.

"Götür bunları. Elli dolardan bir sent fazla veremem."

Yüz on dolara anlaştık. Tek tek saydı elime banknotları. Bu kadar parayı bir arada görmemiştim. Bakarken bile bayılacak gibi oldum. Ona belli etmedim ama.

"Korsanlık bu," dedim. "Beni soyuyorsun."

"Hayırseverlik demek istiyorsun. Sana elli dolar hediye ettim."

"Canavarca," dedim. "Görölmüş şey değil."

Beş dakika sonra Jim'in Yeri'nde idim. Tezgahın arkasında bardak parlatıyordu. Her seferinde aynı şekilde selamlardı beni.

"Merhaba! Fabrikadaki iş nasıl gidiyor?"

Oturdum, cebimden tomarı çıkarıp bir kez daha saydım.

"Bayağı yüklüsün bugün," dedi gülümseyerek.

"Nedir sana borcum?"

"Borcun yok ki."

"Emin misin?"

"Tek kuruş bile borcun yok bana."

"Kasabadan ayrılıyorum," dedim. "Karargaha dönüyorum. Sana birkaç dolar borçlu olduğumu sanıyordum. Borçlarımı temizliyorum da."

Paraya bakıp sıırıttı.

"Şu paranın yarısını bana borçlu olmanı isterdim doğrusu."

"Hepsi bana ait değil. Bir kısmı partinin parası. Yolculuk masraflarına karşılık."

"Veda partisi veriyorsun demek."

"Öyle parti değil. Komünist Parti'yi kastediyorum."

"Rusları mı?"

"Öyle diyelim yeğliyorsan. Komiser Dimitriyev gönderdi. Harcırah."

Gözleri büyüdü. Isık çalıp elindeki havluyu tezgahın üzerine koydu.

"Kominist misin sen?" Yanlış telaffuz etmişti sözcüğü.

Kalkıp kapıya gittim, dikkatle sağa sola baktım. Döndüğümde başımla dükkanın arka tarafını işaret ettim.

"Arka tarafta kimse var mı?" diye fısıldadım.

Başım salladı. Oturdum. Tek kelime etmeden birbirimize baktık. Dudaklarımı ıslattım. O sokağa doğru baktı, sonra bakışlarım bana çevirdi yine. Faltaşı gibi açılmıştı gözleri. Gırtlığımı temizledim.

"Sır saklayabilir misin? Güvenilir birine benziyorsun. Sana güvenebilir miyim?"

Yutkundu, sonra da öne doğru eğildi.

"Aramızda kalsın," dedim. "Evet. Ben komünistim."

"Bir Rus mu?"

"İlke olarak -evet. Bir muzlu süt yapsana bana."

Kaburgalarına hançer saplanmıştı sanki. Gözlerini benden ayırmaya korkuyordu. Muzlu sütü hazırlamak için döndüğünde bile omzunun üzerinden bana bakıyordu. Kıkırdayıp bir sigara yaktım.

"Oldukça zararsız sayılırsınız aslında," dedim gülerek. "Oldukça."

Tek kelime etmedi.

Muzlu sütü yavaş yavaş içtim, arada sırada durup kıkırdayarak. Küçük ama korkusuz bir kahkaha akıyordu gırtlığımdan.

"Gerçekten! Oldukça insancılızdır. Oldukça!"

Bir banka soyguncusuna bakar gibi bakıyordu bana.

Bir kez daha güldüm, rahat, neşeli bir kahkaha.

"Dimitriyev duymalı bunu. Bir sonraki raporunda aktaracağım. Yoldaş Dimitriyev katılacak gülmekten, o kara sakallı Rus kurdu. Ama gerçekten, oldukça zararsız sayılırsınız, oldukça. Seni temin ederim, oldukça zararsız sayılırsınız. Ama gerçekten, Jim. Bilmiyor muydun? Gerçekten..."

"Hayır, bilmiyordum."

Bir kez daha zevkten dört köşe oldum.

"İnanamıyorum! Biliyordun mutlaka!"

Kalkıp gayet insani bir biçimde güldüm.

"Ay, koca Dimitriyev duymalı bunu. Nasıl kükrer o kara sakalının içine o Rus kurdu!"

Dergi rafının önünde durdum.

"Burjuvalar ne okuyormuş bakalım bu aralar?"

Bir şey söylemedi. Nefreti aramıza gerilmiş bir tel gibiydi, deli gibi bardak parlatmaya koyuldu.

"Muzlu sütün parasını vermedin," dedi.

On dolarlık bir banknot uzattım.

Kasayı açtı. Paranın üstünü alıp tezgahın üzerine koydu.

"İşte! Başka bir şey var mı?"

Paranın üstünü alıp tezgahın üzerine bir çeyreklik bıraktım. Her zamanki bahşiş.

"Çeyrekliği unuttun," dedi.

"Yo, hayır!" dedim gülümseyerek. "O senin için -bahşiş."

"İstemez."

Tek kelime etmeden, ama özgüvenle, geçmişî anımsar bir biçimde gülümseyip parayı cebime koydum.

"Koca Dimitriyev -nasıl kükreyecek o kara kurt."

"Başka bir şey istiyor musun?"

Sanatçılar ve Mankenler dergisinden beş nüsha çektim raftan. Onlara dokunur dokunmaz anladım cebimde bu kadar parayla Jim'in Yeri'ne neden geldiğimi.

"Bunları istiyorum."

Tezgahın üzerinden eğildi.

"Kaç tane var orda?"

"Beş."

"Sadece iki nüsha satabilirim sana. Diğerleri için başkalarına sözüm var."

Biliyordum yalan söylediğini.

"İki olsun öyleyse, Yoldaş."

Sokağa çıkarken bakışları sırtıma saplandı. Okulun bahçesini kat ettim. Evimizin pencereleri karanlıktı. Ah, kadınlar yine. İşte Bandini geliyor kadınlarıyla. Bu kasabada geçireceğim son gecede yanımda olacaklardı. O eski nefret duygusu kapladı içimi birden.

Hayır. Bandini teslim olmayacak. Bir daha asla!

Dergileri yuvarlayıp fırlattım. Kaldırıma düştüler, sayfaları siste uçuşuyor, siyah fotoğraflar kara çiçekler gibi görünüp kayboluyorlardı. Onları almaya gittim, sonra durdum. Hayır, Bandini! Üstün insan zaaflarına yenik düşmez. Güçlü insan zamanı geldiğinde itebilsin diye şeytanı dirseğinin dibinde tutar. Sonra bir kez daha onları yerden almaya yeltendim. Cesaret, Bandini! Sonuna kadar savaş. Bütün irademi kullanarak dergilerden uzaklaşıp eve yürüdüm. Kapıya geldiğimde dönüp

arkama baktım. Sis içinde kaybolmuşlardı.

Hüzünlü bacaklarla çıktım gıcırtilı basamakları. Kapıyı açıp elektrik düğmesine bastım. Yalnızdım. Yalnızlık kucakladı beni, ateşlendim. Hayır. Bu son gecede değil. Bir fatih gibi ayrılmalıyım kasabadan.

Uzandım. Ayağa fırladım. Uzandım. Ayağa fırladım. Gezinmeye başladım, bir şey arıyordum. Mutfığa girdim, yatak odasına girdim. Elbise dolabına yürüdüm. Kapının önünde durup gülümsedim. Masaya gittim, pencereye gittim. Kadınlar bir görünüp bir kayboluyorlardı siste. Son çarpışman bu senin. Kazanıyorsun. Savaşa devam.

O da ne? Kapıya doğru yürüyorum. Merdivenden aşağı. Yeniliyorsun; üstün insan gibi savaş! Homurdanan sis yuttu beni. Bu gece değil, Bandini. Öküzlüğün manası yok. Bir kahraman gibi çık şu savaştan!

Ama elimde dergilerle evin yolunu tutmuştum yine. İşte geliyor sürüngen, zayıf insan. Bir kez daha yenik düşmüş.

Kansız kadınlarıyla nasıl da sıvışıyor karanlıkta. Dergi ve kitapların kansız kadınlarıyla geçecek ömrü. Bittiğinde bulacaklar onu, beyaz düşler ülkesinde kendi sisinde kendini el yordamıyla ararken.

Bir trajedi, efendim. Büyük bir trajedi. Kemiksiz bir sıvı varlık, efendim. Cesedi rıhtımda bulduk. Evet, efendim. Kalbine bir kurşun sıkılmış, efendim. Evet, intihar, efendim. Cesedi ne yapalım, efendim? Bilim için -çok iyi bir fikir, efendim. Rockefeller Vakfı, aşağısı kurtarmaz. O da böyle olmasını isterdi, efendim. Son dileği. Büyük bir bilim aşığıydı -bilimin ve kansız kadınların.

Divana oturup sayfaları çevirdim. Ah, kadınlar, kadınlar.

Parmaklarımı şaklattım birden.

Bir fikir!

Dergileri fırlatıp kalem aramaya koyuldum. Bir roman! Yeni bir roman! Ne fikir! Tanrım, ne fikir! İlk başarısızlıkla sonuçlanmıştı, tabii ki. Bu öyle olmayacaktı ama. Fikir diye buna denir! Bu yeni fikirde olağanüstü zengin olmayacaktı Arthur Banning; olağanüstü yoksul olacaktı! Lüks kotrasıyla dünyayı gezip düşlerinin kadını aramayacaktı. Hayır! Öbür türlü olacaktı. Kadın onu arayacaktı. Of! Ne fikir! Kadın mutluluğu temsil edecekti, Arthur Banning ise bütün erkekleri. Ne fikir!

Yazmaya koyuldum. Birkaç dakika sonra tiksindim. Üstümü değiştirip bavulumu yapmaya başladım. Mekan değişikliğine ihtiyacım vardı. Büyük yazarlar değişime gereksinim duyarlar. Bavulu yaptıktan sonra oturup anneme bir veda mektubu yazdım.

Bana Hayat Veren Sevgili Kadın,

Bu gece yaşanan katı duygusuzluk ve tedirginlik ardından beni, Arturo Bandini'yi, dev bir karar almaya itti. Sana bu bilgiyi kuşkuya yer bırakmayacak bir kesinlikle aktarıyorum. Seni ve alımlı kızını (sevgili kızkardeşim Mona) terk ediyorum, henüz başında bulunduğum yazarlık kariyerimi derin

yalnızlık içinde sürdüreceğim. Başka bir deyişle, bu gece metropole, melekler kenti Los Angeles’a hareket ediyorum. Sizi, deyim yerindeyse, iyi bir aile babası olan kardeşin Frank Scarpi’nin sevecenliğine ve alicenaplığına emanet ediyorum. Beş kuruş param yok, ama yalvarırım kaderim hakkındaki zihinsel endişelerine bir son ver, çünkü kaderim ölümsüz tanrıların elinde. Yılları kapsayan bir süreç içinde seninle ve Mona’yla birlikte yaşamamanın Sanat’ın yüksek ve yüce amacını zedeleyici bir yanı olduğu kanısına vardım ve bu noktada sana bir kez daha yaratıcılığı kuşku götürmez bir sanatçı olduğumu hatırlatmak isterim. Yine de, tek başına ele alınırsa, beynin kıvılcımları ve akıl, biz ölümlülerin daha iyi ve özlü bir sözcük yetersizliğiyle aile dediğimiz çarpık ve baştan çıkarıcı egemenlikten az da olsa beslenir. Size, kuşkuya yer bırakmayacak bir biçimde, sevgimi ve hayır dualarımı sunar ve kuşkuya yer bırakmayacak biçimde derken yaşadığımız elem verici gece ve bütün diğer geceler için seni affettiğimi de bütün samimiyetimle eklemek isterim. Binaenaleyh, kuşkuya yer bırakmayacak bir biçimde, senin de aynı duygularla karşılık vereceğini varsayıyorum, ey hayat nefesimi kaderimin beynine üfleyen kadın? Evet, öyle, öyle.

İmza,

Arturo Gabriel Bandini

Elimde bavul garın yolunu tuttum. On dakika vardı Los Angeles gece ekspresinin kalkmasına. Oturup yeni romanı düşündüm.

kalkıyordum yataktan. Şimdi kendime
net olsun. Kahvaltı ediyor, kolumun
tırıp ceplerime kalem doldurduktan
sonra kapıdan çıkıyordum. Merdivenden indiğim gibi kendimi
dışarı atıyordum. Bazen sıcak oluyordu hava, bazen soğuk,
bazen sisli, bazen açık. Koltuğumun altında kitapla iş aramaya
çıktığım için önemi yoktu havanın.

Ne işi, Arturo? Ha, Ha! Sana iş, öyle mi? Kim olduğunu bir
düşünsene, oğlum! Yengeç katili. Hırsız. Elbise dolaplarında
çıplak kadın fotoğraflarına bak, sonra da iş bulmayı umut et!
Ne kadar gülünç! Ama gidiyor işte, salak, koltuğunun altında
kocaman bir kitapla üstelik. Hangi cehenneme gittiğini
sanıyorsun, Arturo? Neden o sokağa sapıyorsun da bu
sokağa sapmıyorsun? Neden batıya gidiyorsun -neden
doğuya değil? Cevap ver bana, hırsız! Kim iş verir senin
gibi bir domuza -kim? Ama kasabanın öteki ucunda bir park
var, Arturo. Banning Parkı adı. Harikulade okaliptüs ağaçları
var orda, yemyeşil bir park, Arturo. Ne kitap okunur orda!
Oraya git, Arturo. Nietzsche oku. Schopenhauer. O muhteşem
adamlarla geçir zamanını. İş mi? Peh! Oraya git ve okaliptüs
ağaçlarının altında kitabını oku iş ararken.

